

Jaarverslag 2021

Unilever APF

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	4
----------------	---

Unilever APF Bestuursverslag

Kring Progress - Resultaten & ontwikkelingen 2021

Het jaar op hoofdlijnen	11
Vermogensbeheer	17

Kring Forward - Resultaten & ontwikkelingen 2021

Het jaar op hoofdlijnen	22
Vermogensbeheer	29

Unilever APF - Overkoepelende activiteiten en ontwikkelingen 2021

Ontwikkelingen in 2021	34
Risicobeheersing	37
Governance - de organisatie in beeld.....	41
Vooruitblik	48

Unilever APF - Jaarrekening

Balans per 31 december 2021.....	51
Staat van baten en lasten over 2021	52
Kasstroomoverzicht over 2021.....	53
Toelichting jaarrekening	54
Toelichting op de balans	56
Toelichting op de staat van baten en lasten	58
Gebeurtenissen na balansdatum	61

Kring Progress - Financiële jaarrapportage

Balans per 31 december 2021.....	63
Staat van baten en lasten over 2021	64
Kasstroomoverzicht over 2021.....	65
Toelichting op de Financiële jaarrapportage kring Progress	66
Toelichting op de balans	70
Toelichting op de staat van baten en lasten	81

Kring Progress - overige gegevens

Kerncijfers laatste 10 jaar	86
Strategische benchmarkbeschrijving.....	87

Kring Forward - Financiële jaarrapportage

Balans per 31 december 2021.....	89
Staat van baten en lasten over 2021	90
Kasstroomoverzicht over 2021.....	91
Toelichting op de Financiële jaarrapportage kring Forward.....	92
Toelichting op de balans.....	96
Toelichting op de staat van baten en lasten	105

Kring Forward - overige gegevens

Kerncijfers laatste 7 jaar	111
Strategische benchmarkbeschrijving.....	112

Unilever APF - overige gegevens

Actuariële verklaring kring Progress.....	114
Actuariële verklaring kring Forward.....	116
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	118
Verslag Intern Toezicht	132
Verslag Verantwoordingsorgaan kring Progress.....	135
Verslag Verantwoordingsorgaan kring Forward	136

Unilever APF - Bijlagen

Bijlage 1 – Personalía per 31 december 2021	138
Bijlage 2 – Hoofdpijnen pensioenregeling 2021 Forward	139
Bijlage 3 - Verklaring van afkortingen.....	140

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van Unilever APF over 2021, dat wederom een memorabel jaar is geworden. Pensioenfonds Progress is honderd jaar geworden, en is daarmee een van de oudste pensioenfondsen van Nederland. In oktober waren de Corona-regels iets verruimd waardoor we dit met een bescheiden feestje hebben kunnen vieren. In oktober en november was het ook mogelijk om gedeeltelijk weer op kantoor te werken en ervaring op te doen met het nieuwe hybride werken. Verder is er in 2021 veel aandacht besteed aan het voorbereiden van een omvangrijk en complex project dat meerdere jaren gaat duren: de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Ook op het gebied van communicatie en duurzaam beleggen zijn in 2021 weer stappen voorwaarts gezet. Meer informatie over bovenstaande onderwerpen kunt u op verschillende plaatsen in het jaarverslag nalezen. Tegelijkertijd is een jaarverslag een formeel document en daarom zijn veel onderdelen verplicht. Als nieuwe voorzitter, sinds 1 januari 2022 ben ik officieel benoemd, wil ik in dit voorwoord nog kort terugblikken en vooruitkijken.

Terugblik

Unilever APF heeft twee kringen: Forward en Progress. Beide kringen hebben een eigen beleggingsbeleid en hun eigen karakteristieken. In de afgelopen jaren zie je dat, op meerdere vlakken, de beide kringen langzaam uit elkaar gaan lopen. Zo is het deelnemersbestand bij Forward aanzienlijk jonger dan bij Progress. Bovendien, als gevolg van de nieuwe cao-afspraken, is de pensioenpremie voor Forward verlaagd en moest de beschrijving van de risicohouding van Forward worden aangepast.

Gelukkig is de financiële situatie van beide kringen erop vooruitgegaan in 2021. Terwijl de meeste pensioenfondsen al jarenlang niet kunnen indexeren hebben wij voor beide kringen een positief indexatiebesluit kunnen nemen. Bij Forward was eind 2021 een gedeeltelijke indexatie mogelijk (net als in 2020), terwijl bij Progress de volledige indexatie plus de inhaalindexatie van 2020 toegekend kon worden.

Meer lezen over de financiële stand van uw pensioenfonds:

voor Progress op pagina

9

voor Forward op pagina

20

Lees verder op pagina

5

Een ander pensioenstelsel in de toekomst

Een ander onderwerp dat ons bezig houdt is uiteraard het pensioenakkoord. We hebben ook in 2021 de ontwikkelingen rondom de herziening van het Nederlands pensioenstelsel op de voet gevolgd en hierover onze stem laten horen via met name de Pensioenfederatie.

Ter voorbereiding op dit omvangrijke project is er sinds 2020 een tafel ingesteld om kennis te delen met alle betrokken stakeholders. Daarnaast zijn op verschillende momenten (digitale) bijeenkomsten geweest om de deskundigheid in de verschillende gremia te vergroten. Halverwege 2021 is een projectgroep opgestart en eind van het jaar is ook een externe projectmanager aangehouden om dit project te begeleiden.

Meer lezen over het Pensioenakkoord, zie pagina 48

Nieuw portaal en planner

Vlak voor de zomer zijn het digitale portaal en de nieuwe planner voltooid en in werking getreden. Een grote stap voorwaarts in onze communicatie. Middels verschillende acties hebben we deelnemers gewezen op de digitale mogelijkheden en ook in 2022 zullen we dit blijven doen.

Meer lezen over Communicatie, zie pagina 43

Duurzaam beleggen

In 2021 hebben we ook verdere stappen gezet in het duurzaam beleggen. Voor een deel vloeien deze voort uit eerder aangegane verplichtingen en (Europese) wet- en regelgeving. Maar we blijven de uitdaging aangaan om meer stappen te zetten in ons duurzaamheidsbeleid en om er ook zo transparant mogelijk over te zijn. Uit het deelnemersonderzoek is gebleken dat onze deelnemers

duurzaam beleggen erg belangrijk vinden. Ons duurzaamheidsplan bestrijkt meerdere jaren en er wordt periodiek gerapporteerd over de voortgang.

Meer lezen over duurzaam beleggen, zie pagina 35

Woord van dank

Tot slot wil ik mijn waardering uitspreken naar alle medewerkers van ons fonds. Namens het hele bestuur wil ik hen bedanken voor hun onverminderde inzet in 2021 en hun bereidwilligheid om buiten het reguliere werk ook nog tijd en aandacht te besteden aan diverse projecten om het fonds te verbeteren.

Ook de leden van de verantwoordingsorganen van onze kringen Forward en Progress wil ik graag bedanken voor de constructieve samenwerking het afgelopen jaar en ik kijk uit naar de intensieve samenwerking in het traject rondom het invoeren van het pensioenakkoord.

Een bijzonder woord van dank wil ik richten aan Frans Prins, als voorzitter van Unilever APF de afgelopen drie jaar. Dankzij hem staat het fonds goed voorbereid aan de start van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en ik neem het stokje graag van hem over om met veel energie dit project tot een goed einde te brengen.

Ook de bestuursleden die in 2021 afscheid hebben genomen, te weten Gavin van Boekel, Elisabeth van Hoey-Smith en Martine Zeegers bedank ik voor hun bijdrage. Hun opvolgers Joost Folkers, Klaas Evelein en Jeroen Delsink heet ik van harte welkom in ons bestuur.

Liesbeth Galesloot

Onafhankelijk voorzitter

Bestuurs- verslag 2021

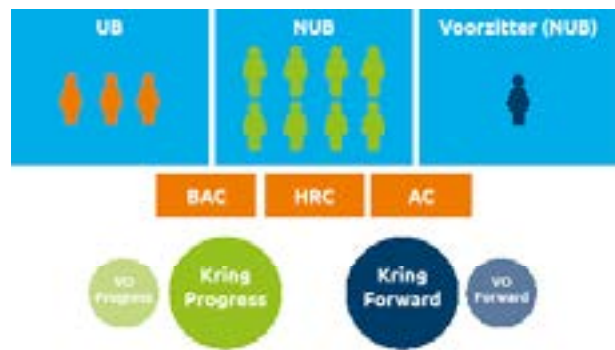
Over dit verslag

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF) is een niet-commercieel algemeen pensioenfonds en kent twee collectiviteitkringen voor (oud) medewerkers van Unilever-bedrijven, te weten kring Progress (Progress) en kring Forward (Forward). Beide kringen hebben een afgescheiden vermogen. De kringen vallen onder hetzelfde bestuur, maar hebben wel een eigen indexatie-, premie- en beleggingsbeleid en een eigen pensioenregeling.

Progress is sinds 1 april 2015 een gesloten kring, waarin de tot 1 april 2015 opgebouwde pensioenen zijn ondergebracht en waar geen nieuwe pensioenopbouw meer plaatsvindt. Forward is de kring waar medewerkers van Unilever-bedrijven vanaf 1 april 2015 pensioen opbouwen.

Officieel spreken we van de collectiviteitkringen Progress en Forward, maar omwille van de leesbaarheid noemen we ze in dit verslag Progress en Forward.

Hieronder wordt weergegeven hoe Unilever APF per 31 december 2021 is ingericht. Er is één bestuur, de Raad van Bestuur. Elke kring heeft binnen Unilever APF zijn eigen verantwoordingsorgaan.

UB = uitvoerend bestuurders
BAC = beleggingsadviescommissie
AC = auditcommissie

NUB = niet-uitvoerend bestuurders
HRC = HR-commissie
VO = verantwoordingsorgaan

Dit doen wij voor onze stakeholders

Missie

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (kortweg Unilever APF) wil de best mogelijke bijdrage leveren aan een financieel zorgeloze ouderdag van de Unilever-medewerker.

Visie

Unilever APF is een zelfstandige stichting, die nauw verbonden is met Unilever. Wij stellen onze stakeholders in staat om optimale keuzes te maken rondom de pensioenen en te voorkomen dat ze voor verrassingen komen te staan. Unilever APF heeft geen winstoogmerk.

Doelstellingen

- Wij voeren de aan ons opgedragen pensioenregelingen zorgvuldig en correct uit. Wij keren pensioenen juist, volledig en tijdig uit.
- Wij informeren stakeholders tijdig, adequaat en evenwichtig. Waar mogelijk zullen wij de communicatie over rechten en aanspraken over de collectiviteitkringen combineren, zodat de

aanspraak- en pensioengerechtigden in staat zijn hun positie te begrijpen en goede keuzes te maken voor hun pensioensituatie.

- In klanttevredenheid, vastgesteld uit onderzoek bij onze stakeholders, scoren wij minimaal een beoordeling 'goed'. Onze stakeholders zijn de actieve en gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden.
- Wij werken kostenbewust zodat de premie-inleg zoveel mogelijk kan worden besteed aan pensioen.
- Wij zijn een kenniscentrum op het gebied van pensioen voor onze stakeholders.
- Unilever APF biedt een organisatiestructuur waarin goed bestuur als bedoeld in de Code Pensioenfondsen mogelijk is en waarin taakvervulling door de Raad van Bestuur optimaal is. Wij bieden maatwerk voor de stakeholders.
- We zoeken aansluiting bij een belangrijk kernthema voor Unilever, te weten duurzaamheid. We volgen een aantal thema's uit het Unilever Sustainable Living Plan.
- Voor de medewerkers van Unilever APF bieden wij een professionele werkomgeving met aandacht voor well-being en een goede balans tussen werk en privé.
- Wij dragen zorg voor een deugdelijke invoering van het nieuwe pensioenakkoord voor onze deelnemers.

Hoe dit verslag is opgezet

Met behulp van deze leeswijzer kunt u zich richten op informatie over één specifieke kring, op informatie over Unilever APF (het fonds met beide kringen) en op een meer tekstuele toelichting of meer cijfermatige toelichting over een bepaald onderwerp. Bent u benieuwd naar de mening van de wettelijke toezicht- en verantwoordingsorganen van Unilever APF, dan kunt u die vinden met behulp van het onderstaande overzicht.

In het verslag herkent u de kringen als volgt: bij Progress wordt rechts op de pagina's een groene balk weergegeven, bij Forward is die balk blauw, en voor Unilever APF is het een oranje balk.

Het verslag is als volgt opgebouwd:

- **Resultaten en ontwikkelingen verdeeld naar Progress en Forward**

Hier vindt u de belangrijkste cijfers en achtergrondinformatie per kring en ontwikkelingen in 2021 met betrekking tot indexatie, rendement, ontwikkeling van de dekkingsgraad, kosten en pensioenregeling. Daarnaast wordt er aandacht gegeven aan de vermogensbeheeractiviteiten, duurzaam beleggen en specifieke aandachtspunten van het afgelopen jaar, waaronder de ALM-studie van Forward.

- **Overkoepelende activiteiten en ontwikkelingen op het niveau van Unilever APF**

Zaken die voor beide kringen (vrijwel) hetzelfde geregeld zijn worden in dit hoofdstuk behandeld. Er is aandacht voor duurzaam beleggen, hoe dat bij Unilever APF is vormgegeven en welke ontwikkelingen in 2021 op dit gebied hebben plaatsgevonden. Vervolgens wordt uitgelegd hoe de risicobeheersing

is ingericht en wordt een aantal belangrijke ontwikkelingen in 2021 genoemd. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de governance, hoe Unilever APF wordt bestuurd en de verschillende organen die betrokken zijn bij het fonds. Hierbij wordt ook kort ingegaan op onderwerpen zoals strategie en doelstellingen voor de lange termijn, het weerstandsvermogen en de communicatie.

Pensioenfonds worden verwacht te voldoen aan de Code Pensioenfonds waarin de normen voor goed pensioenfondsbestuur zijn vastgelegd. De verantwoording hierover door Unilever APF wordt ook in dit hoofdstuk besproken. Het hoofdstuk eindigt met een vooruitblik naar 2022.

- **Jaarrekening APF en financiële jaarrapportages verdeeld naar Progress en Forward**

Na het bestuursverslag volgen de jaarrekening 2021 van Unilever APF en de financiële jaarrapportages van de twee kringen. De overzichten bestaan onder andere uit de balans, de staat van baten en lasten, toelichtingen en verdere informatie die benoemd moet worden zoals gebeurtenissen na balansdatum.

- **Overige gegevens**

Het laatste onderdeel bevat de verklaring van de certificerend actuaire en de controleverklaring van de onafhankelijk accountant. Daarnaast zijn hier de verslagen van het intern toezicht en van de beide verantwoordingsorganen te vinden.

De samenstelling van de Raad van Bestuur en overige organen is opgenomen in bijlage 1. Alle gebruikte afkortingen zijn te vinden in bijlage 3.

Kring Progress

Resultaten en ontwikkelingen 2021

Een jaar in cijfers

stand van zaken op 31 december 2021

€ 6.096 *mln*
Vermogen

11,2%
Rendement

€ 151 *mln*
Uitkeringen

143,9%
Beleidsdekkingsgraad

€ 4.061 *mln*
Pensioenverplichtingen

18.833
(Gewezen) deelnemers en
pensioengerechtigden

Indexatie per 1 januari 2022:

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

3,66%

Deelnemers

3,08%

Het jaar op hoofdlijnen

Volledige indexatie en inhaalindexatie

Progress streeft ernaar de pensioenen jaarlijks te verhogen middels een indexatie. We willen de pensioenen van de deelnemers die nog in dienst zijn bij een Unilever-onderneming laten meegroeien met de cao-loonstijgingen bij Unilever. De ingegane pensioenen van de pensioengerechtigden en de pensioenen van de gewezen deelnemers willen we laten meegroeien met de prijsstijgingen in Nederland. In 2021 hebben we dit gelukkig weer volledig kunnen realiseren. Ook de indexatie-achterstand van 2020 is eind 2021 volledig toegekend (inhaalindexatie).

Actieven

Onze doelstelling voor actieven is een pensioenverhoging die gelijk is aan de stijging van de cao-lonen in het afgelopen jaar. In 2021 is er een cao-verhoging geweest van 2,00%.

De beleidsdekkingsgraad, het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de voorgaande twaalf maanden, van Progress bedroeg eind oktober 139,8%. Volledige indexatie is alleen toegestaan als de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de zogenoemde 'toekomstbestendige indexatiedekkingsgraad' (TBI-dekkingsgraad). Deze komt eind oktober uit op 123,5%.

Hierdoor is bij Progress een volledige pensioenverhoging van 2,00% mogelijk voor actieven.

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

Onze doelstelling voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers is een pensioenverhoging die gelijk is aan de prijsontwikkeling¹ in het afgelopen jaar (van 1 november 2020 tot 1 november 2021). De prijzen stegen in die periode met 3,28%. De financiële situatie van Progress per eind oktober is goed genoeg om een volledige indexatie van 3,28% toe te kennen per 1 januari 2022.

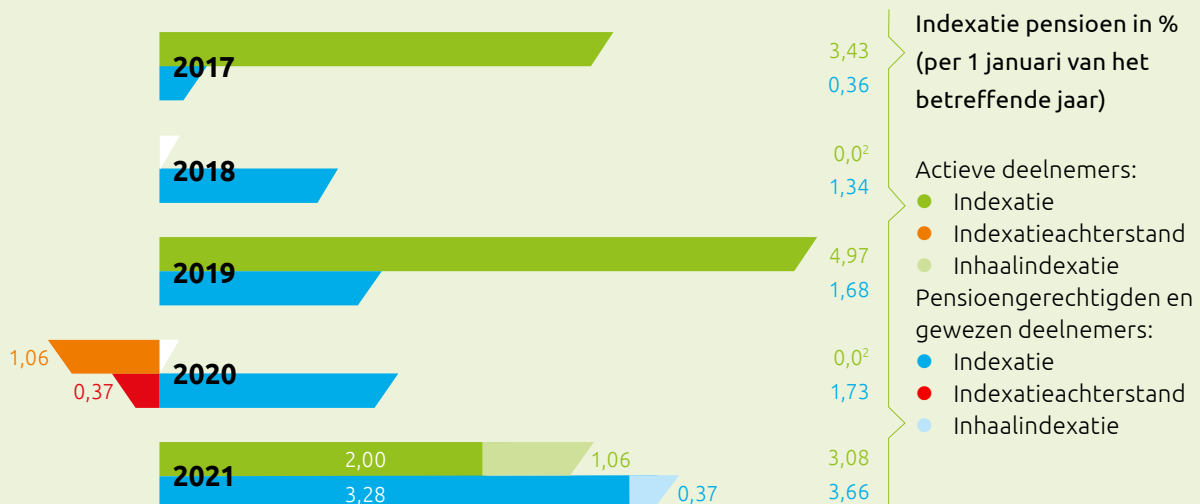
Inhaalindexatie

Vorig jaar is er bij Progress slechts gedeeltelijk geïndexeerd. Hierdoor is een indexatie-achterstand ontstaan. Aangezien er eind oktober 2021 voldaan is aan alle voorwaarden, is, naast volledige indexatie, ook de gemiste indexatie (1,06% voor actieven en 0,37% voor pensioengerechtigden) van vorig jaar alsnog toegekend per 1 januari 2022.

De totale indexatie per 1 januari 2022 is daarmee 3,08% voor actieven en 3,66% voor pensioengerechtigden. Er is hierna geen indexatieachterstand meer bij Progress.

¹ Voor de prijsontwikkeling gaan wij uit van de afgeleide Consumentenprijsindex (CPI afgeleid). Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft dat cijfer vastgesteld op 3,28%.

Zo indexeerden wij de pensioenen in de laatste vijf jaar:

² Op 1 januari 2018 en op 1 januari 2020 zijn de pensioenen voor actieve deelnemers niet verhoogd, omdat de cao-lonen in 2017 en 2019 niet waren gestegen..

Vooruitzichten indexatie

Progress staat er, mede door de garantie van de werkgever, financieel goed voor. We blijven een solide financieel beleid voeren. In het afgelopen jaar is de beleidsdekkingsgraad gestegen. Dit maakt de kans op volledige indexatie in de toekomst groter. Natuurlijk kunnen we de indexatie voor de komende jaren niet garanderen. Als de rente daalt of als de beleggingsresultaten tegenvallen, kan onze financiële positie achteruitgaan.

Per 1 januari 2022 zal de tweede stap van de Ultimate Forward Rate (UFR)-methodiek ingevoerd worden. De UFR is de langetermijnrente die gebruikt moet worden in de dekkingsgraadberekeningen. De nieuwe UFR-methodiek leidt tot een lagere rente waardoor de dekkingsgraad daalt (in 4 jaar in 4 stappen).

Voor de duidelijkheid: door de bijbetalingsverplichting van Unilever kan uw pensioen bij Progress niet worden verlaagd. Als de actuele dekkingsgraad onder een bepaalde grens zakt, zal Unilever een bijbetaling doen volgens de afspraken in de uitvoeringsovereenkomst.

[Meer lezen over premie- en garantieafspraken met Unilever, zie pagina](#)

16

Herstelplan beëindigd

In oktober 2020 was de beleidsdekkingsgraad van Progress nipt onder het vereiste wettelijke niveau gezakt, waardoor wij een herstelplan moesten indienen bij toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). Deze heeft het plan, waarmee binnen tien jaar herstel moet zijn bereikt, eind februari 2021 goedgekeurd.

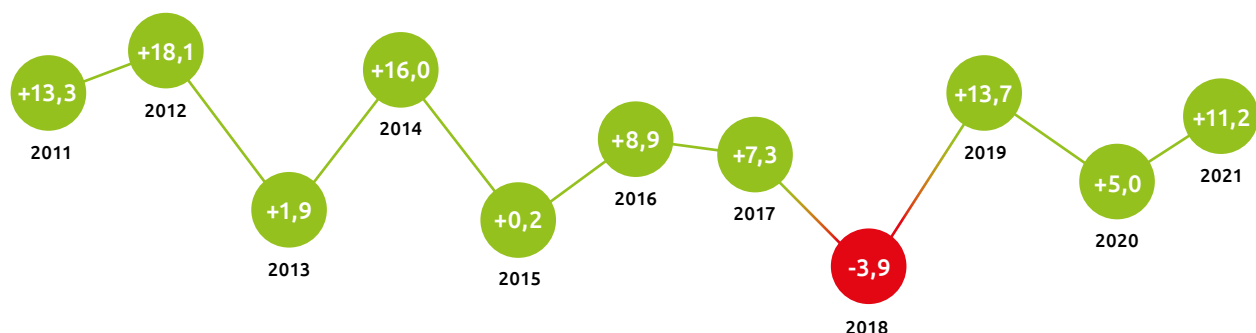
In januari heeft Unilever aan de zogenoemde bijbetalingsverplichting voldaan (geld bijstorten als Progress' financiële situatie onder een bepaalde grens ligt) en € 61,6 miljoen overgemaakt. Bovendien zijn goede beleggingsresultaten behaald en steeg de rente.

Hierdoor is Progress aan het einde van het eerste kwartaal van 2021 uit de situatie van een reservetekort gekomen en heeft het volgens de wet weer voldoende financiële reserves. Het herstelplan is daarmee beëindigd.

Rendement op beleggingen

2021 was een goed beleggingsjaar. Progress heeft in 2021 op de totale portefeuille een nettorendement geboekt van 11,2%. Het rendement op de beleggingen bedroeg eveneens 11,2%, inclusief een winst op de afdekking van het inflatie- en renterisico van 2,1%, en een verlies op de valuta-afdekking van 2,0%. Om onze beleggingsprestaties op waarde te kunnen schatten, vergelijken wij deze met een benchmark (de gemiddelde vergelijkbare beleggingsportefeuille). In 2021 bleven we de benchmark 1,4%-punt voor. Progress streeft ernaar om, door middel van een actieve beleggingsstrategie, op totaal fondsniveau op lange termijn 0,3%-punt beter te presteren dan de benchmark. In 2021 is dit target behaald.

Rendement 2021	Progress %	Benchmark %
Groeiportefeuille	18,7	17,3
Stabiele rendementsportefeuille	-0,7	-1,4
Subtotaal assets	11,2	9,6
Valutaderivaten	-2,0	-2,0
Futures	0,0	0,0
Renteswaps	-1,4	-1,4
Inflatieswaps	3,6	3,6
Totaal assets	11,2	9,6

Progress belegt voor de lange termijn. We houden rekening met goede en minder goede jaren. Over de laatste tien jaar boekten we een gemiddeld nettorendement van 7,6% per jaar.

Ontwikkeling dekkingsgraad

Financieel was 2021 een goed jaar. De actuele dekkingsgraad herstelt zich gedurende het jaar tot een eindstand op 31 december van 150,1%. Dat is 22,3%-punt hoger dan de eindstand van 2020. Ook de beleidsdekkingsgraad (de gemiddelde stand van de actuele dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden) stijgt gestaag van 117,4% naar 143,9%.

Naast de actuele dekkingsgraad (de stand van zaken op één moment) en de beleidsdekkingsgraad (die de basis vormt voor belangrijke beslissingen zoals het indexatiebesluit) berekenen we ook de zogeheten reële dekkingsgraad. Dat is de actuele dekkingsgraad waarin onze ambitie om de pensioenen te indexeren is meegenomen. Daardoor is de reële dekkingsgraad altijd lager dan de actuele dekkingsgraad. In 2021 is onze reële dekkingsgraad gestegen van 96,3% naar 117,3%.

Ons fondsvermogen neemt in 2021 toe van € 5,6 miljard naar € 6,1 miljard.

Vermogen versus verplichtingen	Situatie eind 2021	Situatie eind 2020
Pensioenverplichtingen	4.061 mln	4.364 mln
Vermogen	6.096 mln	5.577 mln
Actuele dekkingsgraad	150,1%	127,8%
Beleidsdekkingsgraad	143,9%	117,4%

De plussen en minnen van 2021

De actuele dekkingsgraad in 2021 stijgt per saldo met 22,3%-punt. De belangrijkste plussen en minnen van 2021 zijn:

++ Rendement en rente

In 2021 hebben we een positief beleggingsrendement behaald. Dit samen met de negatieve eenjaarsrente heeft een positief effect op de dekkingsgraad van 14,8%-punt.

++ Rekenrente

In 2021 stijgt de rekenrente waarmee we onze pensioenverplichtingen moeten berekenen van 0,12% naar 0,53%. Een hogere rente betekent dat we minder geld in kas moeten hebben, oftewel: onze verplichtingen dalen. Door de stijgende rekenrente (en de afgenomen verplichtingen) stijgt de dekkingsgraad met 8,1%-punt.

+ Premie

In 2021 is er – op basis van de afspraken in de uitvoeringsovereenkomst – een premiebijbetaling vanuit Unilever benodigd van € 61,6 miljoen. Dit zorgt voor een stijging van de dekkingsgraad met 1,4%-punt.

-- Indexatie

Het toekennen van 3,08% indexatie voor de actieve deelnemers en 3,66% voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers leidt tot een verlaging van de dekkingsgraad met 4,0%-punt.

Dekkingsgraad in %

- Actuele dekkingsgraad op 31 december
- De beleidsdekkingsgraad op 31 december
- De TBI-dekkingsgraad op 31 december

De grafiek geeft weer hoe onze actuele dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad zich vanaf 2016 hebben ontwikkeld. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde stand van de actuele dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden. Deze wordt gehanteerd als maatstaf voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds. De toekomstbestendige indexatiedekkingsgraad (TBI-dekkingsgraad) geeft de grens aan waarboven we de pensioenen wettelijk volledig mogen indexeren. Deze grens is fondsspecifiek en wordt jaarlijks vastgesteld.

Kosten

Progress let op de kosten, maar het professioneel uitvoeren van de pensioenregeling kost natuurlijk wel geld. De kosten van Progress zijn, in lijn met de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie, onder te verdelen in drie soorten: pensioenuitvoeringskosten, kosten van het vermogensbeheer en transactiekosten. Wij hebben transparantie over onze kosten hoog in het vaandel.

Afgelopen jaar heeft Unilever APF deelgenomen aan het LCP kostenbenchmarkonderzoek (Lane Clark & Peacock). Zowel de kosten van de pensioenuitvoering als de kosten van vermogensbeheer van Progress zijn vergeleken met andere pensioenfondsen. Het is lastig om kosten te vergelijken omdat pensioenfondsen heel verschillend zijn (denk bijvoorbeeld aan complexiteit en grootte van de regeling en de beleggingsstrategie). De kosten voor de pensioenuitvoering van Progress zijn gemiddeld en de kosten voor vermogensbeheer liggen hoger dan het gemiddelde van vergelijkbare pensioenfondsen, met name gedreven door de actieve beleggingsstrategie. Unilever APF heeft besloten de kosten-

benchmark jaarlijks uit te laten voeren om de kosten ten opzichte van de markt te blijven monitoren. De uitkomsten zijn besproken door de Uitvoerend Bestuurders en in de Auditcommissie. Eind 2021 is het aantal managers voor de aandelenportefeuille aanzienlijk teruggebracht waarmee de vermogensbeheerkosten voor deze portefeuille lager zullen worden de komende jaren.

Pensioenuitvoeringskosten

In 2021 geeft Progress € 3,5 miljoen uit aan pensioenuitvoeringskosten. Dat is € 291 per deelnemer, berekend over 1.218 actieve deelnemers en 10.852 pensioengerechtigden (totaal 12.070). Dit is een stijging ten opzichte van 2020 van € 12. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging in de personeelskosten (pensioenkosten). Als je in deze berekening ook de 6.763 gewezen deelnemers meeneemt, komt het bedrag per deelnemer uit op € 186 (2020: € 180). Er vindt geen verrekening van kosten tussen pensioenuitvoering en vermogensbeheer plaats.

Kosten vermogensbeheer

In 2021 hebben we voor het beheer van onze beleggingen (exclusief transactiekosten) € 28,4 miljoen uitgegeven. Dat is 0,49% van het gemiddeld belegd vermogen van € 5.834 miljoen. De transactiekosten over 2021 zijn € 4,5 miljoen; 0,08% van het gemiddeld belegd vermogen.

De totale kosten voor vermogensbeheer bedragen in 2021 € 32,9 miljoen (in 2020 € 28,5 miljoen), als percentage van het gemiddeld belegd vermogen

0,57% (in 2020 0,55%). Zoals weergegeven in onderstaande tabel zijn de beheerkosten in euro's gestegen maar als percentage van het (gestegen) gemiddeld belegd vermogen licht gedaald. Deze daling is te wijten aan het feit dat in 2020 de kosten van een hypotheekfonds hoger waren dan in 2021 als gevolg van de oprichtingskosten. Ook zijn de fees voor het staatsobligatie- en LDI-mandaat vanaf het vierde kwartaal van 2020 naar beneden aangepast.

Vermogensbeheer in '000 euro's	2021	% gemiddeld belegd vermogen	2020	% gemiddeld belegd vermogen
Beheerkosten	21.498	0,37	20.000	0,38
Prestatieafhankelijke vergoedingen	4.162	0,07	1.029	0,02
Kosten fiduciair beheer	2.206	0,04	3.019	0,06
Transactiekosten	4.546	0,08	4.024	0,08
Overige kosten	511	0,01	474	0,01
Totaal	32.923	0,57	28.546	0,55

Kosten per beleggings-categorie in '000 euro's	2021					
	Beheer-kosten	% gemiddeld belegd vermogen	Prestatie-afhankelijke vergoedingen	% gemiddeld belegd vermogen	Transactie-kosten	% gemiddeld belegd vermogen
Vastrentende waarden	7.952	0,13	-	-	556	0,01
Aandelen	6.918	0,12	-	-	3.615	0,06
Alternatieve beleggingen (w.o. Private Equity)	894	0,02	602	0,01	-	-
Vastgoed	4.561	0,08	3.560	0,06	-	-
Overige beleggingen	699	0,01	-	-	-	-
Kosten overlay beleggingen	474	0,01	-	-	375	0,01
Totaal	21.498	0,37	4.162	0,07	4.546	0,08

Kosten per beleggings-categorie in '000 euro's	2020					
	Beheer-kosten	% gemiddeld belegd vermogen	Prestatie-afhankelijke vergoedingen	% gemiddeld belegd vermogen	Transactie-kosten	% gemiddeld belegd vermogen
Vastrentende waarden	7.732	0,15	-	-	1.734	0,03
Aandelen	6.314	0,12	-	-	1.817	0,04
Alternatieve beleggingen (w.o. Private Equity)	676	0,01	-40	0,00	-	-
Vastgoed	3.822	0,07	1.069	0,02	-	-
Overige beleggingen	942	0,02	-	-	112	0,00
Kosten overlay beleggingen	514	0,01	-	-	361	0,01
Totaal	20.000	0,38	1.029	0,02	4.024	0,08

De stijging van de prestatieafhankelijke vergoeding wordt veroorzaakt door de prestaties van een niet-beursgenoteerd vastgoedfonds. De daling van de kosten fiduciair beheer wordt voornamelijk veroorzaakt door een herclassificatie van de kosten van het beheer van de interne portefeuille en de benchmarkkosten van kosten fiduciair beheer naar beheerkosten.

Progress streeft naar een optimaal inzicht in de kosten voor vermogensbeheer. Dat stelt ons in staat een streng kostenbeleid te voeren en op gezette tijden met onze beleggers te heronderhandelen. Bij het verkrijgen van zoveel mogelijk transparantie over de kosten, speelt het onderzoek naar onderliggende kosten een belangrijke rol. Van de totale kosten kunnen we 93% direct herkennen; de overige 7% wordt geschat. We blijven ernaar streven om de indirecte kosten van die beleggingscategorieën, waar nu nog niet in detail op gerapporteerd kan worden, beter in beeld te krijgen. De geschatte kosten over 2021 (die een onderdeel vormen van de totale kosten) bedroegen € 2,4 miljoen. Deze hebben uitsluitend betrekking op de transactiekosten.

Aansluiting met jaarrekening

De vermogensbeheerkosten zoals vermeld wijken op onderdelen af van de kosten zoals gepresenteerd in de jaarrekening. In de jaarrekening worden alleen kosten verantwoord die direct bij het pensioenfonds in rekening zijn gebracht. De directe kosten bedragen € 4,6 miljoen, € 28,3 miljoen is gesaldeerd onder de indirecte beleggingsopbrengsten.

Haalbaarheidstoets

Progress voert jaarlijks de verplichte haalbaarheidstoets uit. Die geeft inzicht in samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's. Uit de haalbaarheidstoets die we in 2021 hebben uitgevoerd, blijkt dat we nog steeds voldoen aan de door de Raad van Bestuur vastgestelde ondergrenzen voor het pensioenresultaat.

Deel	Toets	Grens	Realisatie 2021
A	Verwacht pensioenresultaat vanuit feitelijke dekkingsgraad	Minimaal 100%	101%
D	Spreiding tussen verwacht resultaat en het pensioenresultaat in een slechtweerscenario vanuit feitelijke dekkingsgraad	Maximaal 5%	2%

Premie en garantie-afspraken met Unilever

Sinds 1 april 2015 is Progress gesloten voor nieuwe toetreders. Er vindt geen nieuwe pensioenopbouw meer plaats en er komt ook geen premie meer binnen. In de uitvoeringsovereenkomst met Unilever zijn garanties afgesproken over het aanvullen van eventuele tekorten bij Progress. Er vindt een bijbetaling plaats als de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad lager is dan de toekomstbestendige indexatiegrens vermeerderd met 5%-punt (premiebijbetalingsgrens). De Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad op peildatum na verrekening van de toegekende toeslagen. Vorig jaar lag de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad lager dan de premiebijbetalingsgrens. Hierdoor heeft Unilever in 2021 € 61,6 miljoen bijgestort. Deze bijbetaling is opgenomen in deze jaarrekening. Eind oktober 2021 lag de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad hoger dan de premiebijbetalingsgrens. Er is dan ook geen bijbetaling aan de orde.

Als de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad hoger is dan de toekomstbestendige indexatiegrens vermeerderd met 15%-punt vindt er een terugbetaling van Progress aan Unilever plaats. Deze situatie is niet aan de orde in 2021.

Vermogensbeheer

Progress belegt het vermogen om op de lange termijn een optimaal rendement te behalen met een verantwoord risico. Het beleggingsbeleid is erop gericht om onze beleidsdekkingsgraad zo ver mogelijk boven de TBI-dekkingsgraad (de wettelijke grens voor volledige, toekomstbestendige indexatie) te laten stijgen. Tegelijkertijd moet het risico dat we onder die grens wegzakken acceptabel blijven.

In dit hoofdstuk zetten we de belangrijkste uitgangspunten van ons beleid uiteen, inclusief de belangrijkste beleggingsbeslissingen van de Raad van Bestuur in 2021. Dat doen we aan de hand van de vijf pijlers van ons vermogensbeheer. Hoe Progress zich opstelt als actieve en verantwoordelijke aandeelhouder door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen is daarna uiteengezet.

Pijler 1: Dynamisch beleggingsbeleid

Progress hanteert een dynamisch beleggingsbeleid: bij hogere dekkingsgraden worden de beleggingsrisico's beperkt om de dekkingsgraad te beschermen.

Het risicoprofiel is afgestemd op de karakteristieken van Progress als gesloten kring, met een vrij hoge gemiddelde leeftijd van de deelnemers. Ook de risicobereidheid van de belanghebbenden is meegewogen. Er wordt beheerst beleggingsrisico gelopen om de benodigde verwachte rendementen te kunnen halen en daardoor de dekkingsgraad te ondersteunen met aanvaardbare risico's. Als de dekkingsgraad stijgt, wordt het risico van de beleggingen verlaagd als vastgestelde punten (triggers) zijn bereikt.

De actuele dekkingsgraad van Progress is in april boven zo'n vastgesteld punt, de TBI+20%, gekomen waardoor een de-risking getriggerd werd. Uninvest heeft in juni de Stabiele rendementsportefeuille uitgebreid met 6% ten koste van de Groeiportefeuille.

Pijler 2: Diversificatie

	Strategische verdeling eind 2021 %	Portefeuille verdeling eind 2021 %
Groeiportefeuille	57	60
Stabiele rendementsportefeuille	43	40
Totaal assets	100	100

De tabel geeft weer hoe de strategische beleggingsmix er in 2021 uitzag en hoe de portefeuille eind 2021 feitelijk verdeeld was.

Progress spreidt het vermogen over verschillende soorten beleggingen. De verdeling is vastgelegd in het strategisch beleggingsplan. Van deze verdeling kan binnen een bepaalde bandbreedte worden afgeweken om tactische redenen. Daarmee wijken we dan ook af van de benchmark. Onze doelstelling is om jaarlijks 0,25% extra rendement te genereren. In 2021 hebben we deze doelstelling gehaald (0,44%).

Pijler 3: Beperking valutarisico's

Progress belegt wereldwijd en loopt daardoor valutarisico's. Voor de belangrijkste beleggingscategorieën dekken wij 80% van het risico van de Amerikaanse dollar af. In 2021 is besloten de beperkte positie in Britse ponden niet meer af te dekken. Dit is conform afspraak uit 2018, dat na de Brexit de afdekking heroverwogen zou worden. Staatsobligaties worden voor 100% afgedekt voor alle valuta-effecten.

Pijler 4: Beperking rente- en inflatierisico

Progress beschermt zich voor een deel tegen het effect van de rente op de hoogte van onze pensioenverplichtingen zonder indexaties (en daarmee op de dekkingsgraad). De mate van afdekking van het renterisico is gekoppeld aan de hoogte van de rente (de 30-jaars swaprente). Bij een lage rentestand wordt minder afgedekt, omdat het verwachte neerwaartse risico op een verder dalende rente dan afneemt en we meer profiteren van een eventuele rentestijging. Bij een hogere rentestand geldt het omgekeerde: dan beschermen we de dekkingsgraad door een hogere afdekking van het renterisico. In 2021 hebben we de renteafdekking gehandhaafd op het relatief lage niveau van 35%. Hierdoor zal de dekkingsgraad sneller stijgen als de rente zich herstelt naar meer genormaliseerde niveaus. Vanwege de lage rente wordt het risico op een verdere daling van de rente als verantwoord beschouwd, zeker ook vanwege de aanwezige financiële buffers van Progress. De rente waarmee we de verplichtingen moeten berekenen is in 2021 licht gestegen. Hierbij hebben we geprofiteerd van de lage afdekking.

Progress dekt zich ook gedeeltelijk in tegen het inflatie-risico. In 2021 was de afdekking tegen inflatie 18,7%.

Pijler 5: Duurzaam beleggen

Progress hecht belang aan duurzaam beleggen. Wij vinden dat onze financiële doelstellingen en risico's samengaan met streven naar meer duurzaamheid. Duurzaam beleggen betekent voor ons: de wereld iets beter maken, zonder dat dit ten koste gaat van rendement. Sterker nog: we zijn ervan overtuigd dat duurzaam beleggen op de lange termijn bijdraagt aan een duurzaam hoger rendement en/of minder risico met zich meebrengt.

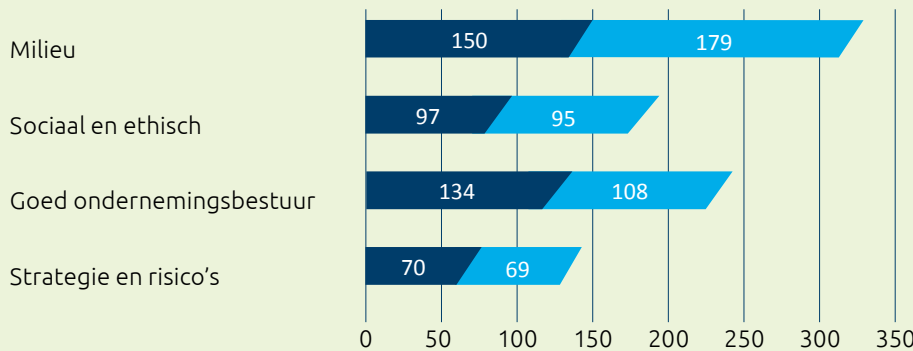
Een beschrijving van het ESG-beleid, inclusief de belangrijkste ontwikkelingen vindt u in het hoofdstuk 'APF – overkoepelende activiteiten en ontwikkelingen'.

Verantwoordelijk aandeelhouder

Ook in 2021 heeft Progress zich opgesteld als actieve en verantwoordelijke aandeelhouder door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Dat doen we via Hermes EOS, waarin wereldwijd institutionele beleggers zich gezamenlijk inzetten voor een betere wereld. Samen hebben we impact op bedrijven over de hele wereld. Wanneer er een stem tegen het management wordt uitgebracht, wordt er met het betreffende bedrijf gecommuniceerd om dit toe te lichten en om constructieve oplossingen aan te dragen. In 2021 hebben we via Hermes EOS met 517 bedrijven waarin we beleggen in het kader van engagement intensief overleg gevoerd over 2.125 doelstellingen op het gebied van milieu, sociale en ethische onderwerpen, goed ondernemingsbestuur, strategie en risico's. Op 1.834 aandeelhoudersvergaderingen over de hele wereld hebben we onze stem uitgebracht over 21.344 resoluties. Bij 3.222 van deze resoluties is of een tegenstem of een onthoudingsstem uitgebracht.

Resultaten engagement

De tabel hieronder geeft weer in hoeveel van de hoofddoelstellingen onze engagement tot verbeteringen leidde.

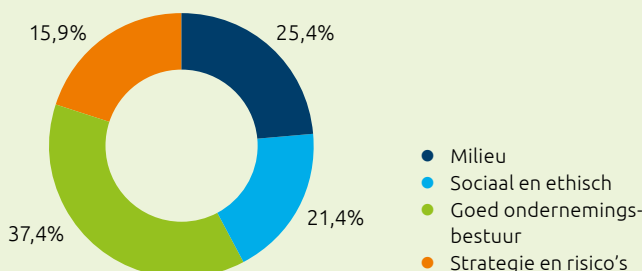

- Geen verandering
- Positieve verandering ten minste een stap voorwaarts op de milestone-ladder

ESG in beeld

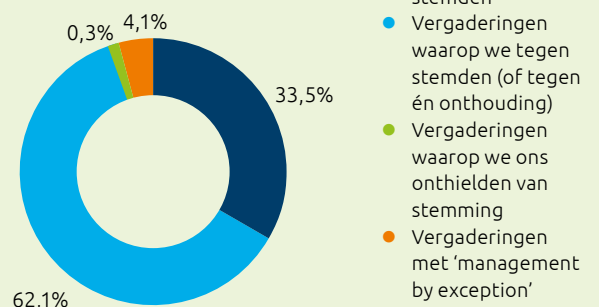
Engagement

We spraken wereldwijd 517 ondernemingen aan op hun beleid over 2.125 ESG-onderwerpen.

Stemmen

Wereldwijd stemden we op 1.834 aandeelhouders-vergaderingen over 21.344 resoluties.

Investment **beliefs**

Dit zijn de beleggingsovertuigingen die ten grondslag liggen aan het beleggingsbeleid van Progress:

1. Diversificatie is een belangrijke strategie om het beleggingsrisico te verlagen. Echter, excessieve diversificatie kan leiden tot meer complexiteit.
2. Het strategische beleggingsbeleid (allocatie en overlays) is de belangrijkste beleggingsbeslissing. Het vaststellen van bandbreedtes en beperkingen van diverse tracking errors zorgen ervoor dat de actuele portefeuille voldoende blijft aansluiten op het strategische beleid.
3. Onze basispositie met betrekking tot beleggen is dat wij geloven in passief management gebaseerd op de veronderstelling dat rendement op lange termijn de neiging heeft om naar een langetermijngemiddelde te gaan. Aangezien de financiële markten echter niet volledig efficiënt zijn, kan actief beheer waarde toevoegen voor specifieke subportefeuilles en tactische allocatie op korte termijn.
4. Kosten kunnen een grote impact hebben op het beleggingsresultaat en hiermee moet rekening gehouden worden bij de implementatie van het beleggingsbeleid, net zoals met het risico/rendementsprofiel.
5. Op de langere termijn leveren illiquide beleggingen een illiquiditeitspremie op die met name aantrekkelijk is voor beleggers met een langere horizon.
6. Beleggingen met goed beheerde ESG-factoren zullen hogere risicogewogen rendementen over de lange termijn opleveren. Het overwegen van ESG-kwesties zal leiden tot betere analyses en beslissingen en ESG integreren in alle mandaten is economisch zinvol.
7. Vermogensbeheerders en onderliggende beleggingen zullen de directe en indirecte negatieve ESG-gevolgen in overweging moeten nemen, omdat langetermijnontwikkelingen zoals klimaatverandering, de schaarsheid van natuurlijke bronnen zoals water en mineralen, stijgende voedselprijzen en ongelijkheid in inkomen materiële gevolgen kunnen hebben op toekomstige beleggingsresultaten.
8. Actief eigenaarschap en samenwerking met anderen op gebied van duurzaam beleggen kan leiden tot betere prestaties en, na enige tijd, een lager risico.

Kring Forward

Resultaten en ontwikkelingen 2021

Een jaar in cijfers

stand van zaken op 31 december 2021

€ 523 mln
Vermogen

4,5%
Rendement

€ 423 mln
Pensioenverplichtingen

121,5%
Beleidsdekkingsgraad

€ 838.000
Uitkeringen

5.264
(Gewezen) deelnemers en
pensioengerechtigden

Indexatie per 1 januari 2022:

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

2,10%

Deelnemers

1,28%

Het jaar op hoofdlijnen

Gedeeltelijke indexatie

Actieven

De pensioenen van de deelnemers die in dienst zijn bij een Unilever-onderneming willen we laten meegroeien met de cao-loonstijgingen bij Unilever (2,00% in 2021). Dit hebben we in 2021 gedeeltelijk kunnen realiseren.

Of toekenning van de volledige indexatie uit het vermogen mogelijk is, wordt bepaald door de financiële positie van Forward. De beleidsdekkingsgraad – de gemiddelde actuele dekkingsgraad van de twaalf voorgaande maanden – is bepalend voor de indexatie. Deze was eind oktober 120,3%. De ‘toekomstbestendige indexatiedekkingsgraad’ (TBI-dekkingsgraad), waarboven een volledige indexatie is toegestaan, bedroeg 128,4%. Dit houdt in dat Forward de voorwaardelijke indexatie per 1 januari 2022 gedeeltelijk toe kan kennen, te weten voor 64%. Voor actieven is de indexatie daardoor gelijk aan 64% van 2,00%; in totaal 1,28%. Als de financiële situatie voldoende is hersteld, kan, onder voorwaarden, de gemiste verhoging alsnog toegekend worden. Voor deze zogenoemde ‘inhaalindexatie’ hebben wij tien jaar de tijd.

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

Onze ambitie is om de pensioenen van pensioengerechtigden en gewezen deelnemers mee te laten bewegen met de prijsontwikkeling¹ in Nederland in het afgelopen jaar (van 1 november 2020 tot 1 november 2021). De prijzen stegen in die periode met 3,28%. Om dit percentage toe te kennen moet de financiële situatie – de beleidsdekkingsgraad – per eind oktober goed genoeg zijn. Dat was helaas niet het geval.

De dekkingsgraad van Forward staat een gedeeltelijke indexatie van 2,10% (64% van 3,28%) toe per 1 januari 2022. Als de financiële situatie voldoende is hersteld, kan, onder voorwaarden, de gemiste verhoging alsnog toegekend worden. Zoals hierboven al gemeld hebben wij tien jaar de tijd om deze indexatie eventueel nog in te halen.

Gemiste Indexatie Forward	Actieve en arbeidsongeschikte deelnemers	Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers
Per 1 januari 2021	0,51%	0,98%
Per 1 januari 2022	0,71%	1,16%
Cumulatief	1,22%	2,13%

¹ Voor de prijsontwikkeling gaan wij uit van de afgeleide Consumentenprijsindex (CPI afgeleid). Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft dat cijfer vastgesteld op 3,28%.

Zo indexeerden wij de pensioenen in de laatste vijf jaar:

² Op 1 januari 2018 en op 1 januari 2020 zijn de pensioenen voor actieve deelnemers niet verhoogd, omdat de cao-lonen in 2017 en 2019 niet waren gestegen..

Vooruitzichten indexatie zeer onzeker

Of we ook de komende jaren de pensioenen (volledig) kunnen indexeren is zeer onzeker en zal in sterke mate afhangen van onze financiële positie en van de hoogte van de inflatie.

Bepalend voor de indexatie is de beleidsdekkingsgraad. Deze is, na een aanzienlijke daling in de laatste 3 jaar, in 2021 gelukkig weer gestegen naar 121,5% (eind 2020 110,5%). De belangrijkste oorzaak hiervan was de stijging van de rente.

Daarnaast zal per 1 januari 2022 de tweede stap van de nieuwe UFR-methodiek ingevoerd worden. De UFR is de lange rente die gebruikt moet worden in de dekkingsgraadberekeningen. De nieuwe UFR-methodiek leidt tot nog verdere verlaging van de rente op de lange termijn waardoor de dekkingsgraad daalt (in 4 jaar in 4 stappen).

Als laatste zijn de premie-afspraken in het cao-akkoord van grote invloed. Unilever is overeengekomen met sociale partners om aanzienlijk lagere pensioenpremie te betalen vanaf 2021. Dit betekent dat er minder geld binnenkomt, wat uiteraard gevolgen heeft voor de financiële positie van Forward.

Deze factoren bij elkaar zorgen ervoor dat (volledig) indexeren onzeker is.

Herstelplan blijft van toepassing

Sinds april 2020 is een herstelplan van toepassing bij Forward. Deze werd noodzakelijk toen de beleidsdekkingsgraad onder de minimaal vereiste dekkingsgraad daalde.

Een herstelplan moet uitgaan van een financieel herstel binnen tien jaar. Gelukkig is de verwachting dat dit bij Forward eerder het geval zal zijn. De maatregel die hiervoor nodig is, is dat de pensioenen de komende jaren niet of minder hard meegroeien met de stijging van de lonen (voor werkenden) en prijzen (voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers).

Jaarlijks dient Forward het herstelplan te actualiseren per 31 december. Echter, DNB heeft aangegeven dat Forward het herstelplan niet hoeft te actualiseren per eind 2021 omdat de actuele dekkingsgraad per 31 december 2021 hoger is dan de vereiste dekkingsgraad. Hierdoor zal de beleidsdekkingsgraad in het

herstelplan 'automatisch' binnen één jaar stijgen tot boven het vereist eigen vermogen, zelfs zonder herstelkracht van het fonds.

In bovenstaande redenering is geen rekening gehouden met de nieuwe UFR-methode die in januari 2022 weer voor een vierde deel wordt doorgevoerd en voor Forward een behoorlijk effect heeft. Daardoor is de kans groot dat Forward aan het eind van het eerste kwartaal van 2022 toch nog in herstel zal zijn. In dat geval zal er overleg volgen met DNB.

Bij Forward kunnen de pensioenen in het uiterste geval ook verlaagd worden. Dit gebeurt alleen in het uiterste geval en is volgens het herstelplan niet de verwachting.

Nieuwe CAO 2020-2022

In april 2021 is tussen sociale partners overeenstemming bereikt over de CAO 2020-2022. Daarin zijn afspraken opgenomen ten aanzien van de pensioenregeling van de Kring Forward. Dit akkoord heeft niet alleen gevolgen voor de (hoogte van de) premie, maar ook voor de beschrijving van de risicohouding.

Het eerste aspect betreft de beschrijving van de premiestelling voor Kring Forward. Voorheen werd het risicobudget voor Kring Forward gevormd door vereist eigen vermogen (VEV) met een opslag van 27%. Deze 27% hing samen met de indirecte opslag op de premie en was bij oprichting van Forward vastgesteld. Nu de premiesystematiek wijzigt, is er geen grond meer voor dit risicobudget en wordt voorgesteld om dit risicobudget te laten vervallen.

Het tweede aspect betreft de huidige grenzen voor het pensioenresultaat in de aanvangshaalbaarheidstoets (aHBT) zoals die in 2015 door sociale partners was vastgesteld. Met de gewijzigde premiestelling worden deze grenzen in de aHBT 2021 niet meer volledig gehaald. De Raad van Bestuur vindt de grenzen volgend uit de aHBT 2021 op zich acceptabel, maar wil voorkomen dat de kans groot is dat we in een van de komende jaren deze grenzen doorbreken en opnieuw moeten vaststellen. Daarom is, in overleg met sociale partners, besloten om voor 2022 de ondergrenzen voor het pensioenresultaat te verlagen naar 90% en de maximale afwijking van het pensioenresultaat in een slechtweersscenario te verhogen naar 43%. Het verantwoordingsorgaan Kring Forward heeft op beide beslissingen een adviesrecht en heeft positief op de

voorstellen gereageerd. Ook sociale partners zijn akkoord gegaan met de nieuwe grenzen.

Haalbaarheidstoets

Deel	Toets	Grens	Realisatie 2021
A	Verwacht pensioenresultaat vanuit feitelijke dekkingsgraad	Minimaal 95%	96%
D	Spreiding tussen verwacht resultaat en het pensioenresultaat in een slechtweerscenario vanuit feitelijke dekkingsgraad	Maximaal 35%	38%

In 2021 is, als gevolg van de nieuwe cao-afspraken over de pensioenpremie, voor Forward een uitgebreide aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De toets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet van de pensioenregeling, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden over een periode van 60 jaar.

Rendement 2021

2021 was een redelijk goed beleggingsjaar. Forward heeft in 2021 op de totale portefeuille een netto-rendement geboekt van 4,5%. Het rendement op de beleggingsmix bedraagt 9,5%. Op de afdekking van het renterisico wordt een verlies geboekt van 4,6%.

Om onze beleggingsprestaties op waarde te kunnen schatten, vergelijken wij deze met een benchmark (de gemiddelde vergelijkbare beleggingsportefeuille). In 2021 blijven we 1,0%-punt voor op de benchmark.

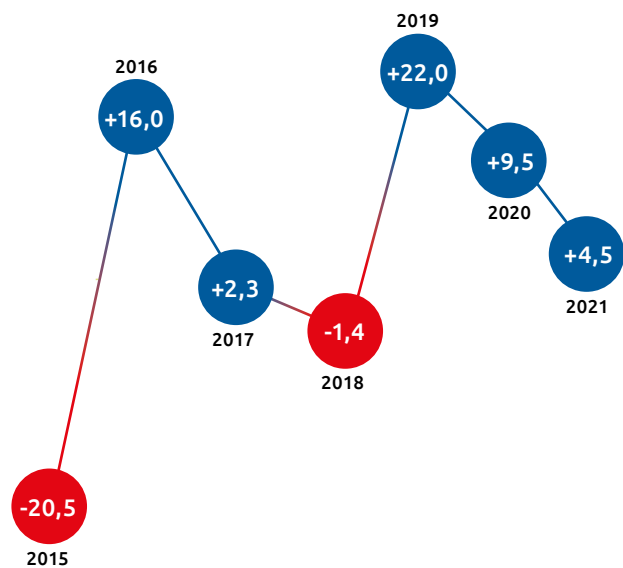
Bij de start van Forward is ervoor gekozen om het renterisico voor een deel af te dekken. Het renterisico is het risico dat de marktrente daalt, waardoor onze pensioenverplichtingen stijgen en we dus meer geld 'in kas' moeten hebben voor de pensioenen. Ten eerste was de rente destijds laag en had het fonds een flinke financiële buffer. Ten tweede is voor een beperkte afdekking gekozen omdat onze deelnemers gemiddeld

vrij jong zijn en we dus een lange beleggingshorizon hebben (het geld kan lang belegd blijven voordat we het nodig hebben om de pensioenen uit te betalen). We hebben daardoor lang de tijd om eventuele verliezen goed te maken. Deze argumenten opgeteld maken het verantwoord dat het fonds een wat groter renterisico loopt. Aan het eind van 2021 is de afdekking 31%.

In 2021 stijgt de rente waarmee wij de verplichtingen moeten berekenen. Door deze rentestijging hebben we een negatief resultaat van 4,6% op onze renteafdekking geboekt. Door het stijgen van de rente heeft onze lage renteafdekking een positief effect op de dekkingsgraad.

Rendementen sinds de start van Forward

De tabel hieronder geeft de nettorendementen weer (de kosten zijn er al vanaf) die we op onze portefeuille hebben behaald sinds de start van Forward op 1 april 2015. We beleggen voor de lange termijn. Dat betekent dat we rekening kunnen houden met goede en minder goede jaren.

Forward belegt voor de lange termijn. We houden rekening met goede en minder goede jaren. Sinds de oprichting boeken we een gemiddeld nettorendement van 3,9% per jaar.

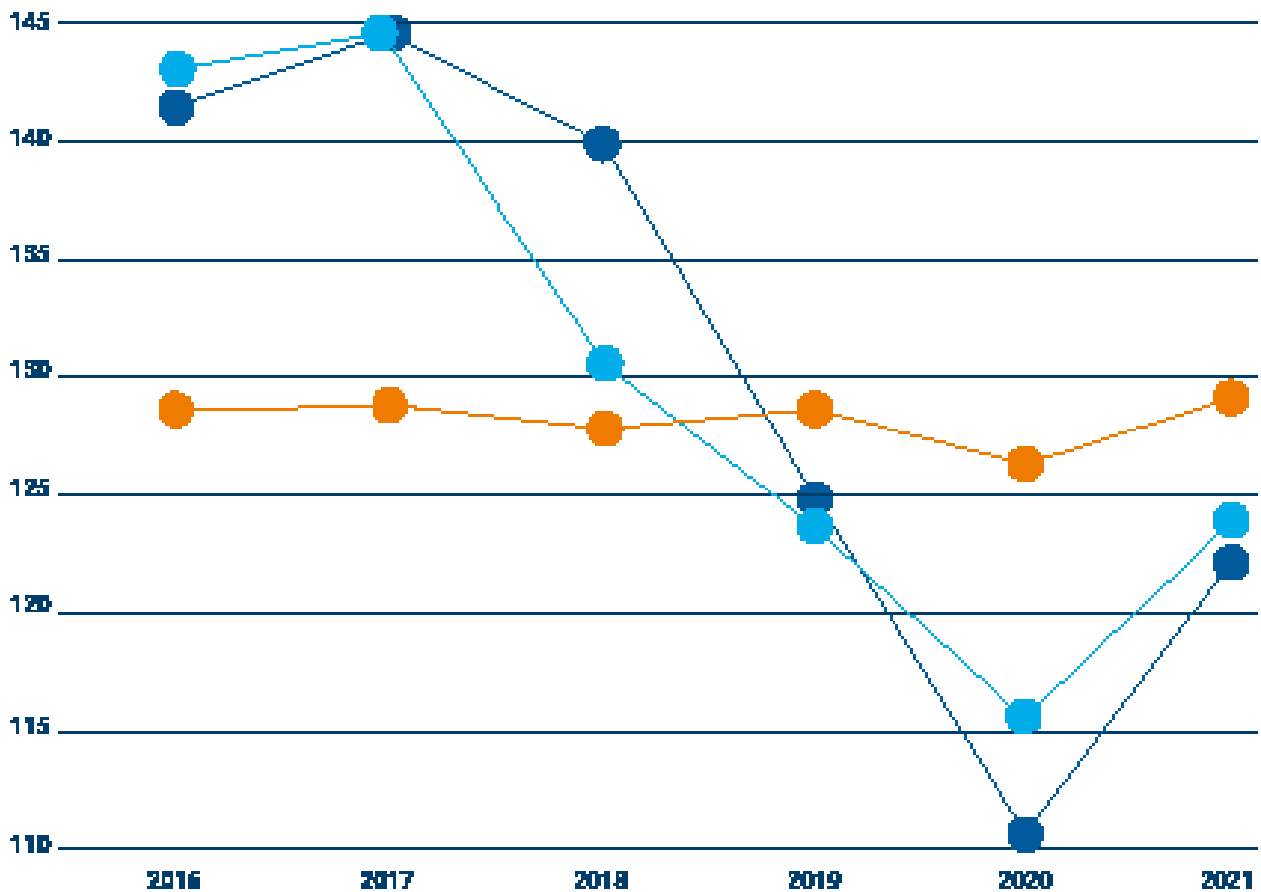
Ontwikkeling dekkingsgraad

De financiële positie van Forward is in 2021 vooruitgegaan. De actuele dekkingsgraad stijgt van 115,5% eind 2020 naar 123,5% eind 2021. De actuele dekkingsgraad geeft aan in hoeverre de pensioenverplichtingen (dat wat we nu 'in kas' moeten hebben voor de pensioenen) op één bepaald moment gedekt worden door wat we feitelijk aan pensioenvermogen hebben.

We berekenen overigens ook onze reële dekkingsgraad. Dat is de actuele dekkingsgraad waarin onze ambitie

om de pensioenen te indexeren is meegenomen. Daardoor is de reële dekkingsgraad lager dan de actuele dekkingsgraad. Eind 2021 bedraagt onze reële dekkingsgraad 94,5%.

Het vermogen van Forward stijgt door de premie-inkomsten en beleggingsrendementen van € 453 miljoen naar € 523 miljoen. De pensioenverplichtingen van de kring stijgen met name door de nieuwe pensioenopbouw en het invoeren van de tweede stap van de UFR van € 392 miljoen naar € 423 miljoen.

Dekkingsgraad in %

- Actuele dekkingsgraad op 31 december
- De beleidsdekkingsgraad op 31 december
- De TBI-dekkingsgraad op 31 december

De plussen en minnen van 2021

De actuele dekkingsgraad in 2021 is toegenomen met 8,0%-punt. Dit zijn de belangrijkste plussen en minnen van 2021:

- ++ Rendement en rente
In 2021 hebben we een positief beleggingsrendement behaald. Dit samen met de negatieve eenjaarsrente heeft een positief effect op de dekkingsgraad van 6,3%-punt.
- ++ Rekenrente
In 2021 stijgt de rekenrente waarmee we onze pensioenverplichtingen moeten berekenen van 0,43% naar 0,67%. Een hogere rente betekent dat we minder geld in kas moeten hebben, oftewel: onze verplichtingen dalen. Door de stijgende rekenrente (en de afgenomen verplichtingen) stijgt de dekkingsgraad met 9,1%-punt.
- Premie en pensioenopbouw
Door de gewijzigde premiesystematiek wordt er vanaf 2021 minder pensioenpremie ontvangen. Dit zorgt, in combinatie met de stijging van de verplichtingen als gevolg van nieuwe pensioenopbouw, voor een daling van de dekkingsgraad met 4,0%-punt.
- Indexatie
Het toekennen van de indexatie (1,28%) voor de actieve deelnemers en 2,10% voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers leidt tot een verlaging van de dekkingsgraad met 1,9%-punt.

Kosten

Forward let op de kosten, maar het professioneel uitvoeren van de pensioenregeling kost natuurlijk wel geld. De kosten van Forward zijn, in lijn met de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie onder te verdelen in drie soorten kosten: kosten voor de pensioenuitvoering (van het innen van premies, tot administratie en communicatie), kosten van het vermogensbeheer en transactiekosten. Wij hebben transparantie over onze kosten hoog in het vaandel.

Afgelopen jaar heeft Unilever APF deelgenomen aan het LCP kostenbenchmarkonderzoek (Lane Clark & Peacock). Zowel de kosten van de pensioenuitvoering als de kosten van vermogensbeheer van Forward zijn vergeleken met andere pensioenfonds. Het is lastig om kosten te vergelijken omdat pensioenfonds heel verschillend zijn (denk bijvoorbeeld aan complexiteit en grootte van de regeling en de beleggingsstrategie). De kosten voor pensioenuitvoering en de kosten voor vermogensbeheer van Forward zijn hoger dan het gemiddelde van vergelijkbare pensioenfonds. Dit komt door het jonge karakter van Forward (gestart in 2015) en de actieve beleggingsstrategie. Unilever APF heeft besloten de kostenbenchmark jaarlijks uit te laten voeren om de kosten ten opzichte van de markt te blijven monitoren. De uitkomsten zijn besproken door de Uitvoerend Bestuurders en in de Auditcommissie. Eind 2021 is het aantal managers voor de aandelenportefeuille aanzienlijk teruggebracht waarmee de vermogensbeheerkosten voor deze portefeuille lager zullen worden komende jaren.

Kosten pensioenuitvoering

In 2021 bedragen de kosten van Forward voor de pensioenuitvoering € 1,8 miljoen (2020: 1,7 miljoen). Per deelnemer is dat € 622 (2020: € 647), berekend over 2.692 actieve deelnemers en 225 pensioengerechtigden (totaal 2.917). Ondanks een stijging van de personeelskosten (pensioenkosten) zorgt een stijging van het aantal deelnemers ervoor dat de kosten per deelnemer gedaald zijn met € 25. Als de kosten gedeeld worden over het totale deelnemersbestand inclusief de 2.347 gewezen deelnemers, komt het bedrag lager uit: € 345 per deelnemer (2020: € 354).

Er vindt geen verrekening van kosten tussen pensioenuitvoering en vermogensbeheer plaats.

De kosten voor Forward zijn relatief hoog omdat het een jong fonds is met een beperkt aantal actieve deelnemers, terwijl de vaste kosten vergelijkbaar zijn met een minder jong fonds met een grotere groep deelnemers.

Kosten vermogensbeheer

In 2021 hebben we voor het beheer van onze beleggingen (exclusief transactiekosten) € 2,4 miljoen uitgegeven. Dat is 0,49% van het gemiddeld belegd vermogen van € 483 miljoen. De transactiekosten zijn € 0,4 miljoen, 0,08% van het gemiddeld belegd vermogen. De totale kosten voor vermogensbeheer bedragen in 2021 € 2,7 miljoen (in 2020 € 2,6 miljoen), 0,57% van het gemiddeld belegd vermogen (in 2020 0,67%).

Zoals weergegeven in onderstaande tabel stijgen in 2021 de beheerkosten in euro's maar als percentage van het (gestegen) gemiddeld belegd vermogen zijn de beheerkosten gedaald. Deze daling is te wijten aan het feit dat in 2020 de kosten van een hypotheekfonds hoger waren dan in 2021 als gevolg van de oprichtingskosten. Ook zijn de fees voor het staatsobligatie- en LDI-mandaat vanaf het vierde kwartaal van 2020 naar beneden aangepast.

De daling van de kosten fiduciair beheer wordt voornamelijk veroorzaakt door een herclassificatie van de benchmarkkosten naar beheerkosten.

Forward streeft ernaar zoveel mogelijk inzicht in de vermogensbeheerkosten te krijgen. Dit stelt ons in staat een streng beleid ten aanzien van deze kosten te voeren en op gezette tijden met onze beleggers te (her)onderhandelen. Wij doen onderzoek naar de onderliggende kostendrijvers, zodat zoveel mogelijk transparantie ontstaat. Van de totale kosten kunnen we 92% direct herkennen, de overige 8% wordt geschat. De geschatte kosten over 2021, die een onderdeel vormen van de totale kosten, bedragen € 0,2 miljoen. Deze hebben uitsluitend betrekking op transactiekosten.

Vermogensbeheer	2021	% gemiddeld belegd vermogen	2020	% gemiddeld belegd vermogen
Beheerkosten	1.783	0,37	1.732	0,45
Kosten fiduciair beheer	366	0,08	405	0,10
Transactiekosten	370	0,08	309	0,08
Overige kosten	214	0,04	156	0,04
Totaal	2.733	0,57	2.602	0,67

Kosten per beleggingscategorie in '000 euro's	2021				2020			
	Beheerkosten	% gemiddeld belegd vermogen	Transactiekosten	% gemiddeld belegd vermogen	Beheerkosten	% gemiddeld belegd vermogen	Transactiekosten	% gemiddeld belegd vermogen
Vastrentende waarden	936	0,20	51	0,01	935	0,24	158	0,04
Aandelen	680	0,14	274	0,06	541	0,14	118	0,03
Vastgoed	18	0,00	3	0,00	14	0,00	3	0,00
Overige beleggingen	41	0,01	-	-	60	0,02	-	-
Kosten overlay beleggingen	108	0,02	42	0,01	182	0,05	30	0,01
Totaal	1.783	0,37	370	0,08	1.732	0,45	309	0,08

Aansluiting met de jaarrekening

De vermogensbeheerkosten zoals hier vermeld wijken op onderdelen af van de kosten zoals gepresenteerd in de jaarrekening. In de jaarrekening worden alleen

kosten verantwoord die direct bij het pensioenfonds in rekening zijn gebracht. De directe kosten bedragen € 0,8 miljoen, € 1,9 miljoen is gesaldeerd onder de indirecte beleggingsopbrengsten.

Pensioenregeling

Aard van de regeling

De deelnemers van Forward bouwen pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling. De sponsor Unilever betaalt jaarlijks een vaste premie en is niet verantwoordelijk voor eventuele tekorten bij Forward. De risico's liggen daarmee bij het collectief van deelnemers en pensioengerechtigden. Feitelijk is dit het risico dat de pensioenen bij tekorten niet of niet volledig worden geïndexeerd of in het uiterste geval worden verlaagd. De belangrijkste risico's zijn tegenvallende beleggingsopbrengsten, een daling van de rente (bij een lagere rente is er meer geld nodig voor de pensioenen) en een sterker dan verwachte stijging van de levensverwachting. In juridische zin is er sprake van een uitkeringsovereenkomst.

In een collectieve beschikbare premieregeling bestaat voor actieve deelnemers het risico dat de premie onvoldoende is om de beoogde pensioenopbouw in dat jaar te financieren en is er een risico dat deze verlaagd kan worden.

Inhoud pensioenregeling

De pensioenregeling mikt op een jaarlijkse pensioenopbouw van 1,875% van de pensioengrondslag bij een pensioenleeftijd van 68 jaar, plus een partner- en wezenpensioen op opbouwbasis. Daarnaast is er een arbeidsongeschiktheidspensioen geregeld.

De franchise bedraagt op 1 januari 2021 € 14.544. De pensioenregeling kent als gevolg van de fiscale regels een plafond bij een salarisgrondslag van € 112.189 in 2021.

Werknemers van Unilever-bedrijven hebben de mogelijkheid over het salaris boven die grens vrijwillig bij te sparen in een nettopensioenregeling. Deze regeling wordt niet uitgevoerd binnen Forward of Progress, maar wordt wel ondersteund door de uitvoeringsorganisatie van Unilever APF, zoals in de administratieve ondersteuning en in de communicatie. Wij ontvangen daarvoor een jaarlijkse vergoeding van Unilever.

Premie

Vanaf 1 januari 2021 tot aan de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is de pensioenpremie die Unilever aan Forward betaalt, vastgesteld op 37% van de pensioengrondslag en dat komt overeen met € 49,9 miljoen. De werknemerspremie is 3% en bedraagt circa € 4,1 miljoen.

De CDC-premie (37% van de pensioengrondslag) wordt vooraf getoetst door deze te vergelijken met de gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement. De gedempte kostendekkende premie bedraagt € 43,3 miljoen (33,4% van de pensioengrondslag).

Vermogensbeheer

In dit hoofdstuk belichten we de belangrijkste uitgangspunten van het beleggingsbeleid van Forward. Ook geven we aan welke beslissingen de Raad van Bestuur in 2021 heeft genomen en geven we een overzicht van de resultaten. Dit doen we aan de hand van de vier pijlers van het vermogensbeheer. Hoe Forward zich opstelt als actieve en verantwoordelijke aandeelhouder door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen is daarna uiteengezet.

Doelstelling

Het beleggingsbeleid van Forward is erop gericht de kans op indexatie zo groot mogelijk te maken. Dat wil zeggen dat we streven naar een dekkingsgraad boven de TBI-dekkingsgraad, de grens waarboven volledige toekomstbestendige indexatie wettelijk is toegestaan.

(Volledige) indexatie kunnen we voor de komende jaren niet garanderen. Dit is in sterke mate afhankelijk van onze financiële positie. Sinds begin 2021 betaalt Unilever voor het pensioen van alle medewerkers een vaste premie van 37%, deze is lager dan de eerdere premie die gelinkt was aan de VEV. Hierdoor is de kans op een volledige indexatie afgenomen.

Nieuwe ALM-studie

Nadat de nieuwe premie bekend was vanuit het cao-akkoord is er direct aangevangen met het uitvoeren van een ALM-studie voor Forward. Met deze studie wordt gekeken welke manier van beleggen het beste aansluit bij de pensioendoelstellingen. Het bestuur heeft resultaten van de ALM-studie van Forward uitvoerig besproken ten aanzien van de beleggingsmix en de mate van renteaafdekking. De verschillen tussen de keuzes zijn beperkt, mede gezien het feit dat je binnen een herstelplan het risicoprofiel niet mag verhogen en het feit dat Forward een snel groeiend fonds is. De uitvraag bij deelnemers naar de risicohouding geeft ook geen aanleiding om de lange-termijnstrategie aan te passen. Met het oog op de komst van het nieuwe pensioenakkoord en gegeven het marginale verschil tussen de verschillende keuzes, heeft het bestuur besloten om het huidige beleid te continueren.

De vier pijlers van het beleggingsbeleid

Pijler 1: Spreiding

Spreiding is een belangrijk instrument om beleggingsrisico's te beheersen. Wij hebben onze beleggingen in twee blokken verdeeld: een groei- en stabiele rendementsportefeuille.

Daarbinnen zijn de beleggingen weer verdeeld over een aantal categorieën. Dat biedt voldoende spreiding, zonder dat er sprake is van nodeloze complexiteit (wat belangrijk is voor beheersbaarheid, transparantie en niet in de laatste plaats om onnodige kosten te voorkomen). De basisverdeling in het strategisch beleid is 60% groei en 40% stabiel rendement.

De stabiele rendementsportefeuille is bedoeld om de ontwikkeling van de marktwaarde van de verplichtingen zo goed mogelijk te volgen en bestaat uit staats-, bedrijfsobligaties, Nederlandse hypotheek en kasgeld. De groeiportefeuille is bedoeld om met aanvaardbaar risico extra rendement te behalen om de kans op indexatie zo groot mogelijk te maken. Deze portefeuille bestaat onder andere uit aandelen, hoogrenderende bedrijfsobligaties (high yield) en beursgenoteerd vastgoed. Vanaf 2019 wordt ook belegd in een Value Creation portefeuille. Dit houdt in dat hier bedrijven worden geselecteerd die buiten een financieel rendement ook waarde creëren op bijvoorbeeld milieu- of sociaal gebied. Voorbeelden hiervan zijn investeringen in elektrische bussen of in bedrijven die apparatuur maken voor ziekenhuizen. Uninvest Company heeft Uninvest Sustainability Funds opgericht waarin zowel Progress als Forward investeren.

In de tabel hieronder is de indeling van onze strategische beleggingsmix en de feitelijke mix van eind 2021 weergegeven. Binnen een vastgestelde bandbreedte

kan afgeweken worden van de strategische mix om in te spelen op actuele omstandigheden. Daarnaast zijn rendementen van de beleggingen vermeld.

	Strategische verdeling eind 2021 %	Portefeuille verdeling eind 2021 %	Rendement 2021 Forward %	Rendement 2021 Benchmark %
Groeiportefeuille	60	61	16,2	15,1
Stabiele rendementsportefeuille	40	39	-0,8	-1,1
Subtotaal assets	100	100	9,5	8,4
Renteswaps	0	0	-4,6	-4,6
Totaal assets	100	100	4,5	3,5

Pijler 2: Afdekking van het renterisico

De rente is een belangrijk risico voor pensioenfonds. Een rentedaling zorgt voor een hogere waardering van de verplichtingen en dus voor druk op de dekkingsgraad. Tegen dit risico kunnen we ons indekken. Maar het afdekken van het renterisico zorgt er wel voor dat Forward minder profiteert van een stijging van de rente. Vandaar dat ook hier gezocht moet worden naar een balans tussen kansen en risico's. De renteaftdekking was eind 2021 31%.

Over de langere termijn bezien levert de huidige lage renteaftdekking voor Forward naar verwachting een positieve bijdrage aan de kans op indexatie, terwijl de risico's op korte termijn acceptabel zijn.

Pijler 3: Valuta-afdekking

Omdat Forward belegt in beleggingen die in vreemde valuta zijn genoteerd, terwijl onze verplichtingen in euro's gelden, lopen we valutarisico. In principe is dit geen risico waar we rendement op willen behalen. Het ligt dus voor de hand om het in hoge mate af te dekken. Dit gebeurt voor een aanzienlijk deel van ons valuta-risico binnen de bestaande beleggingsportefeuilles, bijvoorbeeld in de wereldwijd belegde bedrijfsobligaties en high yield fondsen.

Pijler 4: Duurzaam beleggen (ESG)

Forward hecht belang aan duurzaam beleggen. Wij vinden dat onze financiële doelstellingen en risico's samengaan met rekening houden met duurzaamheid.

Duurzaam beleggen betekent voor ons: de wereld iets beter maken, zonder dat dit ten koste gaat van rendement. Sterker nog: we zijn ervan overtuigd dat duurzaam beleggen op de lange termijn bijdraagt aan een duurzaam rendement en minder risico met zich meebrengt.

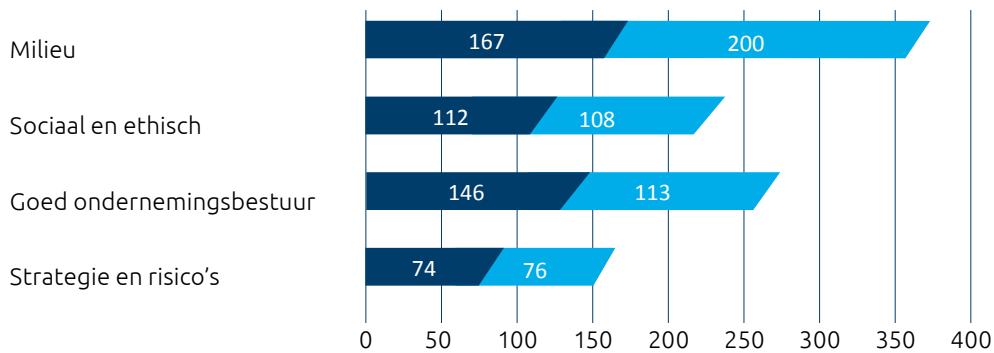
Een beschrijving van het ESG-beleid, inclusief de belangrijkste ontwikkelingen vindt u in het hoofdstuk 'APF – overkoepelende activiteiten en ontwikkelingen'.

Verantwoordelijk aandeelhouder

Ook in 2021 heeft Forward zich opgesteld als actieve en verantwoordelijke aandeelhouder door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Dat doen we via Hermes EOS, waarin wereldwijd institutionele beleggers zich gezamenlijk inzetten voor een betere wereld. Samen hebben we impact op bedrijven over de hele wereld. Wanneer er een stem tegen het management wordt uitgebracht, wordt er met het betreffende bedrijf gecommuniceerd om dit toe te lichten en om constructieve oplossingen aan te dragen. In 2021 hebben we via Hermes EOS met 560 bedrijven waarin we beleggen in het kader van engagement intensief overleg gevoerd over 2.343 doelstellingen op het gebied van milieu, sociale en ethische onderwerpen, goed ondernemingsbestuur, strategie en risico's. Op 1.829 aandeelhoudersvergaderingen over de hele wereld hebben we onze stem uitgebracht over 21.301 resoluties. Bij 3.211 van deze resoluties is of een tegenstem of een onthoudingsstem uitgebracht.

Resultaten engagement

De tabel hieronder geeft weer in hoeveel van de hoofddoelstellingen onze engagement tot verbeteringen leidde.

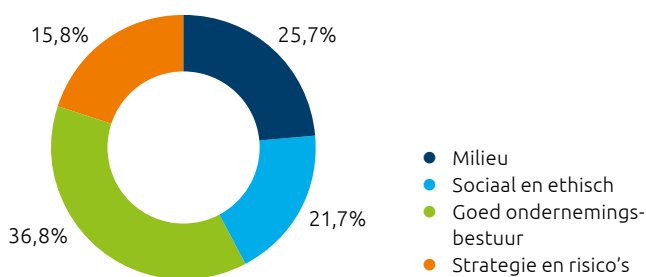

- Geen verandering
- Positieve verandering ten minste een stap voorwaarts op de milestone-ladder

ESG in beeld

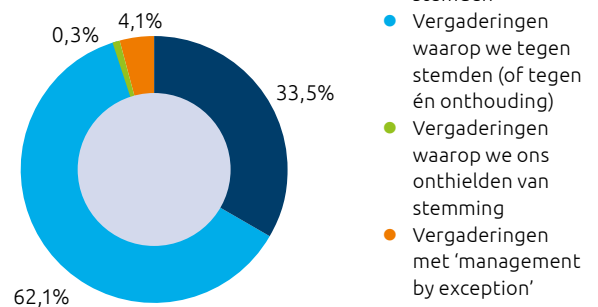
Engagement

We spraken wereldwijd 560 ondernemingen aan op hun beleid over 2.343 ESG-onderwerpen.

Stemmen

Wereldwijd stemden we op 1.829 aandeelhouders-vergaderingen over 21.301 resoluties.

- Vergaderingen waarop we vóór stemden
- Vergaderingen waarop we tegen stemden (of tegen én onthouding)
- Vergaderingen waarop we ons onthielden van stemming
- Vergaderingen met 'management by exception'

Investment **beliefs**

Dit zijn de beleggingsovertuigingen die ten grondslag liggen aan het beleggingsbeleid van Forward:

1. Diversificatie is een belangrijke strategie om het beleggingsrisico te verlagen. Echter, excessieve diversificatie kan leiden tot meer complexiteit.
2. Het strategische beleggingsbeleid (allocatie en overlays) is de belangrijkste beleggingsbeslissing. Het vaststellen van bandbreedtes en beperkingen van diverse tracking errors zorgen ervoor dat de actuele portefeuille voldoende blijft aansluiten op het strategische beleid.
3. Onze basispositie met betrekking tot beleggen is dat wij geloven in passief management gebaseerd op de veronderstelling dat rendement op lange termijn de neiging heeft om naar een langetermijngemiddelde te gaan. Aangezien de financiële markten echter niet volledig efficiënt zijn, kan actief beheer waarde toevoegen voor specifieke subportefeuilles en tactische allocatie op korte termijn.
4. Kosten kunnen een grote impact hebben op het beleggingsresultaat en hiermee moet rekening gehouden worden bij de implementatie van het beleggingsbeleid, net zoals met het risico/rendementsprofiel.
5. Op de langere termijn leveren illiquide beleggingen een illiquiditeitspremie op die met name aantrekkelijk is voor beleggers met een langere horizon.
6. Beleggingen met goed beheerde ESG-factoren zullen hogere risicogewogen rendementen over de lange termijn opleveren. Het overwegen van ESG-kwesties zal leiden tot betere analyses en beslissingen en ESG integreren in alle mandaten is economisch zinvol.
7. Vermogensbeheerders en onderliggende beleggingen zullen de directe en indirecte negatieve ESG-gevolgen in overweging moeten nemen, omdat langetermijnontwikkelingen zoals klimaatverandering, de schaarsheid van natuurlijke bronnen zoals water en mineralen, stijgende voedselprijzen en ongelijkheid in inkomen materiële gevolgen kunnen hebben op toekomstige beleggingsresultaten.
8. Actief eigenaarschap en samenwerking met anderen op gebied van duurzaam beleggen kan leiden tot betere prestaties en, na enige tijd, een lager risico.

Unilever
APF

Overkoepelende activiteiten **en** **ontwikkelingen 2021**

Ontwikkelingen in 2021

100-jaar Progress

Het Unilever-pensioenfonds bestond in juni 2021 maar liefst 100 jaar. Twee uitvoerend bestuurders zijn (met gebak) op bezoek geweest bij twee 100-jarige deelnemers van ons fonds, wat leuke gesprekken met mooie herinneringen opleverde. Alle werknemers, bestuursleden en verantwoordingsorgaanleden hebben in oktober 2021 (volgens de toen geldende corona-regels) een diner aangeboden gekregen om dit mooie jubileum te vieren.

Hybride werken

Het corona-virus heeft ons ook in 2021 beperkt in het werken op kantoor. Enige weken in oktober en november was het wel mogelijk om met het team voor maximaal twee dagen per week op kantoor te werken en zo alvast ervaring op te doen met het nieuwe hybride werken. Unilever is beleid aan het opstellen om het hybride werken zo efficiënt en effectief mogelijk te maken. Unilever APF zal hierin het beleid van Unilever volgen.

Cao-akkoord

In april 2021 is tussen sociale partners overeenstemming bereikt over de CAO 2020-2022. Daarin zijn afspraken opgenomen ten aanzien van de pensioenregeling van Kring Forward. Dit heeft gevolgen voor de premie van Forward, die verlaagd werd van 59,5% naar 37% van de pensioengrondslag per 1 januari 2021 met terugwerkende kracht. Aangezien Unilever vanaf januari

2021 de hoge premie (van 59,5%) had betaald, is er in augustus een terugbetaling gedaan van de teveel betaalde premie van ruim € 14 miljoen. Het cao-akkoord heeft ook effect op de risicohouding van Forward evenals op de uitvoeringsovereenkomst tussen Unilever en Unilever APF.

Cybersecurity

In 2021 is Nederland meerdere malen opgeschrikt door een cybersecurity-aanval op bedrijven met soms zeer grote impact op de bedrijfsvoering en de continuïteit. Binnen Unilever APF is gedurende het hele jaar extra bewustwording bij de medewerkers op het gebied van cybersecurity gecreëerd. Bovendien heeft het gehele bestuur (met medewerking van een externe partij en Unilever IT) meegewerkt aan een oefening op dit gebied. Het bestuur vond het een waardevolle oefening en heeft een aantal leerpunten en acties benoemd, die in het komende jaar opgepakt en/of uitgevoerd zullen worden.

Pensioenakkoord (Project Fast Forward)

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel wordt een groot project dat meerdere jaren zal beslaan. In 2021 is er een projectgroep opgestart en is een externe projectmanager aangetrokken om het hele proces in goede banen te leiden. Het project heeft intern de werknaam Fast Forward gekregen.

Duurzaam beleggen

Waarom duurzaam beleggen

Duurzaam beleggen is een belangrijk onderdeel van onze strategie en doelstellingen. Elders leest u welke investment beliefs (beleggingsovertuigingen) de Raad van Bestuur heeft op het gebied van duurzaamheid. De overtuigingen reflecteren waarom wij duurzaam beleggen; beleid en uitvoering worden daarvan afgeleid. Zo zijn strategie, overtuigingen, beleid en uitvoering van duurzaam beleggen in lijn met elkaar. Wij geloven dat duurzaam beleggen tot verbeteringen in de wereld leidt en dat als wij er rekening mee houden, dit leidt tot betere financiële resultaten op de lange termijn. Wij zijn ervan overtuigd dat actief optreden als eigenaar van beleggingen en samenwerken leidt tot betere prestaties en lagere risico's. In 2021 hebben wij dan ook onze doelen met betrekking tot duurzaam beleggen bekeken en verder uitgewerkt.

Samenwerkingsverbanden

Onder het motto 'samen staan we sterk(er)' zijn dit enkele samenwerkingsverbanden waar Unilever APF deel van uitmaakt:

- Nederlandse Klimaatakkoord en
- Convenant voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Algemene en APF-specifieke doelen

Strategie, overtuigingen en beleid zijn minder tastbaar. Doelen zijn dat wel. Hieronder staan onze algemene doelen en welke specifiek gekozen zijn vanwege input van deelnemers en de onderneming.

Algemene doelen:

1. Respecteren van mensenrechten.
2. Respecteren van arbeidsrechten.
3. Tegengaan van omkoping en corruptie.
4. Voorkomen van betrokkenheid bij controversiële wapens.
5. Respecteren van normen goed ondernemingsbestuur.

Unilever APF specifieke doelen:

1. Beschermen van klimaat en milieu.
2. Zorgen voor duurzame voedselvoorziening.
3. Verbeteren van gezondheid en hygiëne.

Deze doelen geven de thema's weer waar wij ons specifiek op richten.

Instrumenten waarmee wij die doelen behalen

Voor het behalen van de genoemde doelen kunnen wij als belegger een aantal instrumenten gebruiken. Wij stippen ze kort aan:

- **Insluiten/uitsluiten**
Dit betreft de overweging op welke beleggingen je als fonds wilt concentreren (omdat zij duurzaam zijn) of welke beleggingen je niet meer vindt passen bij die doelen. Wij maken van beide gebruik en onderzoeken of en waar dit het beste ingezet kan worden.
- **Integreren**
Dit houdt in het meewegen van duurzaam beleggen in de keuzes die je maakt over waar je in belegt: zo kijkt het fonds bij nieuwe beleggingen of het voldoende aansluit bij ons beleid duurzaam beleggen en betreft het duurzaam beleggen bij het evalueren van beleggingen.
- **Invloed uitoefenen**
Dit kan op grofweg twee manieren: door in gesprek te gaan met ondernemingen waarin je belegt en/of door te stemmen op de aandeelhoudersvergaderingen van die ondernemingen. Wij maken gebruik van de beide mogelijkheden en lichten de inzet en globale resultaten ook toe in dit verslag (zie engagement en stemmen): we blijven zoeken naar alternatieven die de dialoog verbeteren.
- **Impact hebben**
Met impactbeleggingen wil een pensioenfonds gericht op verandering sturen. Dat kan door gebruik te maken van specialistische beleggingen (denk aan zaken zoals zorgvastgoed en investeren in ondernemingen die zich specialiseren in methoden voor duurzame landbouw en voedselvoorziening of oplossingen om vervuiling tegen te gaan). Unilever APF maakt ook van dit instrument gebruik en werkt actief aan uitbreiding daarvan de komende jaren.

Belangrijke ontwikkelingen 2021 duurzaam beleggen

Nieuw duurzaam fonds

In 2021 heeft de Raad van Bestuur besloten om twee aandelenportefeuilles van Uninvest (te weten Uninvest Global Alpha FCP en Uninvest FCP Global Defensive Equity) geheel over te hevelen naar een nieuw duurzaam fonds, het Sustainable World Fund (SWF). Het SWF is een semi-passief beheerd fonds met relatief lage kosten en een op maat gemaakte benchmark met duurzaamheidsdoelen die aansluiten bij de wensen van Unilever APF. Bovendien geeft het invulling aan het investment belief “passief, tenzij”.

CO₂-metingen in aandelen en corporate credit bonds

Unilever APF heeft zich gecommitteerd aan het Nederlandse Klimaatakkoord. Een van de onderdelen hiervan is CO₂-reductie met transparante communicatie hierover. Meer informatie hierover is te vinden op de website. Bij publieke aandelen en bedrijfsobligaties is in 2021 besloten om de absolute CO₂-emissie en de CO₂-emissie per geïnvesteerd bedrag te gebruiken om CO₂ te meten.

Klimaatrisico

Binnen het ALM-kader zijn de klimaatrisico's in 2021 onderzocht. Gebleken is dat de impact relatief beperkt is en dat er weinig concrete aanknopingspunten zijn. Een meer gedetailleerde analyse van de klimaatrisico's voor de onderliggende beleggingscategorieën wordt in 2022 uitgevoerd.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

De Europese verordening inzake informatieverstopping over diverse aspecten van duurzaamheid SFDR heeft als belangrijkste doel om “greenwashing” tegen te gaan in de financiële dienstensector. De invulling hiervan ziet toe op het verschaffen van informatie via de website over ongunstige effecten op duurzaamheid op entiteitsniveau en periodieke rapportages.

Het fonds houdt geen rekening met de belangrijkste ongunstige effecten in de zin van artikel 4 SFDR en de nog te verschijnen secundaire wetgeving. Op dit moment is namelijk nog niet helemaal duidelijk wat de secundaire wetgeving met zich meebrengt. Vereiste rapportages dienen juist te worden opgesteld. Naar verwachting zal Unilever APF uiterlijk in 2022 het besluit heroverwegen met als doel om rekening te houden met de inhoud van artikel 4 SFDR.

Op basis van SFDR en het beleid van het Unilever APF ten aanzien van duurzaam beleggen classificeren de pensioenregelingen van Kring Progress en Kring Forward als producten die ecologische en sociale kenmerken promoten (artikel 8 SFDR).

Communicatie, verantwoording en transparantie

Unilever APF vindt het belangrijk om te communiceren over het beleid, de doelen en resultaten van duurzaam beleggen. Daarvoor maken wij veel gebruik van onze website. Op die manier leggen wij verantwoording af over duurzaamheid richting deelnemers en andere geïnteresseerden.

Risicobeheersing

Een pensioenfonds loopt risico's. De beheersing van die risico's is een van de kerntaken van de Raad van Bestuur. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe bij Unilever APF de risicobeheersing voor de kringen Progress en Forward geregeld is.

Voor het beheersen van deze risico's gaan we uit van integraal risicobeheersingsbeleid en maken we gebruik van ons Risk Control Framework (RCF), dat ons in staat stelt helder inzicht te verkrijgen in de aanwezige risico's en grip geeft op de beheersing daarvan. In 2021 zijn alle risico's gemonitord.

De Raad van Bestuur heeft met rapportages over de verschillende risico's via een zogeheten dashboard voortdurend grip gehouden op de beheersing ervan. De onafhankelijke risk controller controleert onder andere of belangrijke controles juist, volledig en tijdig worden uitgevoerd. De interne auditor, uitgevoerd door een externe partij, beoordeelt of de interne controles adequaat zijn uitgevoerd. U vindt een overzicht van de verschillende risico's in het kader over integrale risicobeheersing en transparantie. Hieronder lichten we een aantal onderwerpen uit, dat in 2021 bijzondere aandacht heeft gevraagd.

Onderhoud risicomanagement raamwerk

Unilever APF heeft voor de beheersing van risico's het integrale risicobeheersingsbeleid (IRBB). Eens per drie jaar laat Unilever APF dit beleid door een externe partij beoordelen. Tussentijds wordt het IRBB jaarlijks aangepast. De update van het IRBB/RCF betrof in 2021 inhoudelijke wijzigingen met een toevoeging van een tekst over sleutelfunctiehouders en een verduidelijking in het RCF dat het valutarisico zich in principe richt op afdekking van de strategische asset allocatie.

Solvabiliteitsrisico

Eén van de centrale financiële risico's (in het RCF) is het solvabiliteitsrisico. Dat is het risico dat we op termijn de pensioenuitkeringen niet kunnen betalen. Voor het monitoren daarvan gebruiken wij drie parameters: het surplus at risk voor Progress, het vereist eigen vermogen bij Forward en de beweeglijkheid van de dekkings-

graad en de laagste dekkingsgraad bij beide kringen. Het surplus at risk geeft aan hoeveel geld verloren kan worden binnen één jaar met een kans van 2,5% en de laagste dekkingsgraad maakt inzichtelijk hoe ver de dekkingsgraad bij dat verlies wegzakt. De beweeglijkheid van de dekkingsgraad geeft aan hoe de dekkingsgraad kan schommelen.

In 2021 daalt het surplus at risk bij Progress van € 1,14 miljard naar € 719 miljoen, wat wijst op een afname van het risico, grotendeels veroorzaakt door de lagere volatiliteit op de beleggingsmarkten. Echter, ook de derisking in 2021 heeft een rol gespeeld in de afname van het risico.

De beweeglijkheid van de dekkingsgraad van Progress neemt af van 12,6% naar 8,1% en de laagste dekkingsgraad stijgt van 98,5% naar 133,5%.

Bij Forward stijgt het vereist eigen vermogen van 121,9% naar 122,5%. De beweeglijkheid van de dekkingsgraad neemt af van 13,1% naar 10,2% en de laagste dekkingsgraad stijgt van 93,3% naar 104,3%.

Liquiditeitsrisico

Vorig jaar zijn de eerste derivatentransacties centraal gecleard. De tegenpartijrisico's van derivatentransacties worden flink teruggebracht als ze centraal gecleard worden, echter, er komen wel andere risico's voor in de plaats, zoals een verhoogd liquiditeitsrisico. In 2021 is een risicoanalyse uitgevoerd op centraal clearing en wordt het risico op clearing members gemonitord. Bij elke significante stap in het centraal clearen van de derivatenposities zal het liquiditeitsbeleid gereviewd worden. Ook bij analyses over verhogen of verlagen van de risico-afdekking met derivaten zal liquiditeitmanagement een belangrijke overweging zijn.

IORP II

Op 1 januari 2019 is IORP II in werking getreden. Een van de eisen van IORP II was het aanstellen van drie sleutelfunctiehouders (audit, risicomanagement en actuariel). De sleutelfunctiehouders zijn in de loop van 2020 bij DNB getoetst en goedgekeurd en hebben in 2021 hun functies inhoudelijk ingevuld en hun werkzaamheden en aanbevelingen (indien van toepassing) gerapporteerd aan het bestuur. Bovendien is een nulmeting gehouden over de werking van de sleutelfuncties waarbij eind volgend jaar weer een nieuwe evaluatie uitgevoerd zal worden.

Een overzicht van alle risico's die we monitoren in ons risicoraamwerk vindt u in het kader op de volgende bladzijden.

Integrale risicobeheersing en transparantie

Het Risk Control Framework (RCF) maakt onze (integrale) risicobeheersing tot een systematisch proces waarbij we doelstellingen bepalen, risico's in kaart brengen, controlemaatregelen nemen en resultaten monitoren. In het framework hebben we vijftien risico-onderwerpen beschreven op basis van de componenten strategie, uitvoering en controle. De Raad van Bestuur wordt op maandbasis geïnformeerd over zowel de financiële als niet-financiële risico's die gelopen worden. Als er gedurende de maand ontwikkelingen zijn die de aandacht van de Raad van Bestuur vragen, wordt er een tussentijds overleg gepland. Unilever APF heeft een onafhankelijke risk controller.

Financiële risico's

Solvabiliteitsrisico

Het solvabiliteitsrisico is het risico dat Progress en/of Forward de beoogde pensioenuitkeringen op de lange termijn niet kunnen betalen. Dit risico drukken we uit in een absoluut bedrag, het surplus at risk bij Progress, en in percentages: het vereist eigen vermogen bij Forward,

de volatiliteit van de dekkingsgraad en de laagste dekkingsgraad bij beide kringen.

Renterisico (en inflatierisico)

Onze strategie is erop gericht de beleggingen aan te laten sluiten op de pensioenverplichtingen. Het renterisico wordt daarom zodanig afgedekt dat het resterende risico qua omvang in een redelijke verhouding staat tot de overige risico's. Bij Progress wordt ook het inflatierisico gedeeltelijk afgedekt. Meer over rente- en inflatierisico's vindt u in de hoofdstukken Resultaten en ontwikkelingen per kring.

Kredietrisico

Om het risico te verlagen dat onze tegenpartijen hun financiële verplichtingen niet nakomen, stellen we ondergrenzen aan de kredietwaardigheid van de tegenpartijen en limieten aan de gevoeligheid van de uitstaande posities per tegenpartij. De tegenpartijen voor derivatentransacties worden, zowel aan de hand van ratings als van markt-indicaties van het faillissementsrisico, gemonitord.

Risico Control Framework

- Financiële risico's
- Niet-financiële risico's

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat een kring door een tekort aan liquide middelen niet in staat is om op korte termijn aan de betalingsverplichtingen te voldoen. Om dat te voorkomen rekenen we onder meer een stress-scenario door voor het bepalen van de omvang van het neerwaartse liquiditeitsrisico. Indien nodig kunnen we voldoende middelen uit het liquide deel van de beleggingsportefeuille vrijmaken.

Mandaatrisico

Binnen ons mandaat leggen we vast hoeveel de feitelijke beleggingsportefeuille van de strategische beleggingsportefeuille mag afwijken. Tevens leggen we benchmarks vast, bandbreedtes per beleggingscategorie en een opsomming van de toegestane beleggingscategorieën.

Marktrisico

Onze strategie is de beleggingsportefeuilles zodanig samen te stellen dat er enerzijds een optimaal rendement wordt behaald en dat anderzijds de onderliggende marktrisico's worden beperkt door spreiding over verschillende beleggingscategorieën.

Valutarisico

Bij Progress dekken we de valuta-exposure strategisch voor 80% af voor de Amerikaanse dollar en voor 100% als het gaat om staatsobligaties. Bij Forward wordt het valutarisico gedeeltelijk afgedekt door te beleggen in fondsen waarbinnen het valutarisico al wordt afgedekt. Het resterende valutarisico wordt voorlopig nog beheersbaar geacht, temeer daar Forward nog sterk groeit. Verdere afdekking van de valutarisico's van Forward is wel iets dat de komende jaren op de agenda staat.

Verzekeringstechnisch risico

Wij gebruiken realistische actuariële grondslagen. Van de verzekeringstechnische risico's is het langlevensrisico veruit het grootste risico. We houden daar rekening mee in ons beleggingsbeleid.

Niet-financiële risico's

Uitbestedingsrisico

Met elke dienstverlener hebben we de gemaakte afspraken vastgelegd in contracten en een Service Level Agreement (SLA). Wij verlangen van deze partijen dat zij een bevestigende verklaring van een onafhankelijke

externe accountant opnemen, bijvoorbeeld door middel van een ISAE 3402 Type II verklaring. Jaarlijks rapporteren de uitvoerend bestuurders over de kwaliteit van de uitbestedingspartners aan de Raad van Bestuur.

Operationeel risico

We richten ons voornamelijk op de interne operationele risico's als de bedrijfsarchitectuur (processen) en de interne beheeromgeving (medewerkers). Hieronder valt ook het Modelrisico. We willen met het RCF onder meer waarborgen dat modellen en waarderingen consistent en correct worden gebruikt. Daarom zijn we transparant over de aannames en waarderingen, alsook over de robuustheid, de validatie en de toepassing van de modellen.

IT-risico

IT is in toenemende mate een cruciale rol gaan spelen bij pensioenfondsen. Daarom is IT binnen het RCF als zelfstandig risico op het hoogste niveau benoemd.

Integriteitsrisico

Wij vinden het van groot belang dat alle bestuurders, eigen medewerkers en wederpartijen integer zijn en blijven, zowel in hun feitelijke handelingen, als in het voorkomen van de schijn van niet-integer handelen. Ook voor het risico van fraude, zowel interne als externe fraude, zijn mitigerende maatregelen genomen en er wordt actief gemonitord. Er zijn procedures ter voorkoming van fraude en ook aan awareness en training wordt aandacht besteed.

Juridisch risico

We hebben vastgelegd hoe we controle houden over juridische risico's door onder meer specifieke controles uit te voeren op relevante rechtsgebieden.

Communicatierisico

In ons communicatiebeleidsplan leggen we vast hoe we duidelijk, begrijpelijk, juist en tijdig communiceren.

Omgevingsrisico

Hier monitoren we expliciet welke risico's er van buiten op ons fonds afkomen, zoals (onverwachte) wijzigingen in de regelgeving, klimaatveranderingen, wijzigende concurrentieverhoudingen of veranderende wensen van belanghebbenden.

Governance – de organisatie in beeld

Bestuur en organisatie

Raad van Bestuur en bestuurscommissies

Unilever APF heeft een Raad van Bestuur die is ingericht volgens het zogeheten omgekeerd gemengd model (one-tier board model). Hierin hebben de bestuursleden vanuit de werkgever, werknemers en pensioengerechtigden de status van niet-uitvoerend bestuurslid. Daarnaast zijn de directieleden van Unilever APF uitvoerende bestuursleden. De Raad van Bestuur heeft een onafhankelijke voorzitter, die ook een niet-uitvoerend bestuurslid is. De niet-uitvoerende en uitvoerende bestuursleden nemen samen, als Raad van Bestuur, de belangrijke beleidsbeslissingen. De niet-uitvoerende leden hebben daarnaast ook een toezicht houdende rol. Ze beoordelen het functioneren van de Raad van Bestuur als geheel, met speciale aandacht voor adequate risicobeheersing en zorgvuldige afweging van de belangen van de verschillende groepen belanghebbenden. Ze zien ook toe op het handelen van de uitvoerende bestuursleden, die verantwoordelijk zijn voor de operationele zaken.

Auditcommissie

De auditcommissie ondersteunt de Raad van Bestuur op het gebied van compliance en risicobeheersing, de monitoring van (vooral) niet-financiële risico's bij het beleggingsbeleid en het nemen van gemandateerde beslissingen over zaken zoals het integrale risico-management, IT en verslaglegging.

De auditcommissie wordt gevormd door drie niet-uitvoerend bestuursleden.

Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie adviseert de Raad van Bestuur over het strategisch beleggingsbeleid en houdt toezicht op het operationeel beleid en beleggingsrisico's.

In de commissie zitten drie leden van de Raad van Bestuur (uitvoerend- en niet-uitvoerend). Daarnaast zijn er drie externe (beleggings)adviseurs aan de commissie verbonden.

HR-commissie

De HR-commissie is een commissie van drie niet-uitvoerende bestuursleden die voorbereidend werk verricht voor de Raad van Bestuur waar het gaat om continuïteit, (permanente) educatie, geschiktheid en beloningsbeleid.

Uitvoerend bestuursleden

De uitvoerend bestuursleden van Unilever APF zijn verantwoordelijk voor de invulling van het niet-strategische beleid en de uitvoering. Er zijn drie uitvoerend bestuursleden.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan speelt een belangrijke rol in advies en verantwoording. Elke kring binnen Unilever APF heeft zijn eigen verantwoordingsorgaan, met vertegenwoordigers van de werknemers, de werkgever en (bij Progress) de pensioengerechtigden. Omdat er bij Forward nog niet genoeg pensioengerechtigden zijn, is deze groep in 2021 nog niet vertegenwoordigd in het verantwoordingsorgaan.

De Raad van Bestuur legt aan het verantwoordingsorgaan van elke kring verantwoording af over het gevoerde beleid. Het verantwoordingsorgaan geeft ieder jaar een oordeel over het handelen van de Raad van Bestuur.

Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan een aantal wettelijke en bovenwettelijke taken zoals:

- adviseren over het beloningsbeleid;
- adviseren over een wijziging van de statuten;
- adviseren over het communicatiebeleid en de interne klachten- en geschillenregeling;
- adviseren over de uitvoeringsovereenkomst tussen Unilever en Unilever APF. Hierin staan onder andere afspraken over indexatie en premie.

Het verantwoordingsorgaan Progress bestaat uit twaalf leden: vier leden vertegenwoordigen de deelnemers, zes leden de pensioengerechtigden en twee leden de werkgever. Het verantwoordingsorgaan van Progress heeft een variabele stemverhouding die jaarlijks aangepast wordt aan de actuele verhouding tussen pensioengerechtigden en deelnemers.

Het verantwoordingsorgaan Forward bestaat uit zes leden: vier werknemersleden en twee werkgeversleden. Omdat er in Forward nog niet zoveel pensioengerechtigden zijn, is deze groep nog niet vertegenwoordigd in het verantwoordingsorgaan.

Aantal bijeenkomsten Raad van Bestuur en bestuurscommissies

De Raad van Bestuur is in 2021 zeven keer in zijn geheel bijeen geweest, en daarnaast in wisselende samenstellingen of voor specifieke onderwerpen. Er is twee keer een gecombineerd overleg gevoerd met de verantwoordingsorganen van Progress en Forward. De niet-uitvoerende bestuursleden hebben ook aan de beide verantwoordingsorganen gezamenlijk verantwoording afgelegd over hun intern toezicht en hebben vier maal vergaderd in 2021. De uitvoerend bestuursleden vergaderen in principe eens per drie weken.

De auditcommissie heeft in 2021 vier keer vergaderd in aanwezigheid van uitvoerende bestuursleden. De commissie heeft daarnaast onafhankelijk van de uitvoerende bestuursleden overleg gehad met de accountant en certificerend actuaaris.

De beleggingsadviescommissie heeft vier keer vergaderd, steeds in aanwezigheid van externe adviseurs en van vertegenwoordigers van Uninvest Company.

De HR-commissie heeft in 2021 drie keer vergaderd.

Vanwege het Coronavirus hebben alle vergaderingen digitaal plaatsgevonden.

Sleutelfunctiehouders

De drie sleutelfunctiehouders zijn in 2021 eenmaal met z'n drieën bijeengekomen voor onderling overleg. Afgesproken is om dit vanaf 2022 elk halfjaar te doen. De sleutelfunctiehouders interne audit en risicobeheer hebben frequent overleg, periodiek ook samen met de voorzitter van de auditcommissie.

Scholing

Permanente educatie staat hoog in het vaandel bij Unilever APF. Ook in 2021 hebben we geïnvesteerd in de scholing van de bestuursleden en leden van de verantwoordingsorganen. De leden van de verantwoordingsorganen en het bestuur krijgen een aantal keer per jaar de mogelijkheid een themasessie te volgen van

een dagdeel waarin een gekozen onderwerp uitvoerig behandeld wordt. Er zijn in 2021 twee themasessies georganiseerd voor de verantwoordingsorganen en twee voor de Raad van Bestuur. Daarnaast zijn er enkele inhoudelijke sessies gehouden voor de verantwoordingsorganen, de bestuurderspool en de VUG over het nieuwe pensioenakkoord. Nieuwe verantwoordingsorgaanleden of bestuursleden hebben van de mogelijkheid gebruik gemaakt om de gewenste startersopleiding online te volgen.

De bestuursleden hebben hun kennis verbreed door individuele opleidingen en veel online seminars en/of informatiebijeenkomsten te volgen. In januari 2021 heeft Unilever APF samen met een externe partij een webinar over het nieuwe pensioenakkoord georganiseerd voor stakeholders, dat positief ontvangen werd. Elke bestuursvergadering wordt bovendien voorafgegaan door een educatiesessie, waarin een actueel onderwerp wordt behandeld dat bij voorkeur te maken heeft met de agenda van de vergadering.

Three lines of defence

Unilever APF heeft het risicomanagement ingevuld volgens het "three lines of defence" principe. Dit houdt in dat er sprake is van strikte scheiding tussen uitvoering, monitoring en evaluatie (audit) van risicomanagementprocessen. Het draagt ook bij aan het versterken van de risicocultuur binnen de organisatie. Over alle processen worden interne audits uitgevoerd door een externe partij. Twee keer per jaar rapporteert de externe partij hierover aan de auditcommissie.

Compliance

De Raad van Bestuur hecht aan de naleving van wetten en regelgeving. Iedere medewerker, bestuurslid en andere betrokkene bij het fonds speelt daarbij een rol. Daarnaast vindt het fonds het van groot belang de integriteit van personen die betrokken zijn bij het fonds te

waarborgen. We hebben een gedragscode die onderkend wordt en waarvan de naleving jaarlijks achteraf wordt uitgevraagd en die actief wordt gemonitord. Daarbij hoort ook het toezien op het melden van nevenfuncties en het uitvragen of er sprake is van belangen tussen bestuursleden en partijen waar het fonds een zakelijke relatie mee onderhoudt. De compliance officer heeft een onafhankelijke rol binnen de organisatie en overlegt op kwartaalbasis met de bestuursvoorzitter. In 2021 zijn geen signalen of meldingen ontvangen bij de compliance officer die erop wijzen dat de normen van integriteit en/of de bepalingen in de gedragscode niet zijn nagekomen.

Er wordt twee keer per jaar gevraagd naar de wens en noodzaak om binnen de Raad van Bestuur te spreken over compliance aangelegenheden. In 2021 zijn er naar aanleiding van deze uitvragen geen additionele zaken aan de orde gesteld.

Strategie en doelstellingen voor de lange termijn

In 2018 heeft de Raad van Bestuur de strategie van Unilever APF opnieuw vastgesteld. Hierbij is in de eerste plaats gekeken naar het basisscenario, waarbij Unilever APF een efficiënte pensioenuitvoerder is voor uitsluitend Unilever. Ook zijn er langetermijndoelstellingen geformuleerd (zie pagina 7).

Weerstandsvermogen

Unilever APF moet wettelijk een weerstandsvermogen aanhouden. Dit is bedoeld om onverwachte claims uit de bedrijfsvoering van Unilever APF op te vangen, die niet mogen worden doorbelast aan de kringen. Denk hier bijvoorbeeld aan operationele of IT-fouten die leiden tot dataverlies en mogelijke claims van deelnemers. Het weerstandsvermogen moet minimaal 0,3% bedragen van het opgetelde balanstotaal van de kringen, of 0,2% gecombineerd met een beroepsaansprakelijkheidsverzekering die ten minste € 25 miljoen verzekert. Unilever APF heeft voor deze laatste optie gekozen en houdt daarmee rond de € 13,5 miljoen aan in geldmarktfondsen.

Communicatie

Wij vinden het van groot belang dat onze deelnemers en pensioengerechtigden weten waar ze met hun pensioen aan toe zijn. Wij spannen ons dan ook sinds jaar en dag in voor een goede communicatie. Daar besteden we veel tijd en aandacht aan, en niet zonder succes – zoals blijkt uit de diverse klanttevredenheids-

onderzoeken die we de afgelopen jaren hebben uitgevoerd. We vinden het belangrijk te waarborgen dat onze communicatie begrijpelijk is. Dat doen we onder meer door belangrijke communicatie vooraf te toetsen bij een lezersgroep. Ook meten we regelmatig het effect van onze inspanningen.

Voor de periode 2019 – 2021 werken we met een vernieuwd communicatiebeleidsplan. Daarin hebben we voor de verschillende doelgroepen geformuleerd wat onze doelstellingen zijn. Vanuit onze missie geldt in het algemeen dat we willen bereiken dat alle doelgroepen ons zien als een betrouwbare, deskundige, open en integere ‘wegwijzer’, waardoor het vertrouwen gehandhaafd blijft.

Daarbij streven we ernaar dat deelnemers goed inzicht hebben in hun pensioensituatie en in staat zijn bewuste pensioenkeuzes te maken.

In 2021 hebben we verdere aanpassingen gedaan om het mogelijk te maken om ons communicatiethema voor de periode 2019 – 2021 waar te maken: ‘De weg naar toegankelijker, relevanter en moderner communiceren’. Dat doen we door deelnemers met prikkelende, laagdrempelige en eigentijdse communicatie te benaderen en hen zo over een eerste drempel heen te helpen. Als die (denkbeeldige) barrière is genomen, kunnen we vervolgens meer inhoudelijk over hun pensioen communiceren.

Een grote stap voorwaarts is gezet door het lanceren van het deelnemersportaal en de nieuwe pensioenplanner. Hiermee is een persoonlijke aanpak in communicatie beter mogelijk. Daarnaast blijven we uiteraard gebruik maken van mondelinge communicatie, zoals de pensioensprekuren.

In 2021 zijn er wederom een tweetal webinars georganiseerd waarin uitleg gegeven werd over het Uniform Pensioenoverzicht (UPO). De webinars zijn goed bezocht en de reacties van de deelnemers waren positief.

Automatiseren van processen

In 2018 is het besluit genomen om de pensioenadministratie verder te moderniseren teneinde de efficiency en toekomstbestendigheid van onze administratieve organisatie te vergroten en het serviceniveau voor deelnemers te verhogen. Dit project neemt meerdere jaren in beslag.

In 2021 zijn het deelnemersportaal en de nieuwe planner afgerond binnen dit project. Hierdoor kan een deelnemer zelf een aantal dingen regelen, zoals een adreswijziging, partner aanmelden of zelf zijn pensioen aanvragen. Ook het proces inkomende waardeoverdracht is afgerond. Verder is het via het portaal mogelijk om aan te geven om de post voortaan digitaal te ontvangen in plaats van op papier. Dat is milieuvriendelijker en goedkoper. We zijn dan ook blij dat inmiddels ruim 8.000 deelnemers voor digitaal hebben gekozen.

Deze deelnemers ontvangen nu ook vijf keer per jaar actuele informatie over het pensioen via onze eService. Door de koppeling met de deelnemersgegevens in ons administratiesysteem ontvangen de deelnemers voortaan deze informatie op maat (dus bijvoorbeeld rekening houdend met de status van een deelnemer en bij welke kring zij pensioen hebben opgebouwd). Een aantal processen (zoals scheiding) staat in de wacht in verband met toekomstige wijzigingen in wetgeving.

Boetes en dwangsommen

In 2021 zijn geen dwangsommen of bestuurlijke boetes opgelegd aan Unilever APF.

Klachten- en geschillenregeling

Bij Unilever APF doen we ons uiterste best de pensioenregelingen zo goed en zorgvuldig mogelijk uit te voeren. Toch kan het zijn dat een deelnemer het ergens niet mee eens is. Een deelnemer kan bij de Raad van Bestuur bezwaar aantekenen als hij het oneens is met de manier waarop de uitvoeringsorganisatie het pensioenreglement voor hem heeft toegepast (er is dan sprake van een geschil). Ook kan hij een klacht indienen als hij het niet eens is met de wijze waarop Unilever APF iets heeft behandeld of uitgevoerd. De Raad van Bestuur doet dan uitspraak. De deelnemer kan klachten en geschillen daarna voorleggen aan de Ombudsman Pensioenen. De klachten- en geschillenregeling is te vinden op onze website.

We ontvingen in 2021 geen klachten op het gebied van communicatie of pensioen die we hebben moeten voorleggen aan de Raad van Bestuur.

Extern toezicht

Unilever APF valt onder het toezicht van DNB. Toezicht op integer gedrag op de effectenmarkten en de communicatie met deelnemers vallen onder het toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Verklaring beleggingsbeginselen

De Verklaring beleggingsbeginselen wordt bestuurlijk vastgesteld en beschrijft de uitgangspunten van het beleggingsbeleid. De Verklaring is opgesteld met inachtneming van de regels die verband houden met artikel 145 van de Pensioenwet.

Dienstverleningsovereenkomst

Op grond van een dienstverleningsovereenkomst tussen Unilever APF en Unilever Nederland Holdings BV detachereert Unilever medewerkers bij Unilever APF en verricht het ook een aantal ondersteunende activiteiten. De gedetacheerde medewerkers vallen onder de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur van Unilever APF.

Code Pensioenfonds

Unilever APF volgt de thema's en daaronder vallende normen voor goed pensioenfondsbestuur zoals die zijn vastgelegd in de Code Pensioenfonds. De bepalingen in de code gaan onder meer over het functioneren van de Raad van Bestuur en andere organen, maar ook over onderwerpen als integraal risicomanagement, beloningen, diversiteit en verantwoord beleggen.

Unilever APF controleert of het fonds aan de normen van de Code Pensioenfonds voldoet. De resultaten van deze toetsing worden besproken en gevolgd door de uitvoerend bestuursleden en doorgeleid naar het intern toezicht. Zoals de Code voorschrijft, hanteren wij het pas-toe of leg-uit-principe. Daarnaast rapporteren we over de normen waarover volgens de code altijd dient te worden gerapporteerd. Hieronder volgt een samenvattend overzicht, op basis van de themastructuur van de Code.

Thema 1: Vertrouwen waarmaken

De normen die gerelateerd zijn aan dit thema zien op het gegeven dat zij die voor het pensioenfonds verantwoordelijkheid dragen het in hen gestelde vertrouwen waarmaken. Dat moet blijken uit adequaat bestuur, verantwoord beleggingsbeleid en zorgvuldig risicomanagement.

Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. De strategie en de kernpunten van beleid worden door de Raad van Bestuur vastgesteld en bewaakt. De niet-uitvoerende bestuursleden houden toezicht op (onder andere) evenwichtige belangenafweging en risicomanagement. De Raad van Bestuur (strategische

beleidsbepaling) en niet-uitvoerend bestuursleden (intern toezicht) leggen verantwoording af aan de verantwoordingsorganen. De Raad van Bestuur in zijn bestuursverslag en het intern toezicht in een apart Verslag Intern Toezicht (onderdeel van het jaarverslag). Besluit- en verslagleggingsprocedures voldoen aan professionele normen. Draagvlak onder deelnemers voor risicohouding en het ESG-beleid wordt regelmatig getoetst en heeft in 2020 plaatsgevonden.

Uitgelicht: Norm 5: Het Bestuur legt verantwoording af over het gevoerde beleid en houdt hierbij voldoende rekening met evenwichtige belangenafweging en de risico's van belanghebbenden op korte en lange termijn.

Unilever APF voldoet aan deze norm. Er wordt verantwoording afgelegd aan de verantwoordingsorganen en aan deelnemers en maatschappij via nieuwsbrieven, website en jaarverslag. In het jaarverslag meldt de Raad van Bestuur de risico's op lange en op korte termijn in detail en in de vorm van de risicohouding.

Thema 2: Verantwoordelijkheid nemen

De normen die zijn gerelateerd aan dit thema houden in dat een pensioenfondsbestuur zijn verantwoordelijkheid neemt voor de uitvoering van de pensioenregeling.

Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. De taakverdeling is expliciet vastgelegd. De auditcommissie en de Raad van Bestuur beoordelen regelmatig rapportages over uitvoering en uitbesteding. Jaarlijks worden beleid en risico's geëvalueerd.

Thema 3: Integer handelen

De Code verlangt dat een cultuur van integriteit en compliance door het bestuur bevorderd wordt. De Code bevat meerdere normen die dit thema uitwerken.

Unilever APF voldoet aan de normen binnen dit thema. Compliance wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig aangepast (zoals om rekening te houden met de toenemende rol van de verantwoordingsorganen gegeven het pensioenakkoord en de sleutelfunctiehouders). De compliance officer rapporteert jaarlijks

aan de auditcommissie. De organisatie kent tevens een vertrouwenspersoon en een klokkenluidersregeling.

Thema 4: Kwaliteit nastreven

Een pensioenfonds dient hoge kwaliteitseisen te stellen, voert daar beleid op en is een 'lerende organisatie'.

Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema maar met één aantekening daarbij. Alle bestuursorganen evalueren in beginsel hun functioneren jaarlijks. Door de corona-beperkingen en het aantreden van een nieuwe voorzitter zal de jaarlijkse gezamenlijke evaluatie in 2022 plaatsvinden. Daarnaast spreekt de voorzitter jaarlijks de bestuursleden en worden zij zo nodig ook tussentijds aangesproken op hun functioneren. Deze individuele gesprekken hebben in 2021 plaatsgevonden. Onafhankelijkheid komt hierbij ook desgewenst aan de orde. Het ontwikkelingsprogramma van de Raad van Bestuur wordt voorbereid door de HR-commissie voor het bestuur. De HR-commissie bewaakt de voortgang.

Thema 5: Zorgvuldig benoemen

Uit dit thema vloeit voort dat een pensioenfonds zorgvuldig handelt bij (her)benoeming en ontslag, en zorgt voor geschiktheid, complementariteit en diversiteit in de samenstelling van de organen van het fonds. Unilever APF voldoet, nagenoeg geheel, aan de normen binnen dit thema. Vacatures worden op basis van profielen, met daarin voorkeuren rond geschiktheid en diversiteit, vervuld. Ontslag en benoemingsprocedures zijn in lijn met de normen uit de Code Pensioenfonds.

Uitgelicht: Norm 31: De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.

Voor verdere toelichting zie ook Norm 33. Voor de inhoudelijke samenstelling van de fondsorganisatie verwijzen we naar bijlage 1 Personalia.

Uitgelicht: Norm 33: Zowel in het Bestuur als in het VO is er ten minste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de veertig jaar in. Het Bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het Bestuur te bevorderen.

Diversiteit	Man	Vrouw	<40 jr	>40 jr
Raad van Bestuur	7	3	1	9
Verantwoordingsorgaan Progress	6	6	1	11
Verantwoordingsorgaan Forward	2	4	1	5

Unilever APF vindt diversiteit en een goede afspiegeling van de populatie van deelnemers en pensioenge-rechtigden in de Raad van Bestuur en het verantwoordingsorgaan van groot belang. De Raad van Bestuur en het verantwoordingsorgaan van Forward en het verantwoordingsorgaan van Progress voldoen thans aan norm 33. Diversiteit krijgt de nodige aandacht maar zal, ook in de toekomst, aandacht blijven vergen. Het fonds kent een diversiteitsbeleid waarin we aandacht geven aan het behouden en bevorderen van diversiteit in de Raad van Bestuur en de verantwoordingsorganen. In onze vacature- en wervingsteksten vragen wij hier specifiek aandacht voor.

Uitgelicht: Norm 34: Zittingsduur lid van het Bestuur en VO.

Norm 34 stelt dat een bestuurslid voor maximaal vier jaar wordt benoemd en vervolgens maximaal twee keer kan worden herbenoemd. Voor de niet-uitvoerend bestuursleden voldoet Unilever APF aan deze norm. In ons bestuursmodel worden uitvoerend bestuursleden voor onbepaalde tijd benoemd in lijn met hun (ook) niet-gemaximeerde dienstverband.

Thema 6: Gepast belonen

Verlangd wordt dat een pensioenfonds een verantwoord en beheerst beloningsbeleid voert, gericht op kwaliteit, continuïteit en consistentie.

Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. Op de medewerkers die vanuit Unilever gedetacheerd worden en niet-uitvoerend bestuursleden die in dienst zijn van Unilever, zijn de Unilever-belonings- en inschallingsregels van toepassing. De uitvoerend bestuursleden, die in dienst zijn bij Unilever APF, worden op basis

van een beleid beloofd dat bepaald is door de niet-uitvoerend bestuursleden. Hiermee wordt voldaan aan de geldende normen in de pensioensector. Variabele beloningen zijn met ingang van 2019 verdwenen. Tot slot worden de niet-uitvoerend bestuursleden die niet in dienst van Unilever zijn beloofd volgens een beheerst beloningsbeleid zoals vastgesteld door de Raad van Bestuur van Unilever APF, dat aansluit bij hetgeen gebruikelijk is in de sector.

Thema 7: Toezicht houden en inspraak waarborgen

Dit thema houdt in dat een pensioenfonds intern toezicht op de kwaliteit en integriteit van de bedrijfsvoering waarborgt.

Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. Het intern toezicht wordt uitgevoerd door niet-uitvoerend bestuursleden. In hun profiel is rekening gehouden met de voor intern toezicht noodzakelijke competenties. Zij zijn hierop getoetst en besteden hieraan aandacht in hun zelfevaluatie. Zowel de Raad van Bestuur als het intern toezicht spreken regelmatig met de verantwoordingsorganen. De accountant en certificerend actuaaris verrichten naast hun controle-taken geen werkzaamheden voor Unilever APF, buiten die werkzaamheden die wettelijk en contractueel gecombineerd mogen worden (bijvoorbeeld de certificerend actuaaris als sleutelfunctiehouder actua-riël). Hun functioneren wordt jaarlijks door de audit-commissie geëvalueerd (een bestuurscommissie die louter bestaat uit interne toezichthouders).

Uitgelicht: Norm 47: Het intern toezicht betreft de Code Pensioenfonds bij de uitoefening van zijn taak.

Ook aan deze norm voldoen wij. De Code Pensioenfonds is onderdeel van de toezichtsrapportage.

Thema 8: Transparantie bevorderen

Uit de normen van dit thema vloeit voort dat een pensioenfonds openheid dient na te streven, communiceert over missie, strategie en risico's en verantwoording aflegt over gevoerd beleid. Unilever APF voldoet, nagenoeg geheel, aan de normen binnen dit thema. Het streven is transparant te zijn, waarbij steeds ruimte voor verbetering blijkt te bestaan, mede omdat de verwachtingen ten aanzien van de mate van transparan-

tie ook stijgen. Daarnaast heeft transparantie op het gebied van duurzaam beleggen bijzondere aandacht.

Uitgelicht: Norm 58: Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in de missie, visie en strategie.

Dat doen we in dit jaarverslag, maar ook op onze website. Ook legt de Raad van Bestuur verantwoording af in hoeverre de gestelde doelen zijn bereikt.

Uitgelicht: Norm 62: Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.

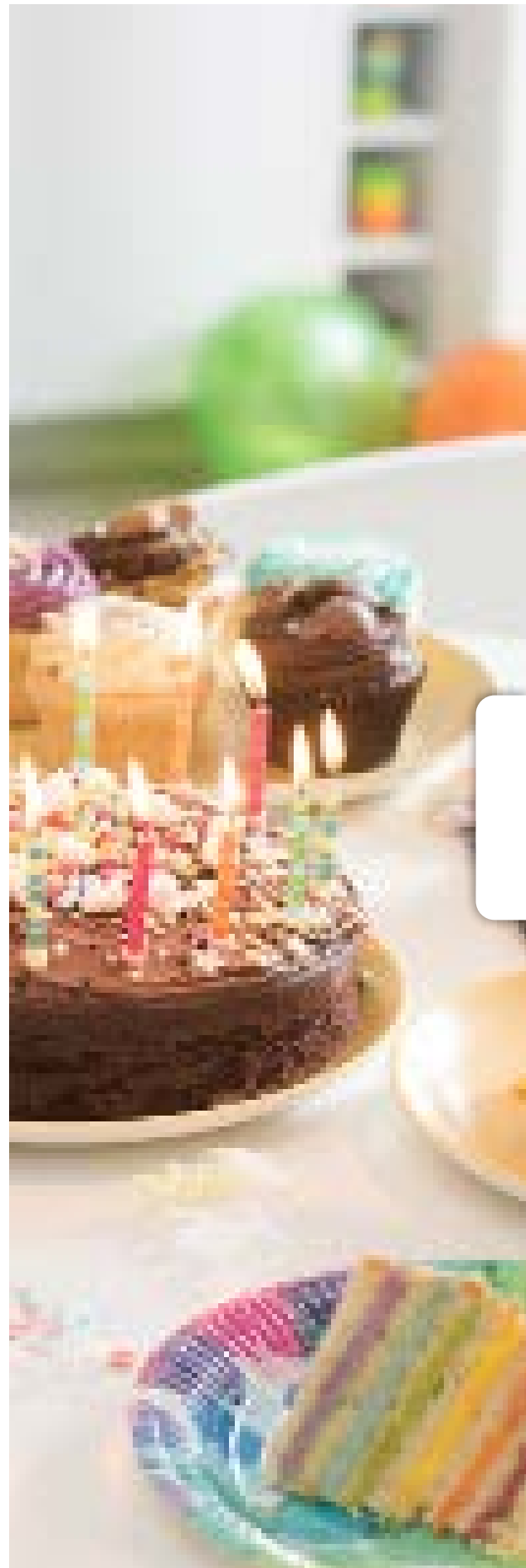
Wij geven een duidelijk beeld van ons ESG-beleid in ons jaarverslag en op onze website en via een ESG-verslag. Ook zijn de overwegingen vastgelegd in de Verklaring Beleggingsbeginselen.

Uitgelicht: Norm 64: Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.

In 2020 heeft de Raad van Bestuur een, door een externe geleide, zelfevaluatie gedaan. Zoals hiervoor aangegeven onder thema 4 zal, als gevolg van coronamaatregelen en het aantreden van een nieuwe voorzitter, de gezamenlijke evaluatie van de Raad van Bestuur in 2022 plaatsvinden. Meer informatie over compliance is terug te vinden in de paragraaf Governance - Compliance (pagina 42).

Uitgelicht: Norm 65: Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.

Op pagina 44 wordt de Klachten- en geschillenregeling van Unilever APF weergegeven.

Vooruitblik

Project Fast Forward (pensioenakkoord)

De wens van sociale partners is om per 1 januari 2024 over te gaan naar het nieuwe pensioenstelsel. Vanwege de beoordeling door de toezichthouders en de implementatie betekent dit dat al in 2022 belangrijke keuzes moeten worden gemaakt. Dit begint bij een transitieplan waarin Unilever en de vakbonden afspraken maken welke regeling ze voor de toekomst willen voeren en of het verleden daar ook in moet worden ingebracht (zogenaamde invaren). Vervolgens zal door Unilever APF de tweede helft van 2022 gebruikt worden om deze afspraken te beoordelen, een implementatieplan inclusief een communicatieplan op te stellen en deze bestuurlijk af te stemmen (inclusief een advies van het betreffende verantwoordingsorgaan). Indien voor een van de kringen besloten wordt om niet in te varen, dan gelden beperktere eisen aan het transitie- en implementatieplan, maar ook dan zullen de afwegingen om af te wijken van het standaard invarpad moeten worden onderbouwd.

Verlagen indexatiegrens

Tevens is door het demissionair kabinet besloten dat tijdens de overgangperiode naar het nieuwe pensioenstelsel, de grens waarboven geïndexeerd verlaagd wordt naar 105%. De Tweede Kamer moet nog met dit besluit instemmen. Zodra dit definitief is, zullen we de mogelijkheden gaan bekijken.

Huidige communicatiebeleidsplan verlengd

In 2022 zou een nieuw communicatiebeleidsplan opgesteld worden dat per 2023 in werking zou treden. Gezien de wens van Unilever en de vakbonden om per 2024 over te gaan naar het nieuwe pensioenstelsel is besloten om het huidige plan met een jaar te verlengen. In 2022 zal de focus dan op het op te stellen implementatieplan inclusief een communicatieplan voor de nieuwe pensioenregeling komen te liggen. Dat implementatieplan bevat ook een communicatieplan.

ALM-studie Progress

Met de Asset & Liability Management (ALM)-studie die in 2022 voor Progress wordt uitgevoerd, wordt onderzocht of ons beleggingsbeleid nog steeds voldoende aansluit bij onze pensioendoelstellingen en risicohouding. De uitkomsten van de studie leiden tot een herzien strategisch beleggingsbeleidsplan.

Ekaterra

In de loop van 2022 zal de thee-divisie van Unilever (genaamd Ekaterra) zich afsplitsen van Unilever. Dit heeft een afname van het deelnemersbestand van circa 150 deelnemers tot gevolg.

Geen bijbetaling of terugbetaling 2022 Progress

Op basis van de uitvoeringsovereenkomst kan er sprake zijn van een premiebijbetaling of premierugbetaling bij Progress. Uit de cijfers per eind oktober 2021 (peildatum) blijkt dat de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad (135,0%) hoger is dan de premiebijbetalingsgrens (128,5%) maar lager dan de premierugbetalingsgrens (138,5%). Op basis van de uitvoeringsovereenkomst is er dan geen premiebijbetaling of premierugbetaling van toepassing in 2022.

CO₂-reductie

In het komende jaar wordt het plan om de CO₂-uitstoot van de portefeuille te reduceren verder vorm gegeven.

Vertraagde wetgeving

Een tweetal wetgevingstrajecten, Wet verdeling pensioen bij scheiding 2022 en Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen zijn verder uitgesteld. Als de wetgeving in 2022 of in 2023 wordt ingevoerd, zal dit extra capaciteit vragen van de uitvoeringsorganisatie en complexiteit toevoegen in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

In 2022 zal daarnaast de parlementaire behandeling plaatsvinden van het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen waarmee het juridische kader voor de transitie naar een nieuw pensioenstelsel naar verwachting zal worden vastgesteld en belangrijke stappen kunnen worden gezet in het kader van die transitie.

Ultimate Forward Rate

In de aanloop naar het nieuwe pensioenakkoord hebben we ook te maken met een – verplichte – aanpassing van de UFR. De UFR is de lange rente die gebruikt moet worden in de dekkingsgraadberekeningen. De nieuwe UFR-methodiek leidt tot een lagere rekenrente waardoor de dekkingsgraad daalt (in 4 jaar in 4 stappen). De eerste stap is per januari 2021 genomen, de tweede per januari 2022. Hieronder wordt de impact op de dekkingsgraden weergegeven voor de tweede stap (uitgaande van de ultimo 2021 dekkingsgraden).

Progress	31/12/2021	UFR Impact 1/1/2022
Beleidsdekkingsgraad	143,9%	-/- 0,1%-punt
Actuele dekkingsgraad	150,1%	-/- 0,8%-punt

Forward	31/12/2021	UFR Impact 1/1/2022
Beleidsdekkingsgraad	121,5%	-/- 0,3%-punt
Actuele dekkingsgraad	123,5%	-/- 3,1%-punt

Gevolgen situatie in Oekraïne voor Unilever APF

De Russische inval in Oekraïne in februari 2022 heeft grote humanitaire impact. Ons medeleven gaat uit naar alle getroffen.

De oorlog heeft grote gevolgen voor de wereldeconomie en de financiële markten. De langetermijneffecten zijn nog niet te voorspellen. Dit kan gevolgen hebben op de ontwikkeling van de dekkingsgraden van beide kringen.

De directe invloed op onze beleggingsportefeuille is klein. Van de beleggingsportefeuille van Progress is 0,5% geïnvesteerd in aandelen en obligaties in Rusland, Belarus en Oekraïne, voor Forward betreft het 0,8%. De Raad van Bestuur van Unilever APF heeft voor Progress en Forward, als investeerder in Emerging market fondsen, aan de relevante fondsbeheerders aangegeven dat ze de wens heeft de beleggingen in Rusland af te bouwen. De fondsbeheerders hebben aangegeven dat ze het verzoek op zullen volgen zodra dit op de financiële markten goed mogelijk is.

Uiteraard houdt Unilever APF zich aan de sanctiewetgeving.

Unilever APF

Jaarrekening

Balans per 31 december 2021

bedragen in '000 euro's

Na resultaatbestemming	Toelichting (vanaf pagina 56)	2021	2020
Activa			
Beleggingen	1	13.499	11.873
Overige vorderingen en overlopende activa	2	13.609	15.901
Liquide middelen	3	1.022	1.576
Totaal		28.130	29.350
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	4	13.549	12.576
Overige schulden en overlopende passiva	5	14.581	16.774
Totaal		28.130	29.350

Staat van baten en lasten over 2021

bedragen in '000 euro's

	Toelichting (vanaf pagina 58)	2021	2020
Bijdrage weerstandsvermogen van kringen	6	1.050	700
Beleggingsresultaat geldmarktfondsen	7	-77	-49
Vergoeding doorbelaste kosten kringen	8	10.677	9.930
Subtotaal Baten		11.650	10.581
Pensioenuitvoeringskosten	8	-5.325	-5.195
Vermogensbeheerkosten	8	-5.352	-4.735
Subtotaal Lasten		-10.677	-9.930
Saldo van baten en lasten		973	651

Kasstroomoverzicht over 2021

bedragen in '000 euro's

	2021	2020
Ontvangen premiebijdragen	111.700	65.801
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	1.609	1.350
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	2.319	796
Ontvangen uitkeringen van risicoherverzekering	1.702	1.277
Ontvangen bijdrage weerstandsvermogen van kringen	1.050	700
Betaalde pensioenuitkeringen	-151.087	-153.419
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-5.596	-4.804
Betaald in verband met overdracht van rechten	-2.228	-1.494
Betaalde premie risicoherverzekering	-2.318	-1.879
Saldo overboeking ¹	44.475	94.210
Overige	2.548	2.610
Kasstroom uit pensioenactiviteiten	4.174	5.148
Verkopen en aflossingen van beleggingen	-	-
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	-	-
Aankopen beleggingen	-1.696	-
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-4.083	-4.725
Saldo overboeking ¹	1.051	700
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-4.728	-4.025
Netto kasstroom	-554	1.123
Stand liquide middelen per 1 januari	1.576	453
Liquide middelen per 31 december	1.022	1.576

¹ Overboeking tussen de bankrekening van Unilever APF en de beleggingsrekening van de kringen

Toelichting jaarrekening

Algemeen

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF), statutair gevestigd te Rotterdam en ingeschreven onder Kamer van Koophandel nummer 41125151, verzekert per collectiviteitkring de pensioen-uitkeringen van medewerkers of gewezen deelnemers dan wel hun nagelaten betrekkingen, voortvloeiend uit het dienstverband van de betrokken medewerkers met in Nederland gevestigde Unilever ondernemingen.

Unilever APF is op 1 januari 2017 van start gegaan. De voormalige pensioenfonds Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress" en Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Forward" vormen vanaf dat moment de collectiviteitkring Progress (Progress) en de collectiviteitkring Forward (Forward). Progress is sinds 1 april 2015 een gesloten fonds, bij Forward bouwen de deelnemers die werken bij een van de Unilever-bedrijven pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling (CDC).

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2021, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2021.

Progress en Forward hebben bij de custodian The Bank of New York Mellon een eigen bankrekening voor hun beleggingen, Unilever APF zorgt voor de afwikkeling van de overige geldstromen en voor de juiste toewijzing van deze geldstromen aan de desbetreffende collectiviteitkringen.

De financiële verantwoording van Progress en Forward is opgenomen in de hoofdstukken Financiële jaarrapportage kring Progress en Financiële jaarrapportage kring Forward.

Alle beleggingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde conform de 'Richtlijnen voor de jaarverslaggeving' (RJ610 "Pensioenfonds") van de Raad voor de Jaarverslaggeving, de beursgenoteerde beleggingen op basis van de marktnotering per balansdatum en niet-beursgenoteerde beleggingen met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen en waarderings technieken. Synoniem van de reële waarde is marktwaarde en internationaal 'fair value'.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal. De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), in het bijzonder Richtlijn 610.

Grondslagen voor waardering

Beleggingen

Het aanwezige weerstandsvermogen wordt belegd in geldmarktfondsen. Deze vormen de enige belegging van Unilever APF. Deze belegging wordt opgenomen tegen de reële waarde.

Overige vorderingen en overlopende activa

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs, eventueel verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen. Na eerste verwerking zijn vorderingen gewaardeerd op gemortiseerde kostprijs.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Stichtingskapitaal en reserves

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve wordt gevormd door het weerstandsvermogen. Unilever APF houdt ten minste een weerstandsvermogen aan van 0,2% van het balanstotaal van de kringen samen.

Overige reserves

De overige reserve wordt salderend bepaald en is het restant tussen het belegd vermogen en overige activa enerzijds, en de bestemmingsreserve en overige schulden en overlopende passiva anderzijds.

Overige schulden en overlopende passiva

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs. Na eerste verwerking zijn schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Bijdrage weerstandsvermogen van kringen

Progress en Forward zorgen voor het weerstandsvermogen. Mutaties op het weerstandsvermogen worden daarom als opbrengst verantwoord. Doordat Unilever APF een beroepsaansprakelijkheidsverzekering heeft die ten minste € 25 miljoen verzekert is het weerstandsvermogen gebaseerd op 0,2% van het balanstotaal van Progress en Forward samen. Maandelijks wordt bepaald of het weerstandsvermogen nog voldoet aan de daarvoor gestelde eisen.

Beleggingsresultaten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan:

- interest;
- overige opbrengsten.

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt verstaan de interest op de beleggingen, in dit geval geldmarktfondsen.

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten wordt verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen. De transactiekosten, provisies en kosten

van custodian zijn verrekend met de desbetreffende directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Vergoeding doorbelaste kosten kringen

Alle kosten die Unilever APF maakt, worden gedragen door de kringen. Deze kosten worden op de volgende wijze doorbelast aan de kringen:

- kosten die direct toewijsbaar zijn aan een kring worden ook uitsluitend ten laste gebracht van die kring.
- kosten die niet direct toewijsbaar zijn aan een kring worden volgens een verdeelsleutel aan Progress en Forward ten laste gebracht. Elk jaar wordt opnieuw gekeken of deze verdeling het meest getrouwe beeld weergeeft. Met ingang van 2020 is de verdeelsleutel 65% Progress en 35% Forward.

Pensioenuitvoeringskosten

Deze post vormt de door Unilever APF betaalde pensioenuitvoeringskosten die doorbelast worden aan de kringen op de manier zoals beschreven onder vergoeding doorbelaste kosten kringen.

Vermogensbeheerkosten

Deze post vormt de door Unilever APF betaalde directe kosten vermogensbeheer die doorbelast worden aan de kringen op de manier zoals beschreven onder vergoeding doorbelaste kosten kringen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans

bedragen in '000 euro's

1 Beleggingen

De marktwaarde van de geldmarktfondsen wordt gerangschikt onder de categorie directe marktnoteringen. Het mutatieoverzicht ziet er als volgt uit:

	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Herwaarde-ring	Stand 31 december
Geldmarktfondsen 2021	11.873	1.696	-	-70	13.499
Geldmarktfondsen 2020	11.916	-	-	-43	11.873

2 Overige vorderingen en overlopende activa

	2021	2020
Door APF verstuurd facturen aan Unilever	785	3.200
Vorderingen uit risicoverzekering	1.814	2.779
Nog te verwerken verzekeringstechnische transacties	835	-
Overig	105	93
Te vorderen van kring Progress	8.459	8.186
Te vorderen van kring Forward	1.611	1.643
Totaal	13.609	15.901

Voor een nadere uitsplitsing van het bedrag te vorderen van kring Progress en kring Forward zie de hoofdstukken Financiële jaarrapportage kring Progress en Financiële jaarrapportage kring Forward. De meeste vorderingen en overlopende activa hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Binnen de post Vordering uit risicoherverzekering heeft een bedrag van € 0,3 miljoen een looptijd van twee jaar.

3 Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking en bestaan uit het banksaldo bij JP Morgan Bank en The Bank of New York Mellon.

4 Stichtingskapitaal en reserves

	2021	2020
Bestemmingsreserve		
Stand per 1 januari	12.750	12.050
Bijdrage kring Progress en kring Forward	1.050	700
Stand per 31 december	13.800	12.750
Overige reserve	-	-
Stand per 1 januari	-174	-125
Resultaat	-77	-49
Stand per 31 december	-251	-174
Totaal reserves	13.549	12.576

Stand per 1 januari	12.576	11.925
Bestemming saldo van baten en lasten	973	651
Stand per 31 december	13.549	12.576

De bestemmingsreserve wordt gevormd door het weerstandsvermogen. Unilever APF is verplicht om een weerstandsvermogen aan te houden. Dit weerstandsvermogen is bedoeld om onverwachte claims uit de bedrijfsvoering van Unilever APF, die niet mogen worden doorbelast aan de kringen, op te kunnen vangen. Het weerstandsvermogen moet tenminste 0,3% van het balanstotaal van alle kringen bedragen of 0,2% gecombineerd met een beroepsaansprakelijkheidsverzekering die tenminste € 25 miljoen verzekert. Unilever APF heeft voor die laatste optie gekozen.

5 Overige schulden en overlopende passiva

	2021	2020
Te betalen inzake risicoherverzekering	-	53
Unilever (door APF ontvangen facturen)	2.099	1.462
Loonheffing	3.754	3.799
Nog te verwerken verzekeringstechnische transacties	840	835
Personeelgerelateerde verplichtingen	1.724	1.731
Verplichtingen niet opgenomen pensioenen	1.031	909
Overig	593	1.041
Te betalen aan kring Progress	1.593	3.252
Te betalen aan kring Forward	2.947	3.692
Totaal	14.581	16.774

Voor nadere uitsplitsing van het bedrag te betalen aan kring Progress en kring Forward zie de hoofdstukken Financiële jaarrapportage kring Progress en Financiële jaarrapportage kring Forward. Alle overige schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Toelichting op de staat van baten en lasten

bedragen in '000 euro's

6 Bijdrage weerstandsvermogen kringen

	2021	2020
Bijdrage weerstandsvermogen kring Progress	968	648
Bijdrage weerstandsvermogen kring Forward	82	52
Totaal bijdrage weerstandsvermogen kringen	1.050	700

Progress en Forward zorgen voor het weerstandsvermogen van Unilever APF. Mutaties op het weerstandsvermogen worden daarom als opbrengst verantwoord. Het weerstandsvermogen is gebaseerd op 0,2% van het balanstotaal van Progress en Forward samen.

7 Beleggingsresultaten

	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten	Stand 31 december
Geldmarktfondsen 2021	-	-70	-7	-77
Geldmarktfondsen 2020	-6	-43	-	-49

8 Vergoeding doorbelaste kosten kringen / vermogensbeheerkosten / pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten kring Progress	2021	2020
Salarissen	1.193	1.071
Sociale lasten	152	144
Pensioenkosten	599	373
Automatiseringskosten	410	570
Kostendoorbelasting Unilever Nederland	166	215
Controle en advies	475	673
Overige	516	451
Totaal	3.511	3.497

Pensioenuitvoeringskosten kring Forward	2021	2020
Salarissen	645	559
Sociale lasten	81	77
Pensioenkosten	323	201
Automatiseringskosten	241	323
Kostendoorbelasting Unilever Nederland	87	115
Controle en advies	277	314
Overige	160	109
Totaal	1.814	1.698

Totaal Pensioenuitvoeringskosten	5.325	5.195
---	--------------	--------------

Vermogensbeheerkosten kring Progress	2021	2020
Bewaarloon	165	133
Kosten fiduciair beheer	2.206	3.136
Overige	2.201	875
Totaal	4.572	4.144

Vermogensbeheerkosten kring Forward	2021	2020
Bewaarloon	14	12
Kosten fiduciair beheer	366	464
Overige	400	115
Totaal	780	591

Totaal Vermogensbeheerkosten	5.352	4.735
-------------------------------------	--------------	--------------

Alle kosten die Unilever APF maakt, worden gedragen door de kringen. Deze kosten worden op de volgende wijze doorbelast aan de kringen:

- kosten die direct toewijsbaar zijn aan een kring worden ook uitsluitend ten laste gebracht van die kring
- kosten die niet direct toewijsbaar zijn aan een kring worden volgens een verdeelsleutel aan Progress en Forward ten laste gebracht. Elk jaar wordt opnieuw gekeken of deze verdeling het meest getrouwe beeld weergeeft. Met ingang van 2020 is de verdeelsleutel 65% Progress en 35% Forward.

Bestuurdersbeloning

De uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders ontvangen een beloning voor hun werkzaamheden. Deze bedraagt in 2021 voor de uitvoerende bestuurders € 0,7 miljoen (2020: € 0,6 miljoen) en voor de niet-uitvoerende bestuurders € 0,1 miljoen (2020: € 0,1 miljoen). Er is geen sprake van prestatie-gerelateerde beloningen.

Aantal personeelsleden

De werkzaamheden binnen Unilever APF worden uitgevoerd door 22 medewerkers in dienst van Unilever Nederland Holdings B.V., deze zijn gedetacheerd bij Unilever APF (2020: 18) en 3 uitvoerende bestuursleden in dienst van Unilever APF (2020: 3).

Bestemming saldo baten en lasten

Van het saldo baten en lasten over 2021 is € 1,05 miljoen ten gunste gekomen van de bestemmingsreserve en € 0,08 miljoen ten laste van de overige reserve.

Gebeurtenissen na balansdatum

UFR aanpassing

De Nederlandsche Bank heeft een nieuwe UFR- methodiek aangekondigd die vanaf 1 januari 2021 geleidelijk zal worden ingevoerd. Dit zal in vier stappen gebeuren (elke keer per 1 januari), zodanig dat de nieuwe methodiek op 1 januari 2024 geheel van kracht zal zijn. De nieuwe UFR-methodiek leidt tot een lagere rekenrente en heeft dus een verlagend effect op de dekkingsgraad (in vier jaar in vier stappen). De tweede stap is per januari 2022 genomen. Hieronder wordt de impact op de dekkingsgraden weergegeven voor de tweede stap (uitgaande van de ultimo 2021 dekkingsgraden).

UFR-aanpassing	Progress 31/12/2021	Progress UFR Impact 1/1/2022	Forward 31/12/2021	Forward UFR Impact 1/1/2022
Beleidsdekkingsgraad	143,9%	-/- 0,1%-punt	121,5%	-/- 0,3%-punt
Actuele dekkingsgraad	150,1%	-/- 0,8%-punt	123,5%	-/- 3,1%-punt

Het verschil tussen de huidige en de nieuwe UFR- methodiek hangt af van het niveau van de marktrente en de ontwikkeling ervan. Ook speelt de toekomstige ontwikkeling van het niveau van de UFR (zowel in de oude als in de nieuwe methodiek) een rol. Hierdoor zijn de volgende twee stappen verschillend van omvang en nog niet te bepalen.

Gevolgen situatie in Oekraïne voor Unilever APF

De Russische inval in Oekraïne in februari 2022 heeft grote humanitaire impact. Ons medeleven gaat uit naar alle getroffen. De oorlog heeft grote gevolgen voor de wereldeconomie en de financiële markten. De langetermijneffecten zijn nog niet te voorspellen. Dit kan gevolgen hebben op de ontwikkeling van de dekkingsgraden van beide kringen.

De directe invloed op onze beleggingsportefeuille is klein. Van de beleggingsportefeuille van Progress is 0,5% geïnvesteerd in aandelen en obligaties in Rusland, Belarus en Oekraïne, voor Forward betreft het 0,8%. De Raad van Bestuur van Unilever APF heeft voor Progress en Forward, als investeerder in Emerging market fondsen, aan de relevante fondsbeheerders aangegeven dat ze de wens heeft de beleggingen in Rusland af te bouwen. De fondsbeheerders hebben aangegeven dat ze het verzoek op zullen volgen zodra dit op de financiële markten goed mogelijk is.

Uiteraard houdt Unilever APF zich aan de sanctiewetgeving.

Rotterdam, 2 juni 2022

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland Raad van Bestuur

Liesbeth Galesloot
Jeroen Delsink
Jelmer Jongsma
Jeannelle Kooman
Herwin Post

Hedda Renooij
Theo Rutten
Frans van de Veen
Willy Westerborg
Rob Zoon

Kring Progress

Financiële jaarrapportage

Balans per 31 december 2021

bedragen in '000 euro's

Na resultaatbestemming	Toelichting (vanaf pagina 70)	2021	2020
Activa			
Beleggingen voor risico van het pensioenfonds			
Vastrentende waarden	1	3.725.960	3.212.546
Aandelen	2	1.707.645	1.874.430
Vastgoed	3	504.840	443.758
Derivaten	4	303.160	412.588
Overige beleggingen	5	103.571	66.525
Subtotaal		6.345.176	6.009.847
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	6	15.990	17.810
Overige vorderingen en overlopende activa	7	93.168	64.142
Liquide middelen	8	22.092	27.198
Totaal		6.476.426	6.118.997
Passiva			
Reserves	9	2.034.970	1.213.156
Technische voorzieningen	10		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		4.060.998	4.363.690
Derivaten	4	149.582	268.248
Overige schulden en overlopende passiva	11	230.876	273.903
Totaal		6.476.426	6.118.997
Actuele dekkingsgraad		150,1%	127,8%
Beleidsdekkingsgraad		143,9%	117,4%

Staat van baten en lasten over 2021

bedragen in '000 euro's

	Toelichting (vanaf pagina 81)	2021	2020
Premiebijdragen	12	61.679	513
Beleggingsresultaten	13	613.272	259.017
Pensioenuitkeringen	14	-150.961	-152.576
Pensioenuitvoeringskosten	15	-3.511	-3.496
Mutatie technische voorzieningen	16		
<ul style="list-style-type: none"> • Indexering en overige toeslagen • Rentetoevoeging • Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten • Wijziging marktrente • Wijziging actuariële grondslagen • Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten • Wijzigingen pensioenreglement • Overige mutaties 			
Subtotaal mutatie technische voorzieningen		302.692	-130.627
Saldo herverzekering	17	-253	189
Uitgaande waardeoverdrachten		-792	-948
Bijdrage weerstandsvermogen APF		-968	-648
Overige baten en lasten		656	1.365
Saldo van baten en lasten		821.814	-27.211

Kasstroomoverzicht over 2021

bedragen in '000 euro's

	2021	2020
Verkopen en aflossingen van beleggingen	3.292.362	2.460.312
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	85.242	87.449
Ontvangen collateral	1.251.045	972.949
Ontvangen van derivaten	162.513	248.370
Aankopen beleggingen	-3.218.524	-2.537.752
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-327	-135
Betaald collateral	-1.299.095	-913.464
Betaald aan derivaten	-183.644	-154.111
Saldo overboeking ¹	-94.844	-157.628
Overige	166	-231
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-5.106	5.759
Netto kasstroom	-5.106	5.759
Stand liquide middelen per 1 januari	27.198	21.439
Liquide middelen per 31 december	22.092	27.198

¹ Overboeking tussen beleggingsrekening kring Progress en bankrekening Unilever APF

Toelichting op de Financiële jaarrapportage kring Progress

bedragen in '000 euro's

Algemeen

Op 1 januari 2017 is Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress" opgegaan in Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland en vormt hierin de collectiviteitkring Progress (Progress), met een eigen afgescheiden pensioenvermogen, een eigen indexatie-, premie- en beleggingsbeleid en een eigen pensioenregeling.

Sinds 1 april 2015 is Progress een gesloten fonds. De deelnemers die werken bij een van de Unilever-bedrijven bouwen pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling (CDC) in de collectiviteitkring Forward (Forward).

Alle beleggingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde conform de 'Richtlijnen voor de jaarverslaggeving' (RJ610 "Pensioenfonds") van de Raad voor de Jaarverslaggeving, de beursgenoteerde beleggingen op basis van de marktnotering per balansdatum en niet-beursgenoteerde beleggingen met behulp van algemeen aanvaarde waarderingmodellen en waarde-ringstechnieken. Synoniem van de reële waarde is marktwaarde en internationaal 'fair value'.

Deze financiële jaarrapportage is opgesteld in euro's.

Grondslagen voor waardering

Vastrentende waarden

De staats- en bedrijfsobligaties zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen (mid/bid) aan de diverse beurzen op balansdatum.

Hypotheeklen zijn opgenomen tegen reële waarde. Bij de bepaling van deze waarde worden door de uitvoerder beheerde waarderingmodellen gebruikt en wordt de Euroswaprente gehanteerd plus een variabele spread op basis van consumententarieven.

Senior Loans zijn opgenomen tegen reële waarde inclusief de lopende rente. Bij de bepaling van deze waarde wordt rekening gehouden met de actuele marktrente, de resterende looptijd, het aflossingspatroon en het risico van vervroegde aflossing.

Asset Backed Securities zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum.

Emerging Markets Debt en High Yield zijn opgenomen tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum.

Beleggingen in geldmarktfondsen worden opgenomen tegen de reële waarde.

Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleggen in vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen de reële waarde op balansdatum, doorgaans de intrinsieke fondswaarde per participatie.

Aandelen

De beursgenoteerde aandelen zijn opgenomen tegen de reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleggen in aandelen worden gewaardeerd tegen de waarde op balansdatum.

Private equity beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde. De waarde wordt bepaald door de officiële waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze nog niet beschikbaar is, wordt een schatting gebruikt van de externe manager aangezien deze beschikt over de meest recente informatie van de markt. Indien deze ook niet beschikbaar is, zullen de officiële waarderingen per eind september, verhoogd met investeringen en verlaagd met desinvesteringen/distributies in het vierde kwartaal, worden gebruikt als waardering.

Vastgoedbeleggingen (Indirect)

De beursgenoteerde vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de marktnotering per balansdatum.

Niet-beursgenoteerd vastgoed wordt gewaardeerd tegen reële waarde. De waarde wordt bepaald door de officiële intrinsieke waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze nog niet beschikbaar is, wordt een schatting gebruikt van de externe manager aangezien deze beschikt over de meest recente informatie van de markt en het onderliggende onroerend goed. Indien deze ook niet beschikbaar is, zullen de laatst bekende officiële waarderingen verhoogd met de investeringen en verlaagd met desinvesteringen/distributies in de resterende periode, worden gebruikt als waardering.

Derivaten

Progress kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals rente- en inflatieswaps, valutaderivaten en futures. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties.

De rente- en inflatieswaps worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de in de markt geldende €STR swapcurve.

Valutatermijncontracten worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de valutatermijncontracten is dit de forwardkoers van alle afzonderlijk afgesloten valutatermijncontracten.

Futures worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Deze reële waarde is gebaseerd op de beurskoers.

Overige beleggingen

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Deze bestaan uit beleggingen in twee Uninvest Sustainability Fondsen (USF I en USF II). De waarde wordt bepaald door de officiële waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze niet beschikbaar is, zal de meest recente waardering, verhoogd met investeringen en verlaagd met desinvesteringen/distributies in de tussenliggende periode, gebruikt worden als waardering.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Het herverzekeringsdeel van de technische voorziening wordt gewaardeerd op de actuariële bepaalde contante waarde van de herverzekerde aanspraken. Deze herverzekerde aanspraken worden berekend conform de grondslagen van de voorziening pensioenverplichtingen. Progress loopt hierbij geen beleggings- en actuariële risico's anders dan tegenpartijrisico.

Overige vorderingen en overlopende activa

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs, eventueel verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen. Na eerste verwerking zijn vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves

Overige reserves

De overige reserves worden salderend bepaald en zijn het restant tussen het belegd vermogen en overige activa enerzijds, en de voorziening pensioenverplichtingen en overige passiva anderzijds.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Progress is een gesloten kring per 1 april 2015.

Er wordt geen pensioen meer opgebouwd.

De voorziening pensioenverplichtingen (VPV) is gewaardeerd op actuele waarde, en is gelijk aan de contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken binnen Progress. In de VPV per 31 december 2021 is rekening gehouden met de toegekende indexatie per 1 januari 2022. De VPV is verder berekend met inachtneming van de volgende grondslagen en veronderstellingen:

Rekenrente

De gehanteerde rekenrente is gelijk aan de RTS (rentetermijnstructuur) overeenkomstig de richtlijnen van DNB per 31 december 2021.

Overlevingstafels

Voor zowel mannen als vrouwen wordt gereserveerd volgens de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) in september 2020 gepubliceerde gewijzigde Prognosetafel 2020, met startjaar 2022. Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van de ervaringssterfte Willis Towers Watson 2020 correctiefactoren voor deelnemers.

Gezinssamenstelling

Voor niet-pensioentrekkenden is een partnerfrequentie van 100% aangenomen, die na de 68-jarige leeftijd afloopt volgens de sterftegrondslagen voor de mee-verzekerde partner. Voor pensioentrekkenden is uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat.

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is in alle gevallen op drie jaar gesteld, waarbij de mannelijke deelnemer drie jaar ouder wordt verondersteld. Er wordt verondersteld dat de partner van een mannelijke deelnemer een vrouw is en dat de partner van een vrouwelijke deelnemer een man is.

Kosten

Aangenomen is dat de kosten van de pensioenadministratie kunnen worden gedekt uit de excasso voorziening. De excasso voorziening bedraagt 2,6% van de totale technische voorziening. Doordat elk jaar pensioenen worden uitgekeerd, valt jaarlijks de opslag van 2,6% op de uitgekeerde pensioenen vrij. Deze vrijval dekt de kosten voor 1 jaar.

Invaliditeit

Tot 1 april 2015 lag het invaliditeitsrisico van de actieve deelnemers bij Progress. In het pensioenreglement 2007 is premievrijstelling bij invaliditeit (PVI) en het arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP) opgenomen. Per 1 april 2015 is er geen actieve pensioenopbouw meer binnen Progress en hoeft derhalve geen rekening meer gehouden te worden met toekomstige invaliditeit. Hierdoor is de voorziening voor toekomstige invaliditeit vanaf 31 december 2015 nihil.

Overige schulden en overlopende passiva

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs. Na eerste verwerking zijn schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

Omrekening vreemde valuta

Transacties die in vreemde valuta gedurende het boekjaar zijn afgesloten, zijn omgerekend tegen de werkelijk verrekende valutakoersen. Activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de valutakoersen per balansdatum.

De koers op balansdatum van de euro ten opzichte van de belangrijkste valuta is:

	2021	2020
USD	1,1372	1,2236
JPY	130,95	126,33
GBP	0,8396	0,8951
AUD	1,5641	1,5856
CHF	1,0362	1,0816

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen of bijbetalingen.

Beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan:

- dividend;
- interest;
- vergoedingen voor uitlenen van effecten;
- overige opbrengsten.

Vergoedingen, ontvangen voor het uitlenen van effecten, worden ten gunste van de desbetreffende aandelen-, vastgoed- en obligatieportefeuille gebracht.

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen. De kosten van het vermogensbeheer, zoals transactiekosten, provisies, kosten van custodians en externe vermogensbeheerders zijn verrekend met de desbetreffende directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan de pensioen gerechtigden uitgekeerde bedragen en afkopen.

Saldo overdracht van rechten

De post Saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans

bedragen in '000 euro's

Algemeen

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van de kring kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Indien deze instrumenten worden gewaardeerd tegen de reële waarde worden deze gerangschikt onder 'Directe marktnoteringen'. Als niet direct een betrouwbare marktnotering voor de financiële instrumenten is aan te wijzen wordt de marktnotering

gerangschikt onder 'Afgeleide marktnoteringen' als de waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, en onder 'Waarderingsmodellen en -technieken' als de waarde wordt vastgesteld met behulp van waarderingsmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

De marktwaarde van de totale beleggingen wordt ultimo boekjaar als volgt weergegeven:

2021	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastrentende waarden	1.750.956	1.975.004	-	3.725.960
Aandelen	-	1.675.904	31.741	1.707.645
Vastgoed	48.891	-	455.949	504.840
Derivaten	-2.555	156.133	-	153.578
Overige beleggingen	-	-	103.571	103.571
Totaal	1.797.292	3.807.041	591.261	6.195.594

2020	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastrentende waarden	1.451.219	1.761.327	-	3.212.546
Aandelen	495.078	1.338.079	41.273	1.874.430
Vastgoed	49.012	-	394.746	443.758
Derivaten	628	143.712	-	144.340
Overige beleggingen	-	-	66.525	66.525
Totaal	1.995.937	3.243.118	502.544	5.741.599

De beleggingen in de Uninvest Pools zijn geclassificeerd als afgeleide marktnotering, echter de inhoud van de beleggingen (look through) betreft genoteerde stukken.

Er zijn geen directe belangen in Unilever.

2021	Beursgenoteerd	Niet beursgenoteerd	Totaal
Vastrentende waarden	2.180.671	1.545.289	3.725.960
Aandelen	1.633.825	73.820	1.707.645
Vastgoed	48.891	455.949	504.840
Derivaten	-2.555	156.133	153.578
Overige beleggingen	-	103.571	103.571
Totaal	3.860.832	2.334.762	6.195.594

2020	Beursgenoteerd	Niet beursgenoteerd	Totaal
Vastrentende waarden	2.005.579	1.206.967	3.212.546
Aandelen	1.802.064	72.366	1.874.430
Vastgoed	49.012	394.746	443.758
Derivaten	628	143.712	144.340
Overige beleggingen	-	66.525	66.525
Totaal	3.857.283	1.884.316	5.741.599

Het mutatieoverzicht beleggingen ziet er als volgt uit:

2021	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Her- waardering	Stand 31 december
Vastrentende waarden	3.212.546	902.819	-377.163	-32.513	20.271	3.725.960
Aandelen	1.874.430	1.733.942	-2.331.059	-	430.332	1.707.645
Vastgoed	443.758	5.911	-15.967	-	71.138	504.840
Derivaten	144.340	-	18.621	-	-9.383	153.578
Overige beleggingen	66.525	17.963	-	-	19.083	103.571
Totaal	5.741.599	2.660.635	-2.705.568	-32.513	531.441	6.195.594

2020	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Her- waardering	Stand 31 december
Vastrentende waarden	3.119.639	782.163	-765.337	98.083	-22.002	3.212.546
Aandelen	1.864.552	178.838	-198.988	-	30.028	1.874.430
Vastgoed	491.988	2.392	-30.496	-	-20.126	443.758
Derivaten	50.589	-	-88.249	-	182.000	144.340
Overige beleggingen	35.357	30.684	-	-	484	66.525
Totaal	5.562.125	994.077	-1.083.070	98.083	170.384	5.741.599

De overige mutaties bij vastrentende waarden bestaan uit gesaldeerde transacties op de geldmarkt.

1 Vastrentende waarden

Specificatie naar soort	2021 %	2020 %
Obligaties	56	51
Hypotheekfondsen	21	21
Senior Loans/Asset Backed	12	13
Geldmarkt	11	15
Totaal	100	100

Kredietwaardigheid	2021 %	2020 %
AAA rating	25	26
AA rating	36	31
A rating	9	10
BBB rating	12	12
Lager dan BBB	17	19
Geen rating	1	2
Totaal	100	100

Duration	2021	2020
Duration (gemiddeld in jaren)	5,5	5,2

Portefeuilleverdeling	2021 %	2020 %
Staatsobligaties	22	14
Bedrijfsobligaties	14	17
Hypotheekfondsen	21	21
Senior Loans/Asset Backed	12	13
High Yield	10	10
Emerging Markets Debt	10	11
Geldmarkt	11	14
Totaal	100	100

Contractuele looptijd	2021 %	2020 %
Resterende looptijd < 1 jaar	13	16
Resterende looptijd 1-5 jaar	32	28
Resterende looptijd > 5 jaar	55	56
Totaal	100	100

2 Aandelen

	2021	2020
Aandelen	1.675.904	1.833.157
Private Equity	31.741	41.273
Totaal	1.707.645	1.874.430

Specificatie naar regio ¹	2021 %	2020 %
Europa ex Verenigd Koninkrijk	16	21
Verenigd Koninkrijk	4	5
Noord-Amerika	56	47
Asia Pacific	10	10
Emerging Markets	14	17
Totaal	100	100

¹ Inclusief de beleggingen in Uninvest Pools, exclusief Private Equity

Progress neemt deel aan een zogenoemd 'securities lending program'. Hierbij ontvangt Progress een vergoeding voor het tijdelijk uitlenen van effecten. Ultimo 2021 bedroeg de waarde van de uitgeleende

Specificatie naar sector ¹	2021 %	2020 %
Energie	3	2
Materialen	5	4
Industrie	9	11
Consumenten: Auto/Media e.d.	13	12
Consumenten: Voeding/Drank	6	6
Gezondheid	12	12
Financiële instellingen	18	18
Informatietechnologie	26	25
Telecommunicatie	6	8
Nutsbedrijven	2	2
Totaal	100	100

effecten € 66 miljoen (2020: € 95 miljoen). Hiervoor zijn zekerheden in de vorm van obligaties ontvangen ter waarde van € 69 miljoen (2020: € 102 miljoen).

3 Vastgoed

Specificatie naar regio	2021 %	2020 %
Europa	56	58
Azië en Pacific	14	15
Noord-Amerika	30	27
Totaal	100	100

Specificatie naar soort	2021 %	2020 %
Beursgenoteerd	10	11
Niet beursgenoteerd	90	89
Totaal	100	100

Progress belegt uitsluitend in indirect vastgoed.

4 Derivaten

Progress kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals rente- en inflatieswaps, valutaderivaten en futures. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties.

Per saldo is de totale marktwaarde van de derivaten per eind 2021 € 154 miljoen (2020: € 144 miljoen).

Als onderpand is hiervoor per saldo € 141 miljoen aan cash ontvangen (2020: € 194 miljoen). Er zijn eind 2021 geen obligaties uitgeleverd (2020: € 50 miljoen).

2021	Onderliggende waarde	Actuele waarde	Positieve waarde (vordering)	Negatieve waarde (schuld)
Renteswaps	-818.377	96.093	147.767	-51.674
Inflatieswaps	988.550	95.790	153.962	-58.172
Valutatermijncontracten	-1.816.204	-35.750	1.173	-36.923
Futures	20.837	-2.555	258	-2.813
Totaal	-1.625.194	153.578	303.160	-149.582

2020	Onderliggende waarde	Actuele waarde	Positieve waarde (vordering)	Negatieve waarde (schuld)
Renteswaps	-35.540	218.892	310.662	-91.770
Inflatieswaps	1.048.550	-115.161	58.793	-173.954
Valutatermijncontracten	-1.595.401	39.981	42.442	-2.461
Futures	7.172	628	691	-63
Totaal	-575.219	144.340	412.588	-268.248

Afdekkingspercentage	2021 %	2020 %
Renteswaps	35	33
Inflatieswaps	19	20

Rente- en inflatieswaps

De totale nominale waarde van de afgesloten rente-swaps bedraagt € -818 miljoen (2020: € -36 miljoen) en hiermee is ongeveer 35% van de rentemismatch (rentegevoeligheid van de kring) afgedekt. Per eind 2020 was dit ongeveer 33%. De totale nominale waarde van de afgesloten inflatieswaps bedraagt € 989 miljoen (2020: € 1.049 miljoen) en hiermee is ongeveer 19% van de benodigde inflatiebehoefte afgedekt. Per eind 2020 was dit ongeveer 20%. Ultimo 2021 is de totale marktwaarde van deze derivaten € 192 miljoen, eind 2020 is dit € 104 miljoen.

Valutatermijncontracten

Het USD valutarisico wordt voor 80% strategisch afgedekt op totaal kringniveau. Voor staatsobligaties wordt een benchmark gebruikt waarbij het valutarisico volledig (100%) is afgedekt.

De totale balanswaarde van de valutatermijncontracten ultimo 2021 is € -36 miljoen (2020: € 40 miljoen).

Futures

Ten behoeve van de bijsturing van de duration van de bedrijfsobligatieportefeuille hadden we ultimo 2021 783 future contracten met een marktwaarde ultimo 2021 van € -2,6 miljoen. Eind 2020 hadden we 667 future contracten met een marktwaarde van € 0,6 miljoen.

5 Overige beleggingen

De overige beleggingen bestaan uit de belegging in twee Uninvest Sustainability Fondsen (USF I en USF II), beleggingsfondsen voor Unilever-ondernemingen die geheel gericht zijn op impactbeleggingen, investeringen in ondernemingen of projecten die daadwerkelijk bijdragen aan een beter milieu of betere sociale omstandigheden.

	2021	2020
USF I	88.330	59.542
USF II	15.241	6.983
Totaal	103.571	66.525

De USF's bestaan uit diverse beleggingscategorieën:

Specificatie naar portefeuille	2021 %	2020 %
Private Debt	26	31
Real Assets	19	26
Private Equity	47	27
Overig	8	16
Totaal	100	100

6 Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 januari	17.810	19.243
Uitkering herverzekering	-1.567	-1.622
Overige wijzigingen	-253	189
Stand per 31 december	15.990	17.810

Dit is formeel geen herverzekering, maar een vordering op andere verzekeraars en pensioenfondsen van te ontvangen aanspraken voor deelnemers. Deze aanspraken zijn inbegrepen in het Progress pensioen. De contante waarde van deze herverzekeringen is als actief post herverzekeringsdeel technische voorzieningen opgenomen aan de activa kant van de balans. De post overige wijzigingen bestaat voornamelijk uit het rente effect en mutatie deelnemersbestand.

7 Overige vorderingen en overlopende activa

	2021	2020
Dividend-/couponbelasting	3.657	3.518
Te ontvangen dividend	785	696
Lopende interest	5.693	5.029
Vorderingen uit collateral management	81.440	51.647
Vordering op Unilever APF		
• Unilever	723	3.111
• banksaldo	140	69
• overig	730	72
Totaal te vorderen van Unilever APF	1.593	3.252
Totaal	93.168	64.142

8 Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking en bestaan uitsluitend uit rekening courantsaldi bij The Bank of New York Mellon (beleggingsrekeningen).

9 Reserves

	2021		2020	
Bestemmingsreserve	-		-	
Overige reserves	2.034.970		1.213.156	
Totaal	2.034.970		1.213.156	
Stand per 1 januari	1.213.156		1.240.367	
Bestemming saldo van baten en lasten	821.814		-27.211	
Stand per 31 december	2.034.970		1.213.156	
Solvabiliteit in % van voorziening pensioenverplichtingen				
Minimaal Vereist eigen vermogen	4,0%	161.835	4,0%	173.879
Vereist eigen vermogen	17,3%	702.240	18,5%	808.428
Aanwezig eigen vermogen	50,1%	2.034.970	27,8%	1.213.156

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad wordt berekend door het totale fondsvermogen te delen door de voorziening pensioenverplichtingen. Sinds 1 januari 2015 kent het Nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK) naast het begrip dekkingsgraad ook het begrip beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele, nominale dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden.

Als onderdeel van het nFTK is de toekomstbestendige indexatiegrens (TBI-dekkingsgraad) geïntroduceerd. Het uitgangspunt voor TBI-dekkingsgraad is dat

indexeren generatieevenwichtig moet zijn.

De indexatie wordt pas volledig toegekend als de beleidsdekkingsgraad van Progress minimaal gelijk is aan de TBI-dekkingsgraad.

De reële dekkingsgraad, zoals bedoeld in artikel 7 van de Pensioenwet en Wet Verplichte beroepsregelingen, is gelijk aan de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de TBI-dekkingsgraad.

De vereiste dekkingsgraad dient als solvabiliteitsbuffer voor de risico's die Progress loopt.

	2021	2020
Actuele dekkingsgraad	150,1%	127,8%
Beleidsdekkingsgraad	143,9%	117,4%
TBI-dekkingsgraad	122,6%	122,0%
Vereiste dekkingsgraad	117,3%	118,5%
Reële dekkingsgraad	117,3%	96,3%

10 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen	2021	2020
Voorziening pensioenverplichtingen	4.045.008	4.345.880
Voorziening pensioenverplichtingen herverzekerd	15.990	17.810
Totaal	4.060.998	4.363.690

Als de rente met 1%-punt stijgt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 15% af. Als de rente met 1%-punt daalt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 19% toe.

Reguliere indexatie

In het reglement is opgenomen dat de hoogte van de voorwaardelijke indexatie voor:

- de actieve en arbeidsongeschikte deelnemers gelijk is aan de cao-loonstijging over het voorgaande jaar. In 2021 is er een cao loonronde geweest van 2,0%
- de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden gelijk is aan de consumentenprijsindex alle huishoudens (afgeleid) over de periode ultimo oktober tot ultimo oktober. De stijging van de CPIa oktober 2020-oktober 2021 is gelijk aan 3,28%.

Inhaalindexatie (incidentele indexatie)

Vorig jaar heeft Progress 66,9% van de indexatie-ambitie kunnen toekennen. Hierdoor is er vanaf 1 januari 2021 sprake van een indexatie-achterstand bij de actieve en arbeidsongeschikte deelnemers van 1,06% en bij de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van 0,37%.

De Raad van Bestuur heeft in november 2021 conform het indexatiebeleid het volgende besloten:

voor de actieve en arbeidsongeschikte deelnemers is de indexatie gelijk aan 3,08% (waarvan 2,0% reguliere indexatie en 1,06% inhaalindexatie). Voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is deze gelijk aan 3,66% (waarvan 3,28% reguliere indexatie en 0,37% inhaalindexatie). Deze verhogingen zijn in de VPV per 31 december 2021 opgenomen.

Vanaf 1 januari 2022 is er geen sprake meer van indexatie-achterstand.

PlusPensioen

Het PlusPensioen wordt onvoorwaardelijk jaarlijks verhoogd tot pensioeningang met minimaal 2,0% en maximaal 3,0% indien het fondsrendement toereikend is. Daarnaast, als het fondsvermogen dit toelaat, mag de gemiste indexatie ingehaald worden. Dit is conform artikel 17.5 van het pensioenreglement 2007. De minimale stijging van 2,0% is opgenomen in de VPV, door aan te nemen dat de opgebouwde aanspraken op PlusPensioen tot het bereiken van de pensioendatum met 2,0% per jaar zullen stijgen.

Het fondsrendement in 2021 was toereikend om de opgebouwde aanspraken op PlusPensioen additioneel met 2,0% te verhogen per 1 januari 2022.

¹ De indexatie-achterstand wordt berekend als $(1+\text{ambitie})/(1+\text{realisatie})-1$. Voor de actieve deelnemers is de indexatie-achterstand gelijk aan $(1+3,27\%)/(1+2,19\%)-1 = 1,06\%$ en voor de niet inactieve deelnemers $(1+1,12\%)/(1+0,75\%)-1 = 0,37\%$

Voorziening pensioenverplichtingen naar soort deelnemer	2021	2020
Actieve deelnemers	483.893	554.892
Gewezen deelnemers	1.625.553	1.781.814
Pensioengerechtigden	1.951.552	2.026.984
Totaal	4.060.998	4.363.690

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Tot 1 april 2015 is jaarlijks een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het basisloon, vakantietoelage en als vast te

beschouwen loonbestanddelen onder aftrek van de franchise. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling als een uitkerings-overeenkomst.

Mutaties alle categorieën in aantallen 2021	Actieve Deelnemers	Gewezen Deelnemers	Pensioen-gerechtigden
Stand per 1 januari	1.303	6.864	11.211
Nieuwe toetredingen	-	-	-
Herintredingen	-	-	-
Uittreding met premievrije aanspraken	-54	54	-
Waardeoverdracht	-	-7	-
Ingang pensioen	-24	-136	405
Overlijden	-7	-12	-735
Afkoop	-	-	-24
Andere oorzaken	-	-	-5
Stand per 31 december	1.218	6.763	10.852

11 Overige schulden en overlopende passiva

	2021	2020
Beleggingen	-	20.000
Schulden uit collateral management	222.417	245.717
Schuld aan Unilever APF		
• Unilever	1.671	1.138
• loonheffing	3.724	3.778
• personeelgerelateerde verplichtingen	1.633	1.633
• verplichting niet opgenomen pensioenen	1.031	909
• overige	400	728
Totaal schuld aan Unilever APF	8.459	8.186
Totaal	230.876	273.903

Integrale risicobeheersing en transparantie

Voor het risicobeleid, integraal risicobeheer en transparantie verwijzen wij naar het Bestuursverslag. De kwantitatieve elementen hebben we opgenomen in de individuele toelichtingen op de balans en de staat van baten en lasten.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ultimo 2021 staan de volgende commitments uit:

- Hypotheken € 66 miljoen
(2020: € 46 miljoen)
- Private equity € 15 miljoen
(2020: € 16 miljoen)
- USF I € 37 miljoen
(2020: € 45 miljoen)
- USF II € 118 miljoen
(2020: € 116 miljoen)

Unilever heeft de verplichting premie te betalen tot aan de toekomstbestendige indexatiegrens¹ (TBI-dekkingsgraad) vermeerderd met 5%-punt.

Voorwaarde voor premiebijbetaling is dat de beleidsdekkingsgraad op de peildatum² lager is dan de TBI-dekkingsgraad vermeerderd met 5%-punt. Wanneer de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad en lager dan de TBI-dekkingsgraad vermeerderd met 5%-punt, dan bedraagt de premiebijbetaling één achtste deel (1/8) van het verschil tussen de TBI-dekkingsgraad vermeerderd met 5%-punt en de beleidsdekkingsgraad, vermenigvuldigd met de premiebasis technische voorziening. Wanneer de beleidsdekkingsgraad lager

is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad dan bedraagt de premiebijbetaling de hoogste van de volgende twee bedragen: (i) één achtste deel (1/8) van het verschil tussen de TBI-dekkingsgraad vermeerderd met 5%-punt en de beleidsdekkingsgraad, vermenigvuldigd met de premiebasis technische voorziening, (ii) één derde deel (1/3) van het verschil tussen de minimaal vereiste dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad, vermenigvuldigd met de premiebasis technische voorziening.

Tevens vindt er een premiebijbetaling plaats wanneer deze noodzakelijk is voor het bereiken van herstel tot het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad binnen de wettelijke termijn van vijf jaar. Er dient dan aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan:

- de beleidsdekkingsgraad was gedaald tot onder de minimaal vereiste dekkingsgraad;
- de wettelijke herstelperiode was van start gegaan;
- er was gedurende een periode van vijf jaar op de jaarlijkse meetmomenten geen sprake van herstel tot het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad.

Verbonden partijen

Unilever APF voert via de collectiviteitkring Progress de pensioenovereenkomsten, zoals Unilever die met een deel van de werknemers heeft afgesloten, uit. Dit is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen Progress en Unilever. In deze uitvoeringsovereenkomst zijn onder meer vastgelegd de hoogte van de door Unilever verschuldigde premie en de voorwaarden waaronder overschotten terugbetaald worden aan Unilever.

¹ De beleidsdekkingsgraad, waarbij op grond van de eisen uit de Pensioenwet, ingegane pensioenen en opgebouwde aanspraken volledig geïndexeerd mogen worden.

² De peildatum is gelijk aan 31 oktober van het voorafgaande kalenderjaar.

Toelichting op de staat van baten en lasten

bedragen in '000 euro's

12 Premiebijdragen

	2021	2020
Werkgever	61.667	500
Werknemer	12	13
Totaal	61.679	513

Vanaf 1 april 2015 wordt geen pensioenpremie meer betaald aan Progress. Progress kan in geval van een tekortsituatie, conform de uitvoeringsovereenkomst tussen Unilever APF en Unilever, een bijbetaling ontvangen van de werkgever. Op 28 januari 2021 heeft Unilever een aanvullende premie betaald aan Progress van € 61,6 miljoen. Deze aanvullende premie is verschuldigd in 2021 en is gebaseerd op de financiële situatie van de kring per 31 oktober 2020.

Verder ontvangt Progress jaarlijks de werknemerspremies voor de vrijwillige Anw-hiaatverzekering.

13 Beleggingsresultaten

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastrentende waarden	47.497	20.271	-2.750	65.018
Aandelen	29.122	430.332	-1.260	458.194
Vastgoed	9.784	71.138	-373	80.549
Derivaten	-	-9.383	-113	-9.496
Overige beleggingen	-	19.083	-76	19.007
Totaal	86.403	531.441	-4.572	613.272

2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastrentende waarden	55.465	-22.002	-2.319	31.144
Aandelen	26.607	30.028	-1.353	55.282
Vastgoed	10.705	-20.126	-320	-9.741
Derivaten	-	182.000	-104	181.896
Overige beleggingen	-	484	-48	436
Totaal	92.777	170.384	-4.144	259.017

Vermogensbeheerkosten

De kosten van vermogensbeheer bestaan uit directe en indirecte vermogensbeheerkosten. De directe kosten vermogensbeheer bestaan uit € 2,2 miljoen Fiduciair beheer (2020: € 3,0 miljoen), € 0,2 miljoen bewaarloon (2020: € 0,1 miljoen) en € 2,2 miljoen overige kosten (2020: 1,0 miljoen).

14 Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	-111.967	-112.982
Partnerpensioen	-38.130	-38.862
Arbeidsongeschiktheid	-749	-617
Afkopen	-115	-115
Totaal	-150.961	-152.576

Mutaties pensioengerechtigden in aantallen	Ouderdoms- pensioen	Partner- pensioen	Overig
Stand per 1 januari	7.413	3.765	33
Ingang pensioen	160	233	12
Overlijden	-420	-315	-
Afkoop	-4	-18	-2
Andere oorzaken	2	-	-7
Stand per 31 december	7.151	3.665	36

15 Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Salarissen	1.193	1.071
Sociale lasten	152	144
Pensioenkosten	599	373
Automatiseringskosten	410	570
Kostendoorbelasting Unilever Nederland	166	215
Controle en advies	475	673
Overige	516	450
Totaal	3.511	3.496

Vergoeding externe accountant

De externe accountantskosten bedragen € 70.000 (2020: € 95.000) en hebben betrekking op de controle van deze financiële jaarrapportage en van de jaarstaten van De Nederlandsche Bank. Vastlegging van deze kosten gebeurt op basis van factuurdatum.

16 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Zowel de financiering als de pensioenopbouw is gestopt per 1 april 2015. In 2021 heeft Progress € 12.000 ontvangen aan vrijwillige Anw-hiaat-verzekeringspremies.

Indexering en overige toeslagen

Er wordt geen rekening gehouden met (toekomstige) indexering. De indexatie per 1 januari 2022 is meegenomen in het boekjaar 2021.

Rentetoevoeging

De benodigde rente is gelijk aan de éénjaarsrente van de door DNB gepubliceerde rentecurve per 31 december van het voorafgaande kalenderjaar. De benodigde rente wordt berekend over de beginstand van de VPV en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval aan bruto uitkeringen en de afkopen van pensioenen, die in het boekjaar hebben plaatsgevonden zijn opgenomen in deze posten. Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de vrijval van kosten die in de VPV worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten van het verslagjaar.

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de RTS zoals door de DNB is gepubliceerd per die datum. Het effect van de verandering van de rente wordt verantwoord onder wijziging markttrente.

Wijziging actuariële grondslagen

In 2021 zijn er geen wijzigingen in de actuariële grondslagen.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De waarde van overgenomen en overgedragen pensioenverplichtingen wordt bepaald op basis van de door de Pensioenfederatie gepubliceerde grondslagen voor individuele waardeoverdrachten.

Wijzigingen pensioenreglement

Per 31 december 2019 is voor gewezen deelnemers uit de oude regelingen 1984 en 1998 het levenslange ouderdomspensioen geconverteerd naar levenslang ouderdomspensioen met pensioenleeftijd 68 jaar. Deze wijziging zorgde in 2019 voor een stijging in de VPV van € 2,9 miljoen. In boekjaar 2020 is deze conversie daadwerkelijk doorgevoerd in de deelnemersadministratie. Dit resulteerde in een beperkt positief resultaat van € 24.000. Als gevolg van enkele terugwerkende kracht mutaties in de deelnemersadministratie is er in 2021 een beperkt negatief resultaat van € 19.000.

Verder is voor de gewezen deelnemers uit de oude regeling 2002 het levenslange ouderdomspensioen geconverteerd naar levenslang ouderdomspensioen met pensioenleeftijd 68 jaar. Doordat deze conversie heeft plaatsgevonden op basis van conversiefactoren geënt op een rekenrente van 2,5%, heeft deze conversie geleid tot een toename van de VPV en derhalve een verlies van € 2,0 miljoen. Voor deze groep was de conversie extra comptabel verwerkt in de VPV per 31 december 2019 en per 31 december 2020. In boekjaar 2021 is deze conversie daadwerkelijk doorgevoerd in de deelnemersadministratie. Het verschil tussen de werkelijke doorvoering en de schatting resulteert in een negatief resultaat van € 578.000. Het verschil wordt met name veroorzaakt doordat er in de schatting niet alle bijzondere partners zijn meegenomen en door rente effecten (in de schatting is gerekend met de rentetermijnstructuur per 31 december 2019 en de impact van de werkelijke doorvoering van deze conversie is gebaseerd op de rentetermijnstructuur per 31 december 2020).

Tot slot is er vorig jaar rekening gehouden in de VPV met een wijziging voor de arbeidsongeschikte deelnemers van pensioenreglement 1984. Dit betreft het toekennen van een tijdelijk pensioen aan deze arbeidsongeschikte deelnemers. Hierdoor is de VPV toegenomen met € 1,0 miljoen. Deze aanpassing was extra comptabel verwerkt in de VPV per 31 december 2020. In boekjaar 2021 is deze aanpassing doorgevoerd in de deelnemersadministratie. Een beperkt verschil is ontstaan tussen de werkelijke doorvoering en de schatting. Dit verschil zorgt voor een beperkt positief resultaat van € 105.000. In totaal resulteren bovenstaande punten in een verhoging van de VPV (verlies) van € 492.000.

Overige mutaties

In de post overige mutaties zorgt het technische resultaat voor een daling in de VPV van afgerond € 2,1 miljoen, de sterfte zorgt voor een daling van afgerond € 1,6 miljoen, overige oorzaken zorgen voor een stijging van de VPV van afgerond € 0,3 miljoen. Per saldo is de VPV gedaald met € 3,4 miljoen.

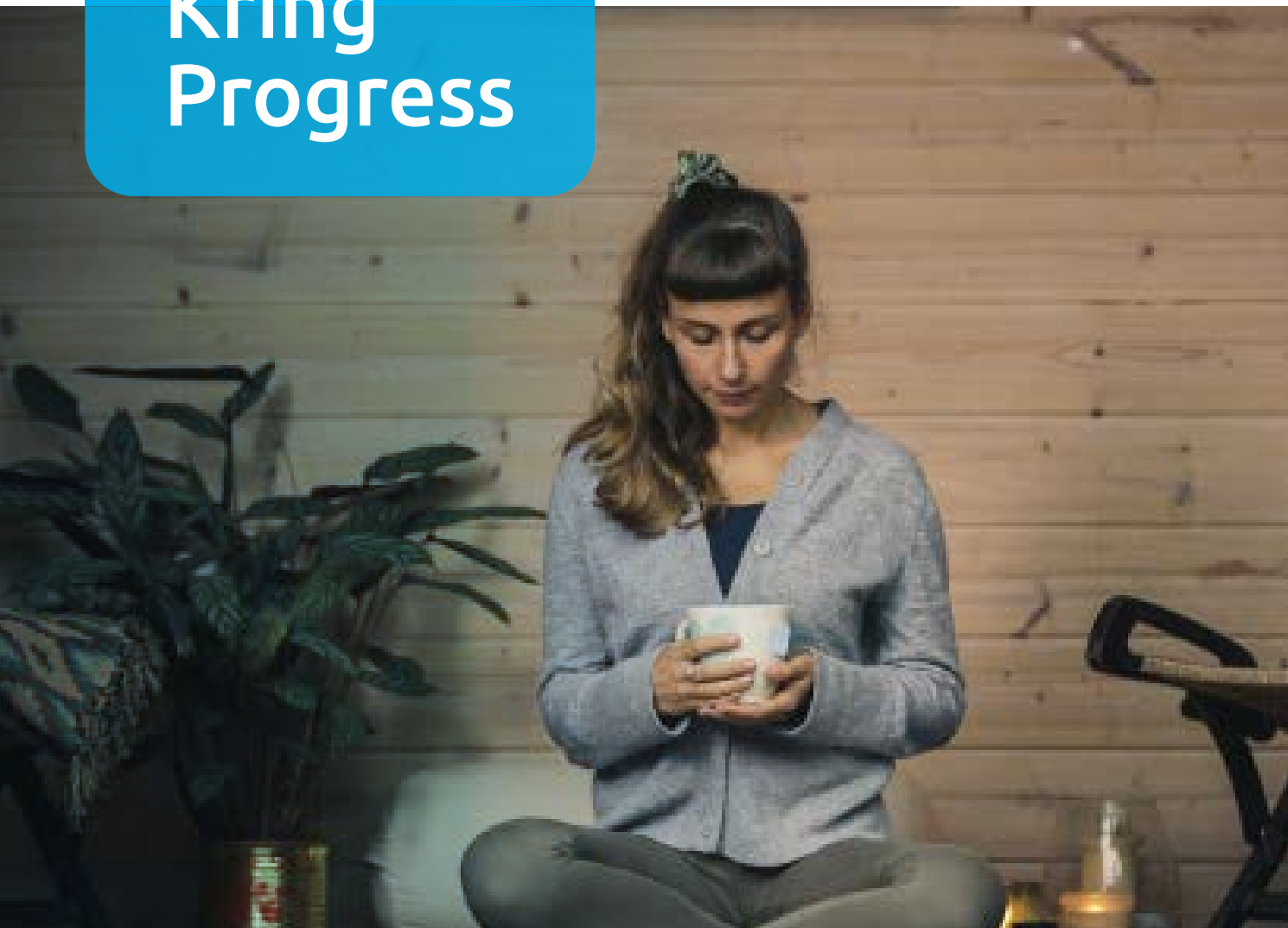
17 Saldo herverzekering

	2021	2020
Uitkering herverzekering	1.567	1.622
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	-1.820	-1.433
Totaal	-253	189

Bestemming saldo baten en lasten

Het saldo baten en lasten over 2021 is ten gunste gekomen van de overige reserves.

Kring Progress

Overige gegevens

Kerncijfers laatste 10 jaar

bedragen in miljoenen euro's

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Aantallen deelnemers										
Deelnemers voor wie wordt bijgedragen	1.218	1.303	1.450	1.698	2.509	2.840	3.108	3.294	3.292	3.418
Deelnemers met premievrije aanspraken	6.763	6.864	6.969	7.024	6.536	6.547	6.612	6.752	6.873	6.938
Pensioengerechtigden	10.852	11.211	11.497	11.715	11.904	12.056	12.146	12.285	12.333	12.434
Totaal	18.833	19.378	19.916	20.437	20.949	21.443	21.866	22.331	22.498	22.790

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Vermogenspositie										
Fondsvermogen	6.096	5.577	5.473	4.967	5.329	5.093	4.839	5.008	4.455	4.490
Voorziening pensioenverplichtingen	4.061	4.364	4.233	3.825	3.807	3.914	3.745	3.700	3.204	3.378
Dekkingsgraad (nominaal)	150%	128%	129%	130%	140%	130%	129%	135%	139%	133%
Beleidsdekkingsgraad (nominaal)	144%	117%	127%	139%	139%	121%	134%			
Dekkingsgraad (reëel)	117%	96%	104%	114%	113%	99%	105%	102%	106%	99,7%

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Premiebijdragen										
Feitelijke premie	61,7	0,5	-	-	31,5	-	7,0	28,0	42,2	41,9
Waarvan deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-	-	1,0	1,1	1,1	1,1
Kostendekkende premie	-	-	-	-	-	-	10,0	62,0	48,3	62,6

Pensioenuitkeringen (netto)	-151	-153	-153	-153	-154	-157	-156	-157	-156	-157
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in €	291	279	272	242	227	180	168	-	-	-
Beleggingsopbrengsten	613	259	663	-204	361	414	2	690	80	700

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Beleggingen										
Vastrentende waarden	3.726	3.213	3.120	2.857	2.909	2.728	2.553	2.393	2.302	1.694
Aandelen	1.708	1.874	1.864	1.652	1.937	1.936	1.776	2.270	1.661	1.988
Vastgoed	505	444	492	465	433	421	513	398	349	331
Derivaten	153	144	51	-18	53	20	-231	67	-124	212
Overige beleggingen	104	67	35	4	0	0	0	0	266	436
Totaal belegd vermogen	6.196	5.742	5.562	4.960	5.332	5.105	4.611	5.128	4.454	4.661

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Rendementen (1 jaar)										
Groeiportefeuille	18,7%	1,3%	19,4%							
Stabiele rendementsportefeuille	-0,7%	2,6%	5,4%							
Vastrentende waarden				0,6%	1,0%	7,5%	4,2%	11,7%	-1,5%	12,4%
Aandelen				-7,9%	11,8%	9,3%	9,4%	15,4%	24,1%	19,8%
Vastgoed				12,2%	6,9%	9,3%	14,1%	18,9%	3,9%	5,5%
Totaal (inclusief derivaten en overige beleggingen)	11,2%	5,0%	13,7%	-3,9%	7,3%	8,9%	0,2%	16,0%	1,9%	18,1%

Kosten vermogensbeheer (in Basispunten/gem belegd vermogen)	49	47	51	44	43	41	45			
Transactiekosten (in Basispunten/gem belegd vermogen)	8	8	13	9	12	9	12			

Strategische benchmarkbeschrijving

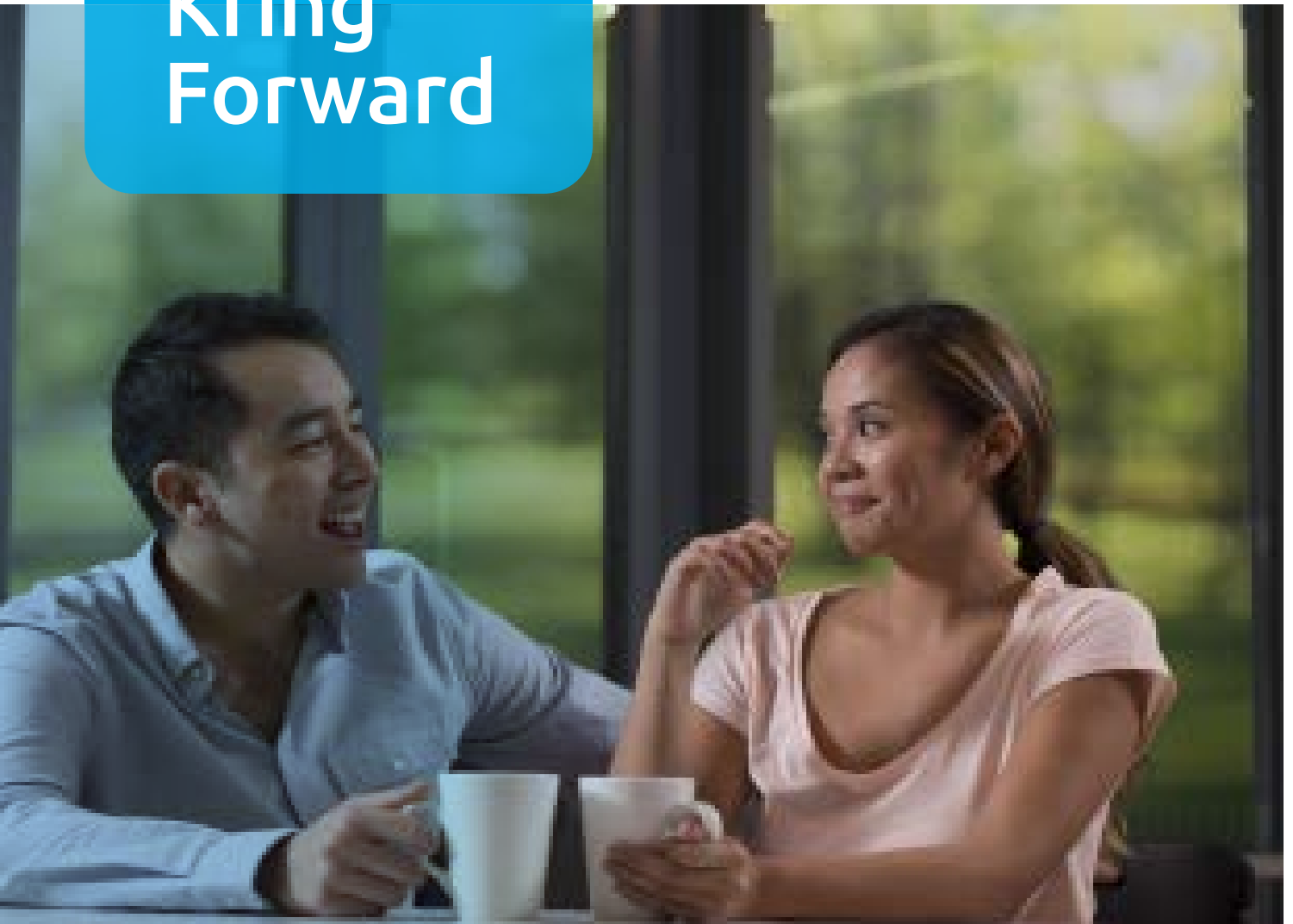
Asset Categorie	Benchmark
Beursgenoteerde aandelen	Customized aandelen benchmark
Vastrentende waarden	Customized vastrentende waarden benchmark
Onroerend goed	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
Private equity	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
ESG Value Creation	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
Cash	Euro short-term rate (€STR) minus 15 basis points pa

Beursgenoteerde Aandelen	
Developed Markets	iSTOXX World Net Return
Emerging Markets	MSCI Emerging Markets Total Return Net Dividends Reinvested

Vastrentende Waarden	
Wereldwijde Staatsobligaties	ICE BofAML Q771 Custom Index (100% hedged to EUR)
Euro Credits	ICE BofAML Euro Non Sovereign Index
Nederlandse Hypotheken	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
Diversified Income Fund	25% x Credit Suisse Western Europe Institutional Leveraged Loan Total return (100% hedged to Euro) + 75% x Bloomberg Barclays Pan European Floating ABS Bond Total Return (100% hedged to Euro)
High Yield Bonds	ICE BoA/ML Global High Yield IG Country Constrained (100% hedged to USD)
Emerging Markets	50% x JPM EMBI Global Diversified Comp (100% hedged to EUR) + 50% x JPM GBI-EM Global Diversified Comp

Onroerend Goed	
Indirect onroerend goed	Portefeuillerendement is benchmarkrendement hedged

Kring Forward

Financiële jaarrapportage

Balans per 31 december 2021

bedragen in '000 euro's

Na resultaatbestemming	Toelichting (vanaf pagina 96)	2021	2020
Activa			
Beleggingen voor risico van het pensioenfonds			
Vastrentende waarden	1	327.778	293.100
Aandelen	2	161.088	133.128
Vastgoed	3	30.215	22.046
Derivaten	4	5.394	19.692
Overige beleggingen	5	5.780	3.548
Subtotaal		530.255	471.514
Overige vorderingen en overlopende activa	6	9.332	3.873
Liquide middelen	7	116	141
Totaal		539.703	475.528
Passiva			
Reserves	8	99.553	60.713
Technische voorzieningen	9	423.115	391.933
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds			
Derivaten	4	11.424	4.115
Overige schulden en overlopende passiva	10	5.611	18.767
Totaal		539.703	475.528
Actuele dekkingsgraad		123,5%	115,5%
Beleidsdekkingsgraad		121,5%	110,5%

Staat van baten en lasten over 2021

bedragen in '000 euro's

	Toelichting (vanaf pag 105)	2021	2020
Premiebijdragen	11	50.020	65.261
Beleggingsresultaten	12	21.878	35.944
Pensioenuitkeringen	13	-838	-621
Pensioenuitvoeringskosten	14	-1.814	-1.698
Mutatie technische voorzieningen	15		
• Pensioenopbouw		-53.722	-44.530
• Indexering en overige toeslagen		-6.480	-6.488
• Rentetoevoeging		2.373	1.047
• Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		868	626
• Wijziging marktrente		28.651	-71.391
• Wijziging actuariële grondslagen		0	7.919
• Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-1.459	-36
• Overige mutaties		-1.413	684
Subtotaal mutatie technische voorzieningen		-31.182	-112.169
Indirect beleggingsresultaat indexatiedepot		-	-25
Saldo overdracht van rechten	16	1.539	-65
Saldo risicoherverzekering	17	-714	541
Bijdrage weerstandsvermogen Unilever APF		-82	-52
Overige baten en lasten		33	0
Saldo van baten en lasten		38.840	-12.884

Kasstroomoverzicht over 2021

bedragen in '000 euro's

	2021	2020
Verkopen en aflossingen van beleggingen	317.582	165.612
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	4.481	4.243
Ontvangen collateral	26.446	94.394
Ontvangen van derivaten	3.109	1.860
Onttrekking indexatiedepot	-	6.579
Saldo overboeking ¹	48.269	62.018
Aankopen beleggingen	-349.108	-253.064
Storting indexatiedepot	-	-69
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-42	-23
Betaald collateral	-48.158	-80.420
Betaald aan derivaten	-2.571	-1.966
Overige	-33	-516
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-25	-1.352
Netto kasstroom	-25	-1.352
Stand liquide middelen per 1 januari	141	1.493
Liquide middelen per 31 december	116	141

¹ Overboeking tussen beleggingsrekening kring Forward en bankrekening Unilever APF

Toelichting op de Financiële jaarrapportage kring Forward

bedragen in '000 euro's

Algemeen

Op 1 januari 2017 is Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Forward" opgegaan in Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland en vormt hierin de collectiviteitkring Forward (Forward), met een eigen afgescheiden pensioenvermogen, een eigen indexatie-, premie- en beleggingsbeleid en een eigen pensioenregeling.

Forward is op 20 februari 2015 opgericht, de pensioenregeling is ingegaan op 1 april 2015. De deelnemers van Forward bouwen pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling, waarbij het risico bij het collectief van deelnemers en gepensioneerden ligt.

Alle beleggingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde conform de 'Richtlijnen voor de jaarverslaggeving' (RJ610 'Pensioenfondsen') van de Raad voor de Jaarverslaggeving, de beursgenoteerde beleggingen op basis van de marktnotering per balansdatum en niet-beursgenoteerde beleggingen met behulp van algemeen aanvaarde waarderingmodellen en waarde-ringstechnieken. Synoniem van de reële waarde is marktwaarde en internationaal 'fair value'.

Deze financiële jaarrapportage is opgesteld in euro's.

Grondslagen voor waardering

Vastrentende waarden

De staats- en bedrijfsobligaties zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen (mid/bid) aan de diverse beurzen op balansdatum.

Hypothekeken zijn opgenomen tegen reële waarde. Bij de bepaling van deze waarde worden door de uitvoerder beheerde waarderingmodellen gebruikt en wordt de Euroswaprente gehanteerd plus een variabele spread op basis van consumententarieven.

Senior Loans zijn opgenomen tegen reële waarde inclusief de lopende rente. Bij de bepaling van deze waarde wordt rekening gehouden met de actuele marktrente, de resterende looptijd, het aflossingspatroon en het risico van vervroegde aflossing.

Asset Backed Securities zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum.

Emerging Markets Debt en High Yield zijn opgenomen tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum.

Beleggingen in geldmarktfondsen worden opgenomen tegen de reële waarde.

Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleggen in vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen de reële waarde op balansdatum, doorgaans de intrinsieke fondswaarde per participatie.

Aandelen

De beursgenoteerde aandelen zijn opgenomen tegen de reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleggen in aandelen worden gewaardeerd tegen de waarde op balansdatum.

Private equity beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde. De waarde wordt bepaald door de officiële waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze ook niet beschikbaar is, zullen de laatst bekende officiële waarderings verhoogd met de investeringen en verlaagd met desinvesteringen/distributies in de resterende periode, worden gebruikt als waardering.

Vastgoedbeleggingen (Indirect)

De beursgenoteerde vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de marktnotering per balansdatum.

Derivaten

Forward kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals renteswaps, valutaderivaten en futures. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties.

De rente- en inflatieswaps worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de in de markt geldende €STR swapcurve.

Valutatermijncontracten worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de valutatermijncontracten is dit de forwardkoers van alle afzonderlijke afgesloten valutatermijncontracten.

Overige beleggingen

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Deze bestaan uit beleggingen in twee Uninvest Sustainability Fondsen (USF I en USF II). De waarde wordt bepaald door de officiële waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze niet beschikbaar is, zal de meest recente waardering, verhoogd met investeringen en verlaagd met desinvesteringen/ distributies in de tussenliggende periode, gebruikt worden als waardering.

Overige vorderingen en overlopende activa

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs, eventueel verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen. Na eerste verwerking zijn vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves

Overige reserves

De overige reserves worden salderend bepaald en zijn het restant tussen het belegd vermogen en overige activa enerzijds, en de voorziening pensioenverplichtingen en overige passiva anderzijds.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds

De voorziening pensioenverplichtingen (VPV) voor de actieve deelnemers is gewaardeerd op actuele waarde, en is gelijk aan de contante waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken. De VPV voor de deelnemers, van wie de deelneming aan Forward wordt voortgezet in het kader van arbeidsongeschiktheid, is vastgesteld als de contante waarde van de bereikbare aanspraken. De VPV voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is gelijk aan de contante waarde van de toegekende aanspraken. In de VPV per 31 december 2021 is rekening gehouden met de toegekende indexatie per 1 januari 2022.

De VPV is verder berekend met inachtneming van de volgende grondslagen en veronderstellingen:

Rekenrente

De gehanteerde rekenrente is gelijk aan de RTS (rentetermijnstructuur) overeenkomstig de richtlijnen van DNB per 31 december 2021.

Overlevingstafels

Voor zowel mannen als vrouwen wordt gereserveerd volgens de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) in september 2020 gepubliceerde Prognosetafel 2020, met startjaar 2022. Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van ervaringssterfte Willis Towers Watson 2020 correctiefactoren voor deelnemers.

Gezinssamenstelling

Voor niet-pensioentrekkenden is een partnerfrequentie van 100% aangenomen, die na de 68-jarige leeftijd afloopt volgens de sterftegrondslagen voor de mee-verzekerde partner. Voor pensioentrekkenden is uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat.

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is in alle gevallen op drie jaar gesteld, waarbij de mannelijke deelnemer drie jaar ouder wordt verondersteld. Er wordt verondersteld dat de partner van een mannelijke deelnemer een vrouw is en dat de partner van een vrouwelijke deelnemer een man is.

Kosten

De jaarlijkse administratiekosten (onder aftrek van vrijval excasso-opslag uit de VPV) van Forward wordt direct uit de ontvangen pensioenpremie gefinancierd. Naast de uitvoeringskosten dient Forward een excasso-voorziening te vormen om de toekomstige kosten te kunnen dekken. De excasso-opslag is 3%.

Herverzekering

In het pensioenreglement van Forward zijn premievrijstelling bij invaliditeit (PVI) en een arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP) opgenomen. Tevens biedt Forward een vrijwillige Anw-hiaatverzekering aan.

De risico's op overlijden en arbeidsongeschiktheid zijn relatief groot ten opzichte van de omvang van het startende pensioenfonds, waardoor tegenvallende schades een onevenredig groot effect zouden hebben op de dekkingsgraad. Forward heeft daarom het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd vanaf 1 april 2015.

Overige schulden en overlopende passiva

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs. Na eerste verwerking zijn schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

Omrekening vreemde valuta

Transacties die in vreemde valuta gedurende het boekjaar zijn afgesloten, zijn omgerekend tegen de werkelijk verrekende valutakoersen. Activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de valutakoersen per balansdatum.

De koers op balansdatum van de euro ten opzichte van de belangrijkste valuta is:

	2021	2020
USD	1,1372	1,2236
JPY	130,95	126,33
GBP	0,8396	0,8951
AUD	1,5641	1,5856
CHF	1,0362	1,0816

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar opgebouwde pensioenen onder aftrek van kortingen of bijbetalingen.

Beleggingsresultaten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan:

- dividend;
- interest;
- overige opbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waarde wijzigingen. De kosten van het vermogensbeheer,

zoals transactiekosten, provisies, kosten van custodians en externe vermogensbeheerders, zijn verrekend met de desbetreffende directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan de pensioengerechtigden uitgekeerde bedragen en afkopen.

Saldo overdracht van rechten

De post Saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Saldo risicoherverzekering

Deze bevat het saldo van de betaalde premie en ontvangen uitkering.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans

bedragen in '000 euro's

Algemeen

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van de kring kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Indien deze instrumenten worden gewaardeerd tegen de reële waarde worden deze gerangschikt onder 'Directe marktnoteringen'. Als niet direct een betrouwbare marktnotering voor de financiële instrumenten is aan te wijzen wordt de marktnotering

gerangschikt onder 'Afgeleide marktnoteringen' als de waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, en onder 'Waarderingsmodellen en -technieken' als de waarde wordt vastgesteld met behulp van waarderingsmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

De marktwaarde van de totale beleggingen wordt ultimo boekjaar als volgt weergegeven:

2021	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastrentende waarden	65.923	261.855	-	327.778
Aandelen	-	161.088	-	161.088
Vastgoed	30.215	-	-	30.215
Derivaten	-	-6.030	-	-6.030
Overige beleggingen	-	-	5.780	5.780
Totaal	96.138	416.913	5.780	518.831

2020	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastrentende waarden	65.718	227.382	-	293.100
Aandelen	-	133.128	-	133.128
Vastgoed	22.046	-	-	22.046
Derivaten	-	15.577	-	15.577
Overige beleggingen	-	-	3.548	3.548
Totaal	87.764	376.087	3.548	467.399

De beleggingen in de Uninvest Pools zijn geclassificeerd als afgeleide marktnotering, echter de inhoud van de beleggingen (look through) betreft genoteerde stukken.

Er zijn geen directe belangen in Unilever.

2021	Beursgenoteerd	Niet beursgenoteerd	Totaal
Vastrentende waarden	173.390	154.388	327.778
Aandelen	161.088	-	161.088
Vastgoed	30.215	-	30.215
Derivaten	-	-6.030	-6.030
Overige beleggingen	-	5.780	5.780
Totaal	364.693	154.138	518.831

2020	Beursgenoteerd	Niet beursgenoteerd	Totaal
Vastrentende waarden	154.217	138.883	293.100
Aandelen	133.128	-	133.128
Vastgoed	22.046	-	22.046
Derivaten	-	15.577	15.577
Overige beleggingen	-	3.548	3.548
Totaal	309.391	158.008	467.399

Het mutatieoverzicht beleggingen ziet er als volgt uit:

2021	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Her- waardering	Stand 31 december
Vastrentende waarden	293.100	62.109	-15.598	-9.607	-2.226	327.778
Aandelen	133.128	123.164	-127.430	-	32.226	161.088
Vastgoed	22.046	-	-32	-	8.201	30.215
Derivaten	15.577	-	-889	-	-20.718	-6.030
Overige beleggingen	3.548	1.270	-	-	962	5.780
Totaal	467.399	186.543	-143.949	-9.607	18.445	518.831

2020	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Her- waardering	Stand 31 december
Vastrentende waarden	227.374	74.969	-29.695	14.783	5.669	293.100
Aandelen	103.264	24.417	-	-	5.447	133.128
Vastgoed	22.749	2.850	-	-	-3.553	22.046
Derivaten	-9.705	-	25	-	25.257	15.577
Overige beleggingen	1.667	1.860	-	-	21	3.548
Totaal	345.349	104.096	-29.670	14.783	32.841	467.399

De overige mutaties bij vastrentende waarden bestaan uit gesaldeerde transacties op de geldmarkt.

1 Vastrentende waarden

Specificatie naar soort	2021 %	2020 %
Obligaties	53	53
Hypotheekfondsen	26	23
Senior Loans/Asset Backed	12	11
Geldmarkt	9	13
Totaal	100	100

Portefeuilleverdeling	2021 %	2020 %
Staatsobligaties	10	8
Bedrijfsobligaties	44	45
Hypotheekfondsen	25	23
Senior Loans/Asset Backed	12	11
Geldmarkt	9	13
Totaal	100	100

Kredietwaardigheid	2021 %	2020 %
AAA rating	19	21
AA rating	32	29
A rating	9	10
BBB rating	19	19
Lager dan BBB	20	19
Geen rating	1	2
Totaal	100	100

Contractuele looptijd	2021 %	2020 %
Resterende looptijd < 1 jaar	19	20
Resterende looptijd 1-5 jaar	19	18
Resterende looptijd > 5 jaar	62	62
Totaal	100	100

Duration	2021	2020
Duration (gemiddeld in jaren)	5,5	6,1

2 Aandelen

Specificatie naar regio ¹	2021 %	2020 %
Europa ex Verenigd Koninkrijk	16	16
Verenigd Koninkrijk	4	5
Noord-Amerika	55	49
Asia Pacific	9	9
Emerging Markets	16	21
Totaal	100	100

¹ inclusief de beleggingen in Unigest Pools

Specificatie naar sector ¹	2021 %	2020 %
Energie	3	2
Materialen	5	5
Industrie	9	10
Consumenten: Auto/Media e.d.	13	12
Consumenten: Voeding/Drank	6	7
Gezondheid	11	11
Financiële instellingen	19	19
Informatietechnologie	26	23
Telecommunicatie	6	9
Nutsbedrijven	2	2
Totaal	100	100

¹ inclusief de beleggingen in Unigest Pools

3 Vastgoed

Specificatie naar regio	2021 %	2020 %
Europa	16	19
Azië en Pacific	20	25
Noord-Amerika	64	56
Totaal	100	100

Specificatie naar soort	2021 %	2020 %
Beursgenoteerd	100	100
Niet beursgenoteerd	-	-
Totaal	100	100

Forward belegt uitsluitend in indirect vastgoed.

4 Derivaten

Forward kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals renteswaps en valutaderivaten. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties.

Per saldo is de totale marktwaarde van de derivaten per eind 2021 € -6 miljoen (2020: € 16 miljoen).

Als onderpand is per saldo € 6 miljoen aan cash betaald (2020: € 15 miljoen ontvangen).

Renteswaps

De totale nominale waarde van de afgesloten renteswaps bedraagt € 31 miljoen (2020: € 37 miljoen) en hiermee is ongeveer 31% van de rentemismatch (rentegevoeligheid van de kring) afgedekt. Per eind 2020 was dit ook ongeveer 31%. Ultimo 2021 is de totale marktwaarde van deze derivaten € -6 miljoen, eind 2020 was dit € 16 miljoen.

	Onderliggende waarde	Actuele waarde	Positieve waarde (vordering)	Negatieve waarde (schuld)
Renteswaps 2021	31.190	-6.030	5.394	-11.424
Renteswaps 2020	36.690	15.577	19.692	-4.115

Afdekkingspercentage	2021 %	2020 %
Renteswaps	31	31

5 Overige beleggingen

De overige beleggingen bestaan uit de belegging in twee Uninvest Sustainability Fondsen (USF I en USF II), beleggingsfondsen voor Unilever-ondernemingen die geheel gericht zijn op impactbeleggingen, investeringen in ondernemingen of projecten die daadwerkelijk bijdragen aan een beter milieu of betere sociale omstandigheden.

	2021	2020
USF I	4.165	2.808
USF II	1.615	740
Totaal	5.780	3.548

De USF's bestaan uit diverse beleggingscategorieën:

Specificatie naar portefeuille	2021 %	2020 %
Private Debt	26	31
Real Assets	16	26
Private Equity	48	27
Overig	10	16
Totaal	100	100

6 Overige vorderingen en overlopende activa

	2021	2020
Te vorderen dividendbelasting	80	-
Lopende interest beleggingen	17	181
Vordering uit collateral management	6.288	-
Vordering op Unilever APF		
• Unilever	91	85
• banksaldo	831	804
• risicoherverzekering	1.814	2.779
• overig	211	24
Totaal te vorderen van Unilever APF	2.947	3.692
Totaal	9.332	3.873

7 Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking en bestaan uit rekening courantsaldi bij The Bank of New York Mellon (beleggingsrekeningen).

8 Reserves

	2021	2020		
Indexatiereserve				
Stand per 1 januari	-	6.604		
Aanwending indexatiereserve	-	-6.579		
Storting indexatiereserve	-	-		
Indirect beleggingsresultaat	-	-25		
Stand per 31 december	0	0		
Overige reserves				
Stand per 1 januari	60.713	66.993		
Resultaat	38.840	-6.280		
Stand per 31 december	99.553	60.713		
Totaal reserves	99.553	60.713		
Stand per 1 januari	60.713	73.597		
Bestemming saldo van baten en lasten	38.840	-12.884		
Stand per 31 december	99.553	60.713		
Solvabiliteit in % van voorziening pensioenverplichtingen		2021		2020
Minimaal Vereist eigen vermogen	4,4%	18.562	4,5%	17.425
Vereist eigen vermogen	22,5%	95.230	21,9%	98.874 ¹
Aanwezig eigen vermogen	23,5%	99.553	15,5%	60.713

¹ Het Vereist eigen vermogen (VEV) ultimo 2020 is uitgedrukt als percentage van de te verwachten voorziening pensioenverplichting (VPV) ultimo 2021, in verband met de snel groeiende VPV van Forward. Vanaf 31 december 2021 wordt het VEV uitgedrukt als percentage van de liggende VPV per berekeningsdatum.

Unilever heeft in 2015 € 15 miljoen gestort in een depot waaruit de eerste jaren de indexatie van de pensioenen voor de actieve deelnemers is betaald. In de balans van Forward werd er onderscheid gemaakt tussen enerzijds de waarde van het indexatiedepot op de balansdatum die als activa werd meegenomen en anderzijds de indexatiereserve die als passiva werd meegenomen. Deze indexatiereserve was een bestemmingsfonds en werd niet meegenomen in het pensioenvermogen en de dekkingsgraadberekening. De indexatiereserve was gelijk aan de waarde van het depot op balansdatum, verrekend met eventuele mutaties na balansdatum.

Per eind 2020 was het indexatiedepot niet meer toereikend voor volledige indexatie en de laatste gelden in het depot (€ 6,6 miljoen) zijn eind december onttrokken voor gedeeltelijke indexatie per 1 januari 2021. Sinds eind 2020 is het indexatiedepot leeg.

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad wordt berekend door het totale fondsvermogen te delen door de voorziening

	2021	2020
Actuele dekkingsgraad	123,5%	115,5%
Beleidsdekkingsgraad	121,5%	110,5%
TBI-dekkingsgraad	128,6%	126,4%
Vereiste dekkingsgraad	122,5%	121,9%
Reële dekkingsgraad	94,5%	87,4%

pensioenverplichtingen. Het fondsvermogen bestaat uit de activa enerzijds en de derivaten en de overige schulden en overlopende passiva anderzijds.

Sinds 1 januari 2015 kent het Nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK) naast het begrip dekkingsgraad ook het begrip beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele, nominale dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden. In het nFTK is de toekomstbestendige indexatiegrens (TBI-dekkingsgraad) geïntroduceerd. Dit is de dekkingsgraad waaraan de beleidsdekkingsgraad minimaal moet voldoen alvorens de indexatie volledig te kunnen toekennen.

De reële dekkingsgraad wordt berekend door de beleidsdekkingsgraad te delen door de TBI-dekkingsgraad. De vereiste dekkingsgraad dient als solvabiliteitsbuffer voor de risico's die Forward loopt.

9 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen naar soort deelnemer	2021	2020
Actieve deelnemers	261.628	246.471
Gewezen deelnemers	139.016	130.804
Pensioengerechtigden	22.471	14.658
Totaal	423.115	391.933

Als de rente voor alle looptijden met 1%-punt stijgt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 27% af. Als de rente voor alle looptijden met 1%-punt daalt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 41% toe.

In het reglement is opgenomen dat de hoogte van de voorwaardelijke indexatie aan actieve en arbeidsongeschikte deelnemers gelijk is aan de cao-loonstijging

over het voorgaande jaar. In 2021 is er een cao loonronde geweest van 2,0%, waarvan 1,28% is toegekend.

De voorwaardelijke indexatie voor de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden is gelijk aan de prijsstijging (CPI alle huishoudens, afgeleid). De indexatie voor de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden bedraagt per 1 januari 2022 3,28%, waarvan 2,1% is toegekend.

Beide verhogingen zijn in de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2021 opgenomen.

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag.

De pensioengrondslag is gelijk aan het basisloon, vakantietoeslag en als vast te beschouwen uitkeringen onder aftrek van de franchise. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioenen. Jaarlijks worden de opgebouwde aanspraken geïndexeerd conform het indexatiebeleid zoals in het pensioenreglement is vastgelegd. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling als een uitkeringsovereenkomst.

Mutaties alle categorieën in aantallen 2021	Actieve Deelnemers	Gewezen Deelnemers	Pensioen-gerechtigden
Stand per 1 januari	2.450	2.165	174
Nieuwe toetredingen	489	-	-
Herintredingen	14	-14	-
Uittreding met premievrije aanspraken	-238	237	-
Waardeoverdracht	-	-16	-
Ingang pensioen	-14	-27	55
Overlijden	-8	-1	-2
Afkoop	-	-1	-
Andere oorzaken	-1	4	-2
Stand per 31 december	2.692	2.347	225

10 Overige schulden en overlopende passiva

	2021	2020
Beleggingen	4.000	1.700
Schulden uit collateral management	-	15.424
Schuld aan Unilever APF		
• Unilever	457	324
• loonheffing	31	21
• risicoherverzekering	-	53
• nog te verwerken verzekeringstechnische transacties	840	835
• personeelsgerelateerd verplichtingen	91	98
• overige	192	312
Totaal schuld aan Unilever APF	1.611	1.643
Totaal	5.611	18.767

Integrale risicobeheersing en transparantie

Voor het risicobeleid, integraal risicobeheer en transparantie verwijzen wij naar het Bestuursverslag. De kwantitatieve elementen hebben we opgenomen in de individuele toelichtingen op de balans en de staat van baten en lasten.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ultimo 2021 staan de volgende commitments uit:

- Hypotheken € 12 miljoen
(2020: € 3 miljoen)
- USF I € 2 miljoen
(2020: € 2 miljoen)
- USF II € 12 miljoen
(2020: € 12 miljoen)

De deelnemers van Forward bouwen pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling. Unilever betaalt een jaarlijks vastgestelde premie en is daarna niet verantwoordelijk voor eventuele tekorten bij de kring.

De risico's liggen daarmee bij het collectief van deelnemers en gepensioneerden. Feitelijk is dit het risico dat de pensioenen bij tekorten niet of niet volledig worden geïndexeerd of in het uiterste geval zelfs nominaal worden verlaagd.

Verbonden partijen

Unilever APF voert via de collectiviteitskring Forward de pensioenovereenkomsten, zoals Unilever die met de werknemers heeft afgesloten, uit. Dit is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen Forward en Unilever. In deze uitvoeringsovereenkomst zijn onder meer vastgelegd hoe de door Unilever verschuldigde premie wordt berekend en de wijze van toeslagverlening.

Toelichting op de staat van baten en lasten

bedragen in '000 euro's

11 Premiebijdragen

	2021	2020
Werkgever	45.950 ¹⁾	61.470
Werknemer	4.070	3.791
	50.020	65.261

Kostendeekkende premie	2021	2020
Onvoorwaardelijke aanspraken en risicopremies	57.194	44.405
Solvabiliteitsopslag	12.869	11.989
Opslag uitvoeringskosten	1.787	1.698
	71.850	58.092

Toetsingspremie	2021	2020
Onvoorwaardelijke aanspraken en risicopremies	20.912	47.706
Solvabiliteitsopslag	-	12.881
Opslag financiering indexatie	22.831	-
Opslag uitvoeringskosten	1.787	1.934
	45.530	62.521

CDC premie	2021	2020
Onvoorwaardelijke aanspraken en risicopremies	-	64.048
Solvabiliteitsopslag	-	-
Opslag uitvoeringskosten	-	1.934
	0	65.982

Feitelijke premie	2021	2020
Premie basisregeling	49.902	65.137
Premie ANW-hiaat verzekering	118	124
	50.020	65.261

¹ Exclusief de compensatie voor de werknemers met worklevel 1 & 2 zoals overeengekomen in het cao akkoord van 2021. Deze compensatie is via de salarissen uitbetaald.

De jaarlijkse administratiekosten (onder aftrek van vrijval excasso-opslag uit de VPV) van Forward worden direct uit de ontvangen pensioenpremie gefinancierd. Daarnaast dient Forward een excassovoorziening te vormen ter financiering van toekomstige uitvoeringskosten. De excasso-opslag is 3%.

De zuivere kostendekkende premie

De zuivere kostendekkende premie is achteraf vastgesteld en geeft de waarde van de pensioenaangroei in 2021 weer en de daarbij behorende solvabiliteitsmarge per 31 december 2021 van 22,5% en is inclusief de werkelijke uitvoeringskosten (onder aftrek van vrijval excasso-opslag uit de VPV). Deze premie is vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur gepubliceerd door DNB per 31 december 2020.

De toetsingspremie

Vanaf 1 januari 2021 is de definitie van de toetsingspremie gewijzigd. Tot die datum was de toetsingspremie:

- de kostendekkende premie die vooraf is bepaald.
- inclusief een solvabiliteitsmarge van 27%
- inclusief de geschatte uitvoeringskosten.
- bepaald op basis van de rentetermijnstructuur gepubliceerd door DNB per 31 oktober 2019

Vanaf 1 januari 2021 is de toetsingspremie de gedempte kostendekkende premie en is achteraf vastgesteld. De toetsingspremie is bepaald op basis van de door DNB geformuleerde richtlijnen voor de

gedempte kostendekkende premie. In deze premie worden de werkelijke uitvoeringskosten meegenomen. Bij de vaststelling wordt de rendementscurve gebruikt die gebaseerd is op:

- de door DNB gepubliceerde RTS per 31 oktober 2020, deze RTS staat vast vanaf 1 januari 2021 tot de implementatie van een regeling op basis van het Pensioenakkoord, maar uiterlijk tot 1 januari 2026;
- de maximale parameters conform commissie parameters juni 2019;
- de strategische ratingverdeling per 31 december 2020;

De feitelijke (CDC) premie

Tot 1 januari 2021 is de CDC premie bepaald op basis van de in de abtn en de uitvoeringsovereenkomst met Unilever geformuleerde grondslagen. Vanaf 1 januari 2021 is de CDC premie gelijk aan de feitelijke premie en wordt bepaald als een vast percentage van de pensioengrondslagsom van 37% conform de afspraken in de uitvoeringsovereenkomst met Unilever.

De totaal ontvangen feitelijke premie is hoger dan de toetsingspremie.

12 Beleggingsresultaten

2021	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastrentende waarden	2.157	-2.226	-482	-551
Aandelen	2.056	32.226	-237	34.045
Vastgoed	-	8.201	-44	8.157
Derivaten	-	-20.718	-9	-20.727
Overige beleggingen	-	962	-8	954
Totaal	4.213	18.445	-780	21.878
2020	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastrentende waarden	2.131	5.669	-371	7.429
Aandelen	1.538	5.447	-168	6.817
Vastgoed	25	-3.553	-28	-3.556
Derivaten	-	25.257	-20	25.237
Overige beleggingen	-	21	-4	17
Totaal	3.694	32.841	-591	35.944

Vermogensbeheerkosten

De kosten van vermogensbeheer bestaan uit directe en indirecte vermogensbeheerkosten.

De directe kosten vermogensbeheer bestaan uit € 366.000 Fiduciair beheer (2020: € 405.000), € 14.000 bewaarloon (2020: € 11.800) en € 400.000 overige kosten (2020: € 174.000).

13 Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	-471	-301
Partnerpensioen	-364	-305
Afkopen	-3	-15
Totaal	-838	-621

Mutaties pensioengerechtigden in aantallen	Ouderdoms- pensioen	Partner- pensioen	Overig
Stand per 1 januari	145	21	8
Ingang pensioen	41	8	6
Overlijden	-2	-	-
Afkoop	-	-	-
Andere oorzaken	-	-	-2
Stand per 31 december	184	29	12

14 Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Salarissen	645	559
Sociale lasten	81	77
Pensioenkosten	323	201
Automatiseringskosten	241	323
Kostendoorbelasting Unilever Nederland	87	115
Controle en advies	277	314
Overige	160	109
Totaal	1.814	1.698

Vergoeding externe accountant

De externe accountantskosten bedragen € 72.000 en hebben betrekking op de controle van de financiële jaarrapportage en de jaarstaten van De Nederlandsche Bank (2020: € 55.000).

15 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben. Ook zijn hierin de risicopremies voor overlijden en invaliditeit opgenomen.

Indexering en overige toeslagen

Er wordt geen rekening gehouden met (toekomstige) indexering. Indexaties per 1 januari worden in het voorgaande boekjaar meegenomen. De indexatie per 1 januari 2022 is dus meegenomen in de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2021.

Rentetoevoeging

De benodigde rente is gelijk aan de éénjaarsrente van de door DNB gepubliceerde rentecurve. De benodigde rente wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval aan bruto uitkeringen en de afkopen van pensioenen, die in het boekjaar hebben plaatsgevonden zijn opgenomen in deze posten.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de RTS zoals door de DNB is gepubliceerd per die datum. Het effect van de verandering van de rente wordt verantwoord onder wijziging marktrente.

Wijziging actuariële grondslagen

In 2021 zijn er geen wijzigingen in de actuariële grondslagen.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De waarde van overgenomen en overgedragen pensioenverplichtingen wordt bepaald op basis van de door de Pensioenfederatie gepubliceerde grondslagen voor individuele waardeoverdrachten.

Overige mutaties

Deze bestaan uit: technisch resultaat € -1,327 miljoen en overige oorzaken € -0,086 miljoen.

16 Saldo overdracht van rechten

	2021	2020
Inkomende waardeoverdrachten	2.122	498
Uitgaande waardeoverdrachten	-583	-563
Totaal	1.539	-65

17 Saldo risicoherverzekering

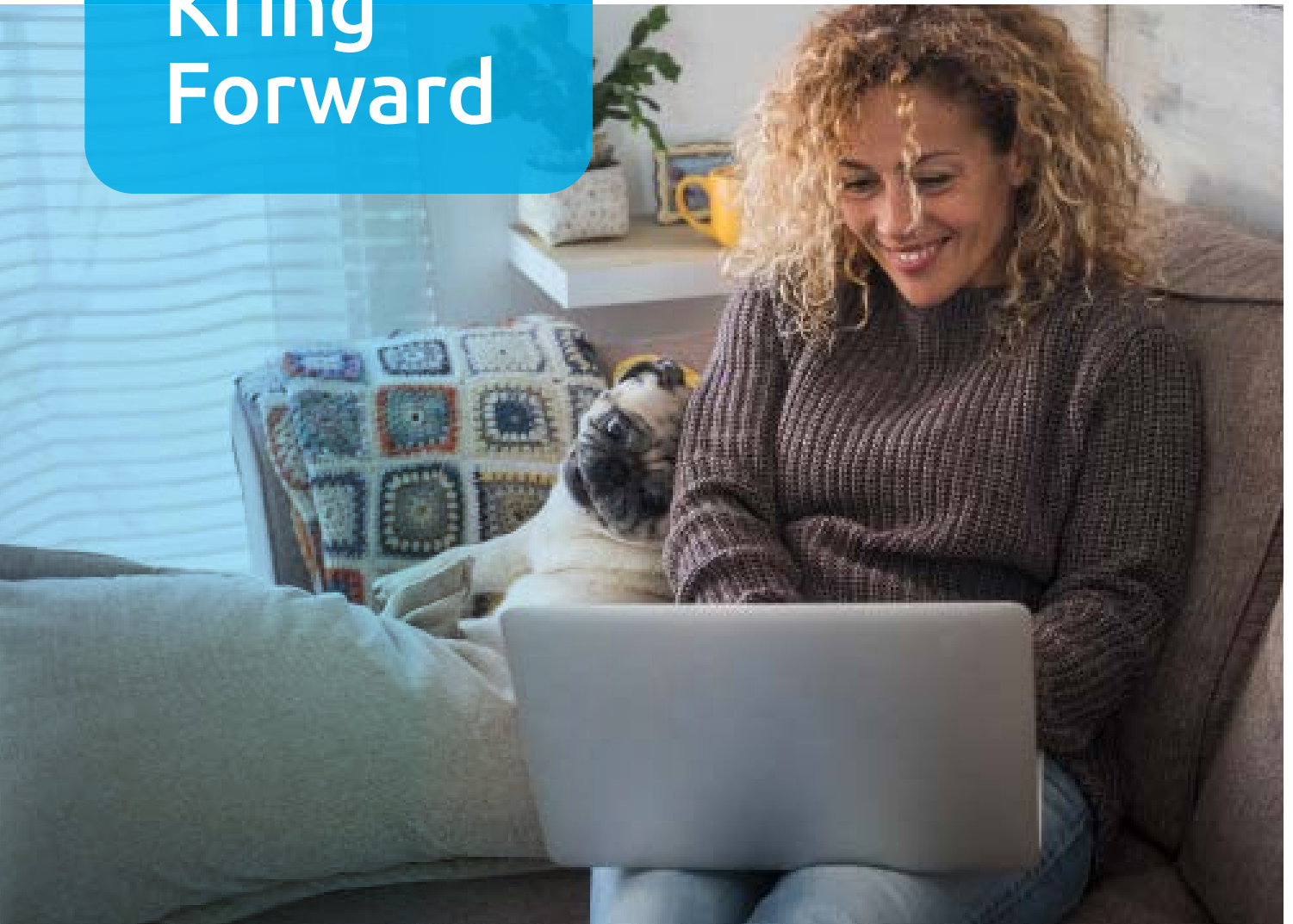
	2021	2020
Betaalde premie overlijdensrisicoherverzekering	-805	-643
Betaalde premie arbeidsongeschiktheidsrisicoherverzekering	-1.231	-1.181
Uitkering overlijdensrisicoverzekring	1.702	-
Uitkering arbeidsongeschiktheidsrisicoherverzekering	-380	2.365
Totaal	-714	541

Omdat de risico's voor arbeidsongeschiktheid en overlijden relatief groot zijn ten opzichte van de omvang van Forward, waardoor tegenvallende schades een onevenredig groot effect zouden hebben op de dekkingsgraad, is besloten om de overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's van Forward volledig over te dragen aan een herverzekeraar. Het risicoherverzekeringscontract is een verzekering op risicobasis.

Bestemming saldo baten en lasten

Het saldo baten en lasten over 2021 is ten gunste gekomen van de overige reserves.

Kring Forward

Overige gegevens

Kerncijfers laatste 7 jaar

bedragen in '000 euro's

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Aantallen deelnemers							
Deelnemers voor wie wordt bijgedragen	2.692	2.450	2.475	2.417	3.008	3.178	3.129
Deelnemers met premievrije aanspraken	2.347	2.165	2.015	1.707	735	411	149
Pensioengerechtigden	225	174	138	94	72	42	13
Totaal	5.264	4.789	4.628	4.218	3.815	3.631	3.291

Vermogenspositie							
Fondsvermogen	522.668	452.646	346.758	244.379	191.668	126.528	62.210
Voorziening pensioenverplichtingen	423.115	391.933	279.764	186.252	131.993	88.704	38.194
Dekkingsgraad (nominaal)	124%	116%	124%	131%	145%	143%	163%
Beleidsdekkingsgraad (nominaal)	122%	111%	125%	140%	145%	142%	182%
Dekkingsgraad (reëel)	95%	87%	96%	109%	113%	110%	134%

Premiebijdragen							
Feitelijke premie	50.020	65.261	48.550	52.354	61.890	54.798	68.463 ¹
Waarvan deelnemersbijdrage	4.070	3.791	3.764	4.103	4.400	4.511	3.345
Kostendekkende premie	71.850	58.092	47.537	49.503	57.060	50.900	40.762

Pensioenuitkeringen (netto)	-838	-621	-482	-414	-343	-119	-14
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in €	622	647	802	712	661	577	425
Beleggingsopbrengsten	21.878	35.944	55.446	-3.939	3.673	10.218	-6.127

Beleggingen							
Vastrentende waarden	327.778	293.100	227.374	162.323	126.716	86.469	45.198
Aandelen	161.088	133.128	103.264	67.425	56.091	38.486	19.266
Vastgoed	30.215	22.046	22.749	13.388	9.287	7.322	3.203
Derivaten	-6.030	15.577	-9.705	2.156	-1.189	-1.691	-4.586
Overige beleggingen	5.780	3.548	1.667	204			
Totaal belegd vermogen	518.831	467.399	345.349	245.496	190.905	130.586	63.081

Rendementen (1 jaar)							
Groeiportefeuille	16,2%	0,9%	19,6%	-5,2%	7,5%	10,3%	-4,9%
Stabiele rendementsportefeuille	-0,8%	3,3%	5,2%	0,1%	1,7%	3,3%	-0,9%
Renteswaps	-4,6%	7,5%	7,7%	1,8%	-0,7%	8,1%	-17,3%
Totaal (inclusief derivaten en overige beleggingen)	4,5%	9,5%	22,0%	1,4%	2,3%	16,0%	-20,5%

Kosten vermogensbeheer (in Basispunten/gem belegd vermogen)	49	59	65	70	64	58	39
Transactiekosten (in Basispunten/gem belegd vermogen)	8	8	15	11	10	3	5

¹ 2015: inclusief € 15 miljoen garantiestorting en € 15 miljoen indexatiedepot.

Strategische benchmarkbeschrijving

Asset Categorie	Benchmark
Diversified Growth	Customized Diversified Growth
Stable Return	Customized Stable Return
Cash	€STR - 15 bp

Diversified Growth	
Developed Markets	iSTOXX World Net Return
Global Emerging Markets	MSCI Emerging Markets Total Return Net Dividends Reinvested
Listed Real Estate	FTSE EPRA/NAREIT Developed Net Dividends Reinvested
High Yield Obligaties	ICE BoA/ML Global High Yield IG Country Constrained (100% hedged to EUR)
Emerging Markets Debt	50% x JPM EMBI Diversified Comp (100% hedged to EUR) + 50% x JPM GBI-EM Global Diversified Comp
Diversified Income Fund	25% x Credit Suisse Western Europe Institutional Leveraged Loan Total Return (100% hedged to Euro) + 75% x Bloomberg Barclays Pan European Floating ABS Bond Total Return (100% hedged to Euro)

Stable Return	
Staatsobligaties	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
Credit obligaties	ICE BoA/ML Q772 Custom (100% hedged to EUR)
Nederlandse Hypotheken	Portefeuillerendement is benchmarkrendement

Overlay	
Nominal Interest Rates Swaps	Portefeuillerendement is benchmarkrendement

APF Unilever

Overige gegevens

Actuariële verklaring - kring Progress

Opdracht

Door Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland te Rotterdam is voor collectiviteitskring Progress aan Actuva Actuariële Diensten de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op EUR 30.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven EUR 1.500.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door de collectiviteitskring Progress verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitskring Progress. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met de balansdatum aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitskring Progress in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld. Het eigen vermogen van de collectiviteitskring Progress is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitskring Progress op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland collectiviteitskring Progress is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening goed. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen realistisch zijn.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Volendam, 2 juni 2022

drs. J.H.H. Tuijp, AAG

verbonden aan
Actuva Actuariële Diensten

Actuariële verklaring - kring Forward

Opdracht

Door Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland te Rotterdam is voor collectiviteitskring Forward aan Actuva Actuariële Diensten de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op EUR 2.500.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven EUR 140.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door de collectiviteitskring Forward verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitskring Forward. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met de balansdatumaanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitskring Forward in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld. Het eigen vermogen van de collectiviteitskring Forward is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitskring Forward op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland collectiviteitskring Forward is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Volendam, 2 juni 2022

drs. J.H.H. Tuijp, AAG

verbonden aan
Actuva Actuariële Diensten

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de Raad van Bestuur van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland per 31 december 2021 en van het saldo van baten en lasten over 2021, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland ('de Stichting' of 'Unilever APF') te Rotterdam gecontroleerd. De jaarrekening omvat de jaarrekening van het fonds, de financiële jaarrapportage van Kring Progress en de financiële jaarrapportage van Kring Forward.

De jaarrekening van Unilever APF bestaat uit

- 1 de balans per 31 december 2021;
- 2 de staat van baten en lasten over 2021;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2021; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De financiële rapportage van Kring Progress omvat:

- 1 de balans per 31 december 2021;
- 2 de staat van baten en lasten over 2021;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2021; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

KPMG Accountants N.V. een wettelijk vereenzelvde eenmanszaak is bij bescheidenrecht ingeschreven onder nummer 30000000. KPMG is het KPMG-netwerk van zelfstandige lidmaatschappen die verbonden zijn aan het KPMG-netwerk Unilever en Europe-wide.

De financiële rapportage van Kring Forward omvat:

- 1 de balans per 31 december 2021;
- 2 de staat van baten en lasten over 2021;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2021; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van continuïteit, fraude en niet naleven wet- en regelgeving en de kernpunten van onze controle moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Materialiteit

Separate materialiteit voor Unilever APF en de collectiviteitskringen:

- Unilever APF: EUR 400.000, zijnde 3% van het totaal van stichtingskapitaal en overige reserves
- Kring Progress: EUR 30.000.000, zijnde 0,5% van het pensioenvermogen
- Kring Forward: EUR 2.500.000, zijnde 0,5% van het pensioenvermogen

Continuïteit, Fraude & Noclar

- Continuïteit: geen significante continuïteitsrisico's geïdentificeerd
- Fraude en niet naleven wet- en regelgeving (Noclar): risico op het doorbreken interne beheersing door de Raad van Bestuur (verondersteld risico)

Kernpunten

- Waardering van beleggingen voor risico van het pensioenfonds per collectiviteitskring
- Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds per collectiviteitskring

Oordeel

Goedkeurend

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit van zowel Unilever APF als de collectiviteitskringen bepaald, zoals weergegeven in de volgende tabel:

Onderdeel	Benchmark	Materialiteit (%)	Materialiteit x EUR 1.000	Rapportage-grens afwijkingen x EUR 1.000
Unilever APF	Totaal van stichtingskapitaal en overige reserves 2021	3	400	20
Kring Progress	Pensioenvermogen 2021	0,5	30.000	1.500
Kring Forward	Pensioenvermogen 2021	0,5	2.500	125

Voor Unilever APF beschouwen wij het totaal van stichtingskapitaal en overige reserves als de meest geschikte benchmark, omdat Unilever APF voor het beheren van de collectiviteitskringen een weerstandsvermogen moet aanhouden. Uit het stichtingskapitaal en overige reserves wordt afgeleid of voldoende weerstandsvermogen aanwezig is.

Voor Kring Progress en Kring Forward beschouwen wij het pensioenvermogen (het totaal van stichtingskapitaal en reserves en technische voorzieningen) als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de beleidsdektingsgraad die de financiële positie van de collectiviteitskringen weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met de Raad van Bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de vastgestelde grenzen rapporteren aan de Raad van Bestuur alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan Uninvest Company B.V. en de administratie van de beleggingen uitbesteed aan The Bank of New York Mellon. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door Uninvest Company B.V. en The Bank of New York Mellon. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van Uninvest Company B.V. en The Bank of New York Mellon, zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen. Op basis daarvan evalueren wij de in de Standaard 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verwachte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2021 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door de Raad van Bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan Uninvest Company B.V. en The Bank of New York Mellon.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses uitgevoerd waarbij wij de uitkomsten van directe beleggingsopbrengsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben daar middel van overeenstemmingen beleggingen en beleggingsstromen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbesteede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten verkregen.

Controleanpak continuïteit – geen significante continuïteitsrisico's geïdentificeerd

Kring Progress

De Raad van Bestuur van de Stichting heeft zijn continuïteitsbeoordeling uitgevoerd en geen significante continuïteitsrisico's geïdentificeerd. Onze procedures om de continuïteitsbeoordeling van de Raad van Bestuur te beoordelen omvatten onder andere:

- overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door de Raad van Bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle kennis hebben;

- overwegen of actuariële ontwikkelingen (inclusief de voorzienbare trend in overlevingskansen) en de ontwikkelingen op financiële markten (inclusief ontwikkeling in de rentetarmijnstructuur) aanleiding geven tot significante continuïteitsrisico;
- analyse van de ontwikkeling van de financiële positie van de Stichting gedurende het boekjaar ten opzichte van wettelijke solvabiliteitsreizen en ten opzichte van voorgaand boekjaar op indicatoren die kunnen duiden op significante continuïteitsrisico's en het evalueren van de toelichting in de jaarrekening hieromtrent.

Kring Forward

Zoals toegelicht op pagina 23 van het jaarverslag, heeft de Raad van Bestuur in april 2020 een herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank. In het herstelplan heeft de Raad van Bestuur uitgewerkt hoe het de beleidsdekkingsgraad van Kring Forward binnen de wettelijk gestelde termijnen weer op het vereiste niveau wil brengen. Indien de Raad van Bestuur alle beschikbare sturingsmiddelen heeft ingezet en de beleidsdekkingsgraad van Kring Forward desondanks naar verwachting niet binnen de gestelde termijn voldoet aan het vereiste niveau, zal de Raad van Bestuur de pensioenaanspraken en pensioenrechten moeten korten. Hierdoor wordt de continuïteit van Kring Forward te allen tijde gewaarborgd. Omdat de actuele dekkingsgraad per 31 december 2021 weer hoger is dan de vereiste dekkingsgraad hoeft Kring Forward het herstelplan niet te actualiseren per 31 december 2021.

Onze procedures omvatten onder andere:

- overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door de Raad van Bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle kennis hebben;
- overwegen of actuariële ontwikkelingen (inclusief de voorzienbare trend in overlevingskansen) en de ontwikkelingen op financiële markten (inclusief ontwikkeling in de rentetarmijnstructuur) aanleiding geven tot significante continuïteitsrisico;
- analyse van de ontwikkeling van de financiële positie van de Stichting gedurende het boekjaar ten opzichte van wettelijke solvabiliteitsreizen en ten opzichte van voorgaand boekjaar op indicatoren die kunnen duiden op significante continuïteitsrisico's en het evalueren van de toelichting in de jaarrekening hieromtrent;
- het kennisnemen van het herstelplan dat is ingediend bij De Nederlandsche Bank en evalueren of het herstelplan alle relevante elementen en consistent is met onze kennis en ons begrip, vertregen vanuit de jaarrekeningcontrole;
- het kennisnemen van de toelichting ten aanzien van de realisatie van het herstelplan zoals opgenomen op pagina 23 van het jaarverslag en vaststellen dat de toelichting adequaat is.

De resultaten van onze procedures hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsbeoordeling uit te voeren.

Controleaanpak ten aanzien van risico's op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving

In de hoofdstukken Risicobeheersing en Governance van het bestuursverslag beschrijft de Raad van Bestuur de procedures ten aanzien van de risico's op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving.

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de Stichting en de bedrijfsomgeving, en hebben wij de opzet en de implementatie beoordeeld en, waar van toepassing, de effectieve werking getoetst van het risicomanagement van de Stichting met betrekking tot fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving. Dit betreft tevens de interne beheersmaatregelen die aanwezig zijn bij de externe dienstverleners van de Stichting (zie paragraaf 'Reikwijdte van de controle').

Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de gedragscode, de, het incidentenregister en de procedures van de Stichting om aanwijzingen van mogelijke fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving te onderzoeken. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij de Raad van Bestuur. Wij hebben onder meer de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- evaluatie van nevenfuncties van bestuursleden, met speciale aandacht voor procedures en governance met betrekking tot mogelijke belangenconflicten.
- evaluatie van correspondentie met regelgevende en toezichhoudende instanties (inclusief DNRF en AFM).

Daarnaast hebben wij werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de wet- en regelgeving die op de Stichting van toepassing is en hebben de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die de meest waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een materieel effect op de jaarrekening:

- Pensioenwet;
- Besluit Financieel toetsingskader pensioenfonds (BTFP);
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
- Sanctiewetgeving.

Wij hebben de risicofactoren voor fraude en niet naleven van wet- en regelgeving geëvalueerd om na te gaan of deze factoren duiden op een risico op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening.

Wij beoordelen het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording als niet relevant gezien de aard van de opbrengsten en aan gezien de mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording beperkt zijn.

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij het volgende risico geïdentificeerd ten aanzien van fraude dat relevant is voor onze controle, inclusief de relevante veronderstelde risico's vastgelegd in de controlestandaarden, en hebben hierop als volgt ingeepaald:

Doorbreken van interne beheersing door de Raad van Bestuur (een verondersteld risico)

Risico:

- De Raad van Bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijken te werken, zoals schattingen gerelateerd aan de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen.

Controlesaanpak

- We hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar passend geacht, de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico dienen te mitigeren, inclusief de interne beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn bij de dienstverleners waaraan de Stichting bedrijfsprocessen heeft uitbesteed.
- Wij hebben een analyse uitgevoerd om te identificeren of er sprake is van (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico. De uitkomst van deze evaluatie is dat wij geen (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico hebben geïdentificeerd.
- Wij hebben significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van de Raad van Bestuur met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen geëvalueerd. Voor een omschrijving van onze werkzaamheden hieromtrent, verwijzen wij naar de kernpunten met betrekking tot de waardering van beleggingen voor risico van het pensioenfonds per collectiviteitskring en de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds per collectiviteitskring.
- We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controlesaanpak opgenomen, zoals een analyse op de betalingen aan verbonden partijen.

Onze procedures om in te spelen op geïdentificeerde risico's op fraude, hebben niet geleid tot een kernpunt van de controle

Wij hebben onze risico-inschatting en controlesaanpak en resultaten gecommuniceerd aan de Raad van Bestuur.

Onze controlewerkzaamheden leiden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van fraude en niet-nakomen van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan de Raad van Bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen

volledige weergave van alles wat is besproken. In onze controle en bij de bepaling en evaluatie van onze kernpunten hebben wij rekening gehouden met de potentiële effecten van COVID-19 op de Stichting en de jaarrekening. Dit heeft niet geleid tot een aanpassing of uitbreiding van onze kernpunten.

Waardering van beleggingen voor risico van het pensioenfonds van Kring Progress

Omschrijving

De beleggingen voor risico pensioenfonds (hierna: 'de beleggingen') vormen een significante post op de balans van Kring Progress. De beleggingen van Kring Progress bedragen circa 88% van het balansstaaf. Alle beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaaide).

Op pagina 70 blijkt uit de toelichting op de financiële rapportage van Kring Progress dat voor EUR 1,8 miljard (20%) van de beleggingen van de collectiviteitskring de waardering gebaseerd is op marktkoteringen en dal voor EUR 4,4 miljard (71%) van de beleggingen van Kring Progress de waardering gebaseerd is op afgeleide marktkoteringen en waarderingmodellen- en technieken.

Het bepalen van de marktwaaide voor deze laatste beleggingscategorie is complex(er) en bevat subjectieve schattingselementen.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van de Raad van Bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen. Gezien de invloed hiervan op de waardering van de beleggingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de (beleids)dekkingsgraad vormde de waardering van deze beleggingen een kernpunt van onze controle.

In de toelichting op pagina 66 en 67 zijn de gehanteerde waarderinggrondslagen weer, de gehanteerde waarderingmethoden en belangrijke veronderstellingen voor de waardering van deze beleggingscategorie uiteengezet.

Het evalueren van de waarderinggrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Overzicht

Wij maken gebruik van de beheersmaatregelen die zijn ingericht bij de vermogensbeheerder en die onderdeel zijn van de Standaard 3402 type II-rapportage (waarbij een goedkeurend assurance rapport van de accountant is afgegeven). Deze relevante beheersmaatregelen zijn gericht op de aanstelling van betrouwbare fondsmanagers enerzijds en de betrouwbare aanlevering en toereikende evaluatie van periodieke performancecijfers anderzijds. Daarnaast hebben wij de aansluiting vastgesteld tussen de financiële administratie en actuele financiële rapportages van fondsmanagers, indien nodig gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum. Vervolgens hebben wij de waardering van beleggingen gebaseerd op afgeleide marktkoteringen, netto contante waarde-berekeningen en andere geschikte waarderingmodellen onderzocht.

De waardering van de vastrentende waarde- en aandelenbeleggingen die gebaseerd zijn op afgeleide marktkoteringen alsmede de aandelen-, vastgoedbeleggingen en overige beleggingen die gebaseerd zijn op waarderingmodellen en technieken, hebben wij getoetst aan de hand van recentie, door een andere onafhankelijke accountant gecontroleerde, jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderinggrondslagen van de Stichting ten opzichte van die van het beleggingsfonds alsmede de strokking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant. Bovendien hebben wij ook de monitoring van de Stichting op recentie financiële informatie van de beleggingen na balansdatum in onze werkzaamheden betrokken.

Tot aan de datum van onze controleverklaring hebben wij voor EUR 586,1 miljoen (14,1%) van de niet-beursgenoteerde beleggingscategorieën de waardering niet kunnen toetsen aan door een accountant gecontroleerde jaarrekeningen voorzien van een goedkeurende controleverklaring. Wanneer niet tijdig een jaarrekening die is voorzien van een goedkeurende controleverklaring

beschikbaar is, hebben wij de betrouwbaarheid van de marktwoordering zoals door de fondsmanager afgegeven, vastgesteld door de inschatting van deze fondsmanagers uit voorgaande jaren te toetsen aan de hand van de later in het jaar beschikbaar gekomen gecontroleerde jaarrekeningen. In aanvulling hierop hebben we diverse gesprekken gevoerd met betrokken frontoffice-medewerkers van de vermogensbeheerder, waarbij wij significante gebeurtenissen na balansdatum, mogelijke risico's en andere relevante aspecten die van invloed zijn op de waardering van deze fondsen hebben besproken en getoetst aan brondocumentatie.

Onze observatie

Wij hebben geconcludeerd dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen en gehanteerde waarderingsmethodieken voor de beleggingen in overeenstemming zijn met de geldende verslaggevingsregels en geschikt zijn om te kunnen komen tot een marktwaarde van deze beleggingen.

Wij vinden dat de waardering van de beleggingen in de financiële rapportage van Progress op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verkoop van de beleggingen is toereikend.

Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds van Kring Progress

Omschrijving

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (hierna: 'de voorziening pensioenverplichtingen') is een significante post op de balans van Kring Progress die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door de Raad van Bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en de Raad van Bestuur zich laat adviseren door actuariel deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidskenningsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

De Raad van Bestuur heeft in de toelichting op pagina 88 de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. In noot 10 van de financiële jaarrapportage van Kring Progress (toelichting inzake de technische voorzieningen) is de gevoeligheid van de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor schattingen uiteengezet.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaris over de te volgen aanpak, de aandachtspunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door de Raad van Bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door de Raad van Bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde

schattingmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerende actuaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerende actuaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de financiële jaarrapportage van Kring Progress op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

Waardering van beleggingen voor risico van het pensioenfonds van Kring Forward

Omschrijving

De beleggingen voor risico van het pensioenfonds (hierna: 'de beleggingen') vormen een significante post op de balans van Kring Forward. De beleggingen bedragen circa 88% van het balansstotaal. Alle beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). Op pagina 86 blijkt uit de toelichting op de financiële rapportage van Kring Forward dat voor EUR 88 miljoen (10%) van de beleggingen van Kring Forward de waardering gebaseerd is op marktkoteringen en dat voor EUR 380 miljoen (81%) van de beleggingen van Kring Forward de waardering gebaseerd is op afgeleide marktkoteringen en waarderingsmodellen- en technieken. Het bepalen van de marktwaaarde voor deze laatste beleggingscategorie is complex(er) en bevat subjectieve schattingselementen.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van de Raad van Bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen. Gezien de invloed hiervan op de waardering van de beleggingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de (beleids)dekkingsgraad vormde de waardering van de beleggingen een kernpunt van onze controle. In de toelichting op pagina 82 en 83 zijn de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer, de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor de waardering van deze beleggingscategorie uiteengezet.

Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

Wij maken gebruik van de beheersmaatregelen die zijn ingericht bij de vermogensbeheerder en die onderdeel zijn van de Standaard 3402 type II-rapportage (waarbij een goedkeurend assurance rapport van de accountant is afgegeven). Deze relevante beheersmaatregelen zijn gericht op de aanstelling van betrouwbare fondsmanagers enerzijds en de betrouwbare aanlevering en toereikende evaluatie van periodieke performancecijfers anderzijds. Daarnaast hebben wij de aansluiting vastgesteld tussen de financiële administratie en actuele financiële rapportages van fondsmanagers, indien nodig gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum. Vervolgens hebben wij de waardering van beleggingen gebaseerd op afgeleide marktkoteringen en andere geschikte waarderingsmodellen onderzocht.

De waardering van de vastrentende waarde- en aandelenbeleggingen die gebaseerd zijn op afgeleide marktkoteringen alsmede de overige beleggingen die gebaseerd zijn op waarderingsmodellen en technieken, hebben wij getoetst aan de hand van recente, door een andere onafhankelijke accountant gecontroleerde, jaarrekeningen.

Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van de Stichting ten opzichte van die van het beleggingsfonds alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant. Bovendien hebben wij ook de monitoring van

de Stichting op recente financiële informatie van de beleggingen na balansdatum in onze werkzaamheden betrokken.

Tot aan de datum van onze controleverklaring hebben wij voor EUR 45,4 miljoen (10,6%) van de niet-beursgenoteerde beleggingscategorieën de waardering niet kunnen toetsen aan door een accountant gecontroleerde jaarrekeningen voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

Wanneer niet tijdig een jaarrekening die is voorzien van een goedkeurende controleverklaring beschikbaar is, hebben wij de betrouwbaarheid van de marktwaardering zoals door de fondsmanager afgegeven, vastgesteld door de inschatting van deze fondsmanagers uit voorgaande jaren te toetsen aan de hand van de later in het jaar beschikbaar gekomen gecontroleerde jaarrekeningen. In aanvulling hierop hebben we diverse gesprekken gevoerd met betrokken frontoffice-medewerkers van de vermogensbeheerder, waarbij wij significante gebeurtenissen na balansdatum, mogelijke risico's en andere relevante aspecten die van invloed zijn op de waardering van deze fondsen hebben besproken en getoetst aan brondocumentatie.

De waardering van beleggingen met betrekking tot derivaten gebaseerd op afgeleide marktnoteringen hebben wij onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Wij hebben ook de monitoring van de uitvoeringsorganisatie op recente financiële informatie verkregen na balansdatum van de waarde van beleggingen op balansdatum betrokken. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingsgrondslagen vergeleken met zelfstandig bepaalde

Onze observatie

Wij hebben geconcludeerd dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen en gehanteerde waarderingsmethodieken voor de beleggingen in overeenstemming zijn met de geldende verslaggevingsregels en geschikt zijn om te kunnen komen tot een marktwaarde van deze beleggingen.

Wij vinden dat de waardering van de beleggingen in de financiële rapportage van Kring Forward op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen is toereikend.

Waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds van Kring Forward

Omschrijving

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (hierna: 'de voorziening pensioenverplichtingen') is een significante post op de balans van Kring Forward die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door de Raad van Bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en de Raad van Bestuur zich laat adviseren door actuariële deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidskeuzingsgraad vormt de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

De Raad van Bestuur heeft in de toelichting op pagina B4 de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. In noot 10 van de financiële jaarrapportage van Kring Forward (toelichting inzake de technische voorzieningen) is de

gevoeligheid van de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor schattingen uiteengezet.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaaris over de te volgen aanpak, de aandachtspunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door de Raad van Bestuur gehanteerde schattingmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door de Raad van Bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaaris. Wij hebben de actuanele verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uniformiteit van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en bereikbaarheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen in de financiële jaarrapportage van Fonard op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is berekend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat,
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, voortvloeien vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Raad van Bestuur voor de jaarrekening

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de Raad van Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Daarbij is de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor het voorkomen en ontbreken van fraude en de niet naleving van wet- en regelgeving en het nemen van maatregelen om de gevolgen, voor zover mogelijk, ongedaan te maken en herhaling te voorkomen.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Raad van Bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van de genoemde verslaggevingsstekels moet de Raad van Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Raad van Bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De Raad van Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontbreken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten.

Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Raad van Bestuur en de toelichtingen die daarvoor in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de Raad van Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de Raad van Bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 2 juni 2022

KPMG Accountants N.V.

W. Teunissen RA

Verslag Intern Toezicht

Het intern toezicht is in handen van niet-uitvoerend bestuurders. Wij houden toezicht op adequate risico-beheersing, evenwichtige belangenafweging en op het beleid en de uitvoering daarvan binnen Unilever APF. In dit verslag behandelen wij de opvolging van de aanbevelingen uit 2020, observaties en toepassing van de Code Pensioenfonds in 2021, onze opinie over 2021 en nieuwe aanbevelingen.

Opvolging aanbevelingen 2020

Een eerste aanbeveling in 2020 was ervoor te zorgen dat lessen uit 2020 over besturen op afstand tijdens de coronapandemie vastgehouden worden, zodat daarmee de getoonde flexibiliteit aantoonbaar, blijvend ondersteund en gestimuleerd worden. De begin 2020 getroffen maatregelen inzake governance en besluitvorming zijn inderdaad voortgezet in 2021 of waar nodig aangepast. Ondanks de beperking tot virtueel vergaderen worden besluiten zonder uitstel en goed voorbereid genomen.

Ten tweede dient er ook zichtbaar en toetsbaar meer aandacht voor IT-ontwikkelingen en processen rondom het Pensioenakkoord te zijn. In dit kader is aanbevolen om kennis op te bouwen over projectmanagement binnen de uitvoeringsorganisatie.

De training "Effectief projectmatig werken" is/wordt in 2021/2022 gevolgd door de gehele uitvoeringsorganisatie.

Ten behoeve van de IT-beveiliging is er in 2021 een oefening uitgevoerd met een cyberincident.

Ten derde is aanbevolen om aandacht te blijven houden voor de veranderingen van en de impact van het pensioenakkoord op vrijwel alle bedrijfsprocessen. In dit kader is in 2021 een projectorganisatie opgezet. Er is een externe projectleider aangetrokken.

Ten vierde is aanbevolen om verder te werken aan het vergroten van het zelfbewustzijn over waar de uitvoeringsorganisatie sterk en minder sterk in is (bijvoorbeeld met een sterkte-zwakte analyse) en op basis daarvan tijdig te bepalen waar externe expertise meerwaarde toevoegt. Het uitvoerend bestuur (UB) heeft in 2021 meermaals met Unilever HR gesproken over de organisatie en de bemensing. Daarin zijn ook sterktes en zwaktes besproken. Naar aanleiding hiervan is gewerkt aan het elkaar aanspreken middels een coaching-traject met een externe begeleider.

Wat betreft het project pensioenakkoord is snel onderkend dat hiervoor externe ondersteuning nodig is en daarnaast is rekening gehouden met ruimte voor meer specialistische ondersteuning.

Tot slot is aanbevolen om in de komende jaren meer aantoonbaar te maken hoe het fonds rekening houdt met de persoonlijke positie, wensen en opvattingen van deelnemers, jong en oud(er). In 2020 was onderzoek gedaan naar de houding van deelnemers ten opzichte van beleggingsrisico's en wat zij weten en vinden van ons duurzaam beleggen. Dit heeft informatie opgeleverd over hoe deelnemers vinden dat het fonds omgaat met risico's, en over het grote draagvlak voor duurzaam beleggen. Dit onderzoek is in 2021 opgevolgd met communicatie over die onderwerpen. Met het klantenportaal, dat in de loop van 2021 beschikbaar is gekomen, kan meer frequent, gemakkelijker en meer gesegmenteerd met deelnemers worden gecommuniceerd.

Observaties 2021

Wij verdelen ons toezicht over thema's. Per thema worden hieronder observaties gegeven.

Governance en human resources

Zoals eerder vermeld, is gebleken dat ondanks de beperkingen van besturen op afstand tijdens de coronapandemie het goed mogelijk is om tot evenwichtige besluitvorming en uitvoering te komen. De vervanging van enkele niet-uitvoerend bestuurders (NUB's) is goed verlopen. De vervanging van de onafhankelijk voorzitter is tijdig en grondig voorbereid en vervolgens goed verlopen. Het is vereist dat te allen tijde besluitvorming op de juiste manier moet kunnen plaatsvinden in de Raad van Bestuur. Op dit moment wordt onderzocht hoe dit vereiste ook in noodsituaties kan worden gegarandeerd. Dit onderzoek moet snel en goed worden afgerond.

Vanaf dit jaar wordt gewerkt met een jaarplan op hoofdlijnen en een meer thematische aanpak van het intern toezicht. De eerste ervaringen zijn positief. Het uitvoerend bestuur (UB) heeft - met behoud van ieders rol - zich ingezet om de uitvoeringsaspecten van de nieuwe cao tijdig onder de aandacht van de cao partijen te brengen. De Raad van Bestuur heeft vanuit haar rol de noodzakelijke besluiten genomen.

Daarnaast zijn door de uitvoeringsorganisatie en Uninvest de nodige inspanningen verricht om de inhoudelijke en financiële uitkomsten te verwerken. De invoering van het pensioenakkoord is in voorbereiding genomen. Er is een projectgroep voor het pensioenakkoord vastgesteld en hiervoor is een externe projectleider aangetrokken. Het proces van de implementatie van het nieuwe pensioenakkoord verloopt daarmee goed.

De zogenoemde kennis/stakeholderstafel - waarin vertegenwoordigers van Unilever, bonden, gepensioneerden, de Verantwoordingsorganen en het fonds kennis delen, de communicatie afstemmen en zorgdragen voor een gezamenlijke procesaanpak - voldoet aan de verwachting van alle groepen stakeholders. Inzake IORP II hebben de sleutelfunctiehouders hun kwartaalrapportages afgeleverd; een eerste evaluatie is besproken in de Raad van Bestuur.

Beleggen (vermogensbeheer)

De vervanging van een lid van de beleggings-adviescommissie (BAC) is goed verlopen. Met de aanzienlijke omvang van bestuurswisselingen dient er aandacht te blijven voor continuïteit en voortgang. Een goede onboarding van nieuwe BAC-leden blijft van belang. Met een sterke toename van de vaccinatie campagnes en omvangrijke stimuluspakketten kwam ook een verbetering in de externe markten en dientengevolge goede resultaten. Inflatieverwachtingen en geopolitieke omstandigheden kunnen in de toekomst zorgen voor een hogere volatiliteit.

Er is in 2021 een ALM-studie voor Forward uitgevoerd. Hieruit bleek onder andere dat de aanpassing van de UFR-methodiek en de nieuwe CAO een significante impact hebben op de lange termijn scenario's. Het fonds is in een situatie van herstel waardoor materiële wijzigingen van het risicoprofiel beperkt zijn. De besluiten op basis van de ALM worden als weloverwogen beschouwd.

Daarnaast is er een diepere analyse uitgevoerd op de herstructurering van de Uninvest-aandelenfondsen. Hierbij is onder andere in kaart gebracht in welke mate de nieuwe fondsen passen binnen de ESG-commitments van Unilever APF. Uiteindelijk is gekozen voor Sustainable World Fund vanwege de goede fit met de investment beliefs, de lagere kosten en ESG. De besluitvorming in dit proces is uitvoerig in de BAC besproken. Bij de behandeling in de Raad van Bestuur werd wel de vraag gesteld of dit voldoende is

behandeld. Waar dit zeker het geval is in de BAC-commissie zit hier ook een mogelijkheid voor bestuursleden om zich verder te verdiepen in de BAC-stukken die beschikbaar zijn, voor een zo goed mogelijk perspectief.

Daarnaast zijn de Strategic Investment Plans geactualiseerd. Hierbij zijn ook de investment cases toegevoegd die een verdere onderbouwing geven voor het beleggingsplan.

Een verder inzicht in de voortgang van de ESG mag duidelijker voor het voetlicht komen, om de voortgang te borgen en te begrijpen hoe de uitvoering er voor staat.

Pensioenuitvoering en communicatie

Na eerdere vertragingen in het STP-project vindt nu gestage voortgang plaats. Notulen van het uitvoerend bestuur dit onderwerp mogen iets uitgebreider. In algemeenheid is weer uitstekend gecommuniceerd met deelnemers en gepensioneerden van beide kringen. Deze communicatie voldoet niet alleen aan de eisen van behoorlijk pensioenbestuur, maar laat zich kenmerken door een grote helderheid en uitstekende "tone of voice" volgens onze deelnemers en gepensioneerden. Het portaal waarmee deelnemers en gepensioneerden contact kunnen hebben met het fonds is in werking gesteld. Hiermee kan meer frequent, gemakkelijker en meer gesegmenteerd met deelnemers worden gecommuniceerd. Nu het portaal beschikbaar is, blijft voorlopig veel aandacht en creativiteit gevraagd om de digitale communicatie vorm geprefereerd te krijgen bij in 1e instantie deelnemers en in 2e instantie gepensioneerden en slapers.

Risicobeheersing en IT

De vacature riskcontroller is ingevuld in 2021, maar de functie is in 2022 helaas weer vacant geworden. Ook voor risk-management is het van belang om in de toekomst snel vacatures in te kunnen vullen. De invulling van de eigen rollen tussen de sleutelfunctiehouder Risk en Audit en de risk manager functioneert goed.

De invulling van niet-financiële risico's wordt goed opgepakt, maar is in de praktijk lastiger in te vullen dan financiële risico's. Aanbevolen wordt niet-financiële risico's te koppelen aan KPI's en KRI's en deze vast te stellen in de Raad van Bestuur.

Zoals eerder gemeld is er een oefening uitgevoerd met een cyberincident. Dit is als nuttig en leerzaam ervaren. Aandacht voor cyber risico's blijft nodig.

Code Pensioenfondsen

Wij bekijken of de Code Pensioenfondsen nageleefd en toegepast wordt. Hiervoor gebruiken wij de analyse van de uitvoerend bestuurders in het jaarverslag en onze observaties gedurende het jaar. Waar sprake is van afwijkingen is dat toegelicht en daarmee onderschrijven wij dat de Code nageleefd en toegepast is in 2021.

Opinie en aanbevelingen

Toezien op evenwichtigheid in het afwegen van belangen hoort bij onze wettelijke taak en wij zijn van mening dat dit goed en aantoonbaar gedaan is door het bestuur.

Vanuit de wettelijke opdracht en onze verantwoordelijkheid als toezichthouders zijn wij positief over de inzet, getoonde flexibiliteit en resultaten.

Een compliment aan de UB en uitvoeringsorganisatie is hier op zijn plaats.

Wij komen tot de volgende nieuwe aanbevelingen.

Draag zorg voor:

1. een beheerste (voorbereiding op de) invoering van het nieuwe pensioenstelsel aan de hand van een compleet invoeringsplan met heldere mijlpalen.
2. een goede uitvoering van het informatie-beveiligingsbeleid en pas dit beleid aan waar nodig.
3. Vaststelling van de risicohouding en bereidheid over niet-financiële risico's, met heldere rapportage aan de hand van KPI's en KRI's.
4. Verschaf duidelijker inzicht in de voortgang van de ESG factoren in de beleggingsportefeuille.

Rotterdam, 2 juni 2022

Liesbeth Galesloot
 Jeroen Delsink
 Jelmer Jongsma
 Herwin Post
 Theo Rutten
 Frans van de Veen
 Rob Zoon

Verlag Verantwoordingsorgaan kring Progress

De Raad van Bestuur dient verantwoording af te leggen aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd alsmede over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het Verantwoordingsorgaan heeft de taak om hier een oordeel over te geven.

Het Verantwoordingsorgaan kring Progress heeft in het kader van zijn taakuitoefening kennisgenomen van het jaarverslag over 2021 en van de rapportage intern toezicht 2021. De ontvangen documenten en de werkzaamheden van de bestuurscommissies zijn eerst mondeling besproken in sessies per toezichtgebied en hierna toegelicht in de vergadering door de niet-uitvoerende bestuurders. In samenhang met de rapportage intern toezicht geeft dit een goed beeld van het gevoerde beleid in 2021. Het Verantwoordingsorgaan is van mening dat het beleid en beheer passend is bij de risicohouding en het gehanteerde ambitieniveau. Tevens geeft het bestuur op een adequate manier invulling aan de risicobeheersing binnen het fonds.

In 2021 verliep de samenwerking met het bestuur wederom goed. Er is sprake van een constructieve en transparante dialoog en er wordt tijd gemaakt om het Verantwoordingsorgaan te informeren en mondelinge toelichtingen te verstrekken. Verder ontvangt het Verantwoordingsorgaan tijdig alle benodigde informatie om zijn taak goed uit te kunnen voeren en wordt het VO door het bestuur gestimuleerd om kritisch te zijn. De regelmatige kennissessies over het nieuwe pensioenstelsel worden ook erg op prijs gesteld, evenals de mogelijkheid om onder begeleiding van een externe partij het VO te informeren over de taken en verantwoordelijkheden in dit traject voor het VO. Hierdoor kan het VO zich nog beter voorbereiden op de gesprekken met het bestuur en/of intern toezicht.

Gezien de inhoud van de verstrekte informatie en documenten is het Verantwoordingsorgaan van oordeel dat de Raad van Bestuur in 2021 de aan haar toebedeelde taken naar behoren heeft uitgevoerd en daarbij een evenwichtig beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle stakeholders evenwichtig zijn meegewogen. Het Verantwoordingsorgaan is voorts van oordeel dat de Raad van Bestuur de principes voor goed pensioenfondsbestuur correct naleeft.

Het Verantwoordingsorgaan wil tevens zijn waardering uitspreken naar de Raad van Bestuur en de medewerkers van Unilever APF voor de ondersteuning van het Verantwoordingsorgaan met bijscholing en regelmatige informatiebijeenkomsten, naast de formele vergaderingen.

Reactie Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur bedankt de leden van het Verantwoordingsorgaan voor hun oordeel. Wij onderschrijven de conclusies van het oordeel. Tevens delen wij de opvatting van het Verantwoordingsorgaan dat de samenwerking constructief en transparant verloopt. Wij streven ernaar om de goede relatie en de inhoudelijke samenwerking in de komende jaren verder uit te diepen.

Verlag Verantwoordingsorgaan kring Forward

De Raad van Bestuur dient verantwoording af te leggen aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd alsmede over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het Verantwoordingsorgaan heeft de taak om hier een oordeel over te geven.

Het Verantwoordingsorgaan kring Forward heeft het jaarverslag en het verslag intern toezicht 2021 uitvoerig bestudeerd en heeft daarover vooraf in mondelinge sessies per toezichtgebied en later in een aparte vergadering een dialoog gevoerd met de niet-uitvoerende bestuurders. In deze vergadering hebben de verschillende bestuurscommissies mondeling verslag gedaan van hun activiteiten in het afgelopen jaar en zijn de vragen van de VO naar tevredenheid beantwoord. De in het verslag intern toezicht genoemde bevindingen kan het Verantwoordingsorgaan onderschrijven. De werkzaamheden naar een flexibele en toekomstbestendige organisatie gebeurt naar mening van het Verantwoordingsorgaan op een zorgvuldige manier met oog voor kosten en hoogwaardige serviceverlening.

Het Verantwoordingsorgaan is van oordeel dat het bestuur op een evenwichtige en adequate wijze zijn beleid heeft uitgevoerd in 2021 en op basis van argumenten de juiste besluiten heeft genomen ten behoeve van de beleidsvorming. Het bestuur heeft de belangen van alle belanghebbenden (actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) daarbij in voldoende mate en op evenwichtige wijze in aanmerking genomen. Het Verantwoordingsorgaan is voorts van oordeel dat de Raad van Bestuur de principes voor goed pensioenfondsbestuur correct naleeft.

Het Verantwoordingsorgaan heeft ook in 2021 voldoende mogelijkheden gekregen haar kennis op peil te houden en te vergroten. Dit wordt gedaan via themasessies en (online) trainingen (van o.a. Unilever APF, de Pensioenfederatie en Montae & Partners) maar ook via het leerplatform SPO Perform.

In 2022 zal meer focus worden gelegd op de processen rondom de (her)benoemingen van leden van fondsorganen.

Het Verantwoordingsorgaan waardeert de prettige en transparante samenwerking met het bestuur en de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie in het afgelopen jaar.

Reactie Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur bedankt de leden van het Verantwoordingsorgaan voor hun oordeel over 2020 en kan zich vinden in het oordeel. De goede samenwerking en contacten met het Verantwoordingsorgaan wordt ook door de Raad van Bestuur zeer op prijs gesteld. Dit is, ook met het oog op de toekomstige ontwikkelingen van grote waarde. Wij kijken uit naar het verder uitbouwen van de goede relatie en naar de inhoudelijke samenwerking in de komende jaren.

APF Unilever

Bijlagen

Bijlage 1 Personalialia per 31 december 2021

Raad van Bestuur

Uitvoerend bestuurders

Jeannelle Kooman
Hedda Renooij
Willy Westerborg

Niet-uitvoerend bestuurders

Frans Prins
(onafhankelijk voorzitter tot 1 januari 2022)
Liesbeth Galesloot
(onafhankelijk voorzitter vanaf 1 januari 2022)
Jeroen Delsink
Herwin Post
Theo Rutten
Frans van de Veen
Kristian Vleugels
Rob Zoon
Vacature (2x)

Bestuurssecretaris

Susanne Mulders
Danielle Verburg

Beleggingsadviescommissie

Jeannelle Kooman
Kristian Vleugels
Vacature
Philip Sasse (extern)
Arjen Soederhuizen (extern)
Onno Steenbeek (extern)

Auditcommissie

Herwin Post
Frans van de Veen
Rob Zoon

HR-commissie

Jeroen Delsink
Theo Rutten
Vacature

Compliance Officer

Jan van Doorn

Actuaris

Edmond Halley

Accountant

KPMG Accountants N.V.

Sleutelfunctiehouders

Jeroen Tuijp (actuariaal)
Jan Verburg (interne audit)
Willy Westerborg (risicobeheer)

Verantwoordingsorgaan Progress

Ryanne Besselink (U)
Mieke Claushuis (G)
Marco Dekker (W)
Linn ten Haaf (U)
Andries Hoffer (W)
Jan Heemskerk (G)
Jolanda Mathot (W)
Nico Overbeeke (G)
Marianne Rots (G)
Dick Toet (G)
Corrinne van Velden (W)
Peter van de Watering (G)

Verantwoordingsorgaan Forward

Ryanne Besselink (U)
Marco Dekker (W)
Linn ten Haaf (U)
Jolanda Mathot (W)
Corrinne van Velden (W)
Sebastiaan de Vries (W)

(G) = Gepensioneerdenleden

(U) = Unilever

(W) = Werknemersleden

Bijlage 2 Hoofdpijnen pensioenregeling Forward

Vanaf 1 april 2015 bouwen medewerkers van Unilever pensioen op bij Forward. Dat gebeurt in een collectieve beschikbare premieregeling (afgekort CDC-regeling, naar Engelse benaming). Kenmerkend hiervoor is dat het pensioenfonds een vastgestelde premie ontvangt die onder normale omstandigheden genoeg is voor de opbouw van het pensioen waarop gemikt wordt. In slechte tijden kan er niet worden aangeklopt bij de werkgever voor extra geld. Maar in goede tijden vindt er ook geen terugstorting plaats naar de werkgever. Dat betekent dat de financiële risico's van de regeling volledig bij het collectief van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden liggen. Een mogelijke maatregel is het verlagen van de opgebouwde pensioenen.

Medewerkers betalen in 2021 een premie van 3% over de pensioengrondslag (het all-in jaarsalaris minus een franchise van € 14.544, stand van 1 januari 2021). Daarvoor zijn ze verzekerd van een ouderdomspensioen, partnerpensioen, wezenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen.

Ouderdomspensioen

Doel van de regeling is dat de deelnemer jaarlijks 1,875% van de pensioengrondslag in dat jaar opbouwt. Die opbouw is gebaseerd op een pensioenleeftijd van 68 jaar.

Partner- en wezenpensioen

Ieder jaar bouwt de deelnemer ook een partnerpensioen op. Dat bedraagt 70% van het ouderdomspensioen. Als een deelnemer overlijdt tijdens het dienstverband bij Unilever is er voor zijn of haar partner een levenslange uitkering van 70% dat uitgaat van het partnerpensioen dat bereikt zou zijn als hij of zij was blijven leven en werken tot de pensioendatum. De hoogte van het wezenpensioen (voor kinderen tot 21 jaar) is 20% van het partnerpensioen. Forward biedt ook een aanvullende Anw-gatverzekering aan waarmee deelnemers op vrijwillige basis extra zekerheid voor hun gezin kunnen regelen.

Arbeidsongeschiktheid

Bij arbeidsongeschiktheid gaat de pensioenopbouw bij Forward geheel of gedeeltelijk (afhankelijk van het wel of niet beëindigen van het dienstverband) door. Er is bij Forward ook voorzien in een verzekering die zorgt voor een aanvulling op de WIA-uitkering voor het geval het salaris uitkomt boven de WIA-grens (in 2021 € 62.528 per jaar).

Keuzes bij pensionering

De standaard pensioenleeftijd bij Forward is 68 jaar of de eerdere leeftijd waarop de AOW in gaat. Maar deelnemers kunnen ook eerder met pensioen. De uitkering valt dan vanzelfsprekend lager uit. Daarbij kan door inlevering van ouderdomspensioen een overbruggingspensioen tot de AOW-leeftijd worden ingekocht. Ook kan de deelnemer er bij pensionering voor kiezen de verhouding tussen het ouderdomspensioen en het partnerpensioen te wijzigen. En er is de mogelijkheid eerst een periode meer pensioen te ontvangen en daarna minder. Andersom kan ook.

Indexatie

De indexatie van de pensioenen is voorwaardelijk: de pensioenen kunnen alleen verhoogd worden als de financiële positie van Forward dat volgens de wettelijke regels én naar het oordeel van de Raad van Bestuur toelaat. Het pensioenfonds probeert de pensioenen van de actieve deelnemers jaarlijks te verhogen met het percentage van de cao-loonstijgingen bij Unilever. Voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers die niet meer bij Unilever werken proberen we de pensioenen te laten meestijgen met de prijsstijgingen in Nederland (de afgeleide Consumentenprijsindex van het CBS).

Bijlage 3 Verklaring van afkortingen

Afkorting	Voluit
AC	Auditcommissie
AFM	Autoriteit Financiële Markten
AG	Actuarieel Genootschap
ALM	Asset & Liability Management
AOP	Arbeidsongeschiktheidspensioen
BAC	Beleggingsadviescommissie
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CDC	Collective Defined Contribution
DNB	De Nederlandsche Bank
ESG	Environmental, Social, Governance oftewel duurzaam beleggen
FCP	Fonds Commun du Placement (vorm van beleggingsfonds)
Forward	Collectiviteitkring Forward
HRC	HR-commissie
IORP	Institutions for Occupational Retirement Provision
IRBB	Integraal risicobeheersingsbeleid
KPI	Key Performance Indicator
KRI	Key Risk Indicator
LCP	Lane Clark & Peacock
nFTK	Nieuwe Financieel Toetsingskader
NUB	Niet-uitvoerend bestuurders
Progress	Collectiviteitkring Progress
PVI	Premievrijstelling bij invaliditeit
RCF	Risk Control Framework
RJ	Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving
RTS	Rentetermijnstructuur
SFDR	Sustainable Finance Disclosure Regulation
SLA	Service Level Agreement
SWF	Sustainable World Fund
TBI-dekkingsgraad	Toekomst bestendige indexatiedekkkingsgraad
UB	Uitvoerend bestuurders
UFR	Ultimate Forward Rate
Unilever APF	Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland
UPO	Uniform Pensioenoverzicht
USF	Uninvest Sustainability Fund
VEV	Vereist eigen vermogen
VO	Verantwoordingsorgaan
VPV	Voorziening Pensioenverplichtingen

Colofon

Een uitgave van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland

Bezoekadres

Unilever
Weena 455
3013 AL Rotterdam

Postadres

Postbus 2071
3000 CB Rotterdam

Telefoon: 010 4394937

E-mail: pensioen.infolijn@unilever.com

Internet: Unileverpensioenfonds.nl